

est incidere in manus dei viuetis. Sol. Duplex est forū. s. misericordie et iusticie. Forū misericordie nūc agitur: forū iusticie in futuro ventilabit. Bonū est ergo incidere in manus dei misericordis: id est dum iudicat in foro misericordie: sed horrendū est incidere in manus dei iusti. i. cum stabit in foro iusticie. De illo foro iusticie dicit: Non intres in iudicium cū seruo tuo dñe: qm̄ nō iustificabi tur in p̄spectu tuo oīs viues. Item Eccl. q. d. Si penitentiam nō egerimus: incideremus in manus dñi: non in manus hominū. Itē dñi. q. c. Helius est mibi incidere in manus vestras q̄ peccare in p̄spectu dñi. v. Et incida: in p̄senti.

A Uloq ad temp̄ costi. l. vloq ad bozā prandii. s. m. iosephū: Uel vloq ad tps sacri ficii vespertini. s. m. alios. b. Septuaginta tamia. i. Paral. xxi. dicit fere trecenta milia. Sed dicunt hebrei bene: ibi possum numerus plebis: hic numerū nobiliū. Et habem⁹ hic q̄ p̄pter peccatiū principis punitur populus. Ad h̄eg⁹. David numerando populū: peccauit: et populū punitus est: Ita em̄ iūca sunt merita rectorum et plebiū: vt sepe ex vita pastoꝝ de terio: fiat vita plebiū: et ex vita plebiū: mutet vita pastorum. Item habem⁹ h̄ q̄ dauid in eo punitus est in quo peccauit. Superbiuit in multitudine populi: et punitus est in diminutione populi. Unde Sapient. xij. c. Per quē peccauit quis p̄ hec et torqueſ. **E**am: id est habitatores eius. d. Areuna: qui et ornā dicit. e. Ques. i. innocentes. f. Ascende. Hoc dixit gad: quia dauid nō au debat ascendere in hierusalem: vbi erat arca: vt ibi adoraret: Territus em̄ fuerat: quia vidit angelū tenente gladium eu aginatum super hieros. g. Animaduertit: id est cognovit. h. Regē: dauid. i. Et egredius: regi obuiū. k. Adorauit: dulia. l. Grassat: i. desequit. m. Accipiat: eam. n. Habes boues: meos. s. o. Dedit: id est dare voluit. p. Clogum. i. munus votuum. q. Et vis: supple fieri. **E**ma: aream et boues. s. Gratuita: id est gratis daria. Lobi. iiij. b. Ex substātia tua fac elemosynā. **E**mit q̄ tē. Blo. In. i. Paral. xxij. d. legit: Dedit q̄ dauid ornā p̄ loco sculos auri iustissimi ponderis sexcentos: Intelligendū est em̄ boues argenti scolis quinq̄ginta: aream vero sexcentis aureis emisse. Unde pater q̄ ibi deber fieri punctus: em̄ dauid aream supple sexcentis scolis auri: et boues quinq̄ginta scolis argenti. v. Altare. Hebrei dicunt hoc altare constitutū ī mōte moria: in quo abraā voluit offerre filiuū suū. Gen. xxij. In quo loco postea salomon construxit templū dñi. Erant autē eo tē pore altare et tabernaculū qd̄ fecerat moyses in excelsō gaba-

on: licet arca esset in hierusalem. x. Ab israel. i. ab habitatoribus terre. Postilla sup secundū libru Regū explicit. Reuerendissimi in christo patris et dñi: dñi Iohonis Cardinalis rc. super librum Regū tertium postilla incipit.

Expo. La. I.

R **T** rex dauid tē. Finis duobus p̄mis libris regū qd̄ hebrei vocat samuel: sequit̄ tertius: quē cum quanto vocat hebreus malachim. i. regum: eo q̄ in eis agitur de gestis plurium regum simul regnatis. In duobus primis libris et si de duobus regibus actū sit. i. saul et dauid: nō simul regnabut: et iō isti duo ultimi libri malachim. i. regum discuntur. Dividitur autē liber iste tertius in quinq̄ partes. In prima agitur de duplice vniōe salomōis et morte dauid. In secunda de sōnio salomōis vbi sapientia data est ei: et de quibusdā operib⁹ ei⁹. In tertia de constructione templi et dom⁹ regie. In quarta de aduersariis salomōisi et morte eiusdem. In quinta de diuisiōe regni in duo. s. in regni israel et regnum iuda. Regnū iuda duas tribus habuit. s. tribū iuda et tribū beniamin: q̄ bus p̄fuit roboam filius salomonis. Regnū israel decē trib⁹ habuit. s. ruben/simeon/manasse/ephrai/gad/ aser/neptalim/cabulō. Levitica vero tribus dispersa erat per totam iudeam: nec cōputat in regnis. Id est decē tribub⁹ facta diuisiōe p̄fuit hieroboam seru⁹ salomonis: qui fecit duos vitulos aureos: in quib⁹ totus israel fornicat⁹ est: vt diceſ. i. xij. 3. **L**ūq̄ operiretur tē. Blo. Dauid nūmū frigus pertulit: vel quia de senib⁹ natus est parētibus: Uel quia multuz in p̄lio sanguinē fuderat: Uel potius ex quo angelū cedente populu vidit: paurore vehementi cōtabuit: vnde in incomoditate frigoris vloq ad mortē p̄mansit. 3. Queram⁹ tē. q. d. vis ut queram⁹ tibi virginē adolescētulā. Blo. Iero. Mōne tibi videtur si occidentē litterā sequareſ: ſegmentū esse vel athenarū ludicra: q̄ frigidus senex obuoluitur vestimentis: et non nisi

Mystice: v. **R** Rex dauid senuerat. Dauid christ⁹: cui⁹ corpus ē gen⁹ hūanū. Senect⁹ dauid: est vetusta defecțio humani generis. Uestes dauid sūt iudei: q̄ sicut adhuc erūt per cognitionē: sed nō calefaciebant dauid. i. christ⁹ p̄ dilectionē: ideo dixerūt serui dauid. i. apostoli: qui christo fideliter seruerūt: Queram⁹ dño regi adolescētulā virginē. i. eccliam de ge

* tibus. Hęc **Moraliter:** v. **R** Rex dauid senuerat tē. Dauid ē vir iustus: Genectus ei⁹ sapientia ei⁹. Unde Sap. iiij. b. Cani sūt sensus ho.

L.

B * nter ei. Item eo/ dē. xx. c. Hereditas ad quā festinat in princi/pio in nouissimo bū/ dictōe carebit. Item stinata minuet: q̄ aut̄ paulatim colligunt ma/ nu/ multiplicabīt. Fa/ ctiū ē ergo vulgare p/ verbiū quo solet dici: Qui prior capit non p̄niter.

C all Et robustos. i. ceretri et phelethi. i. viuiscatēt et mortificatēt: q̄ illi q̄ frutes viuiscat et vīta mortificat nō grūt delitias seculares. **b** Regna/ uent. i. regnare dis/ posuerit. **a** hoc i g/ rat. Si s̄b ignorauit dauid: quare dicit su/ pra co. q̄ no corripuit eū pater suus. Si em̄ ignocēbat corrige/ nō poterat. Solutio. Dauid ignorauit hāc plumpionē: s̄z elatio/ nē q̄ sibi fecerat cur/ res equites hoc nō ignorabat: et de hoc no corripuit. **d** Ani/ mā tua. i. vitā. Hoc dicitur post mortem dauid. iudicaret adul/ tera. **c** Quare re/ gnat: ero ita piniſſ/ tuo nō debes metiri.

e Quare r̄. et ad/ buc r̄. Verba sunt nathan ad bersabee.

f Adorauit: du/ lla. **g** Post te. i. ille que volueris reg/ nabit post te: et h̄c q̄ si regē sequeſt ppls et nō aliū. **h** Eritq. i. ita accidet. **k** Pec/ catores: q̄ ego ha/ bebo adultera: et salo/ mon fili adultera. et h̄ supia dixit ei nathan: Salua animā tuā r̄. Expone igif. **i** Erim/ p̄ctōres. i. iudicabi/ mur morte digni: ego/ vir adultera: salomōr̄ et fili adultere. **j** Uni/ uersos si. p̄ter salo/ monē. **m** Tlocate ad me ber. q̄ tā dis/ cesserat. **n** Et na/ than p̄phe. q̄ forte recesserat anq̄ veiret bersabee. **o** Sup/ mulā meā. **p** z no/ ne hoc fuit p̄tra legē: In lege em̄ p̄bibita

tis ergo adonias arietibus et vitulis et vniuersis pinguis/ iuxta lapides coelet: q̄ erat vicinus fonti rogel: vocauit vniuersos fratres suos filios regis: et omnes viros iuda seruos regis: Nathan autē p̄phetā et banaiam ēt robu/ stos q̄sq; et salomonē fratre suū nō vocauit. **D**ixit itaq; nathan ad bersabee matrem salomōis: Nū audisti q̄ re/ gnauerit adonias fili aggith et dñs n̄f dauid h̄ ignorat: Nū ergo veni accipe p̄sil/ um a me: et salua aīam tuam filijq; tui salomonis. Glade et ingredere ad regē dauid: et dic ei: Nonne tu dñe mi rex iurasti mibi aīille tuę: dices: q̄ salomon fili tu regnabit post me: et ip̄e sedebit i solio meo: **Q**uare ḡ regnat ado/ nias: Et adhuc ibi te loquē/ te cū rege: ego veniā post te: et cōplebo sermones tuos. Ingressa est itaq; bersabee ad regē in cubiculo: Rex au/ tem senuerat numis: et abisag sunamē ministrabat ei. In/ s clinauit se bersabee: et ādo/ rauit regem. Ad quam rex: Quid tibi inq̄t vis: Que re/ spōdēs ait: Dñe mi rex tu iu/ rasti q̄ dñm deū tuū ancille tuę: salomon fili tu regnabit post me: et ip̄e sedebit i so/ lio meo: et ecce nūc adonias regnat: te dñe mi rex igno/ rante. **M**actauit boues et pinguis queq; et arietes plu/ rumos: et vocauit oēs filios regis: abiathar q̄z sacerdotē et ioab principē militie: salo/ monē aut̄ seruū tuū nō voca/ uit. Uerū tamē dñe mi rex in/ te oculi respicuit ton̄ israel: vt indices eis q̄s sedere de/ beat in solio tuo dñe mi rex p̄st te. Eritq; cuz dormierit dñs me rex cū patrib̄ suis: erim̄ ego et fili me salomō peccatores. Adhuc illa lo/ quête cū rege: nathan pro/ pheta venit. Et nūc iauerūt regi dicētes: Adeſt nathan pp̄ha. Cūq; introiſſet aī cō/ spectū regis: et adorasset euz p̄nus in terrā: dixit nathan:

Dñe mi rex tu dixisti: adoni/ as regnet post me: et ip̄e se/ deat sup thronū meū: Quia deſcendit hodie: et imolauit boues et pinguis et arietes plu/ rumos: et vocauit vniuersos filios regis et p̄ncipes exerci/ t̄: abiathar q̄z sacerdotē: Il/ lisq; vescētib̄ et bibētib̄ corā/ eo et dicētib̄: viuat rex ado/ nias: me seruū tuū et sadoch/ sacerdotē et banaia filiū ioia/ de: et famuli tuū salomonez nō vocauit. Nunq; a domi/ no meo rege exiuit hoc v̄bū: et nubi nō idicasti seruo tuo/ qui sessurus esset super thro/ nū dñi mei regis post eum: Et r̄ndit rex dauid: dicens: Vlocate ad me bersabee. Que cū fuisset ingressa corā/ rege: et stetisset aī eū: iurauit rex: et ait: Uiuat dñs q̄ eruit aīam meā de omī angustia: q̄ sic iurauit tibi q̄ dñm deū isrl̄: dices: salomon fili tuus regnabit post me: et ip̄e sede/ bit sup soliū meū p̄ me: sic fa/ ciā hodie. Submissos ber/ sabee in frā vultu adorauit regē: dices: Uiuat dñs me rex dauid in etiū. **D**ixit q̄z rex dauid: Vlocate mihi sa/ doch sacerdotē: et nāthā p/ prophetā: et banaia filiū ioiade. Qui cū ingressi fuisset corā/ rege dixit ad eos: Tollite vo/ bisq; seruos dñi v̄i: et iponi/ te salomonē filiū meū super/ mulā meā: et ducite eū i giō: et vngat eū ibi sadoch sacer/ dos et nāthā pp̄ha i regē su/ per isrl̄: Et canetis buccina/ atq; dicetis: Uiuat rex salomon. Et ascēdet̄ post eū et veniet i hierlm̄: et sedebit sup soliū meū: et ip̄e regnabit p̄ me: illiq; h̄cipiāz vt sit dux sup isrl̄ et su/ per iudā. Et r̄ndit banaias fili ioiade regi: dices: q̄ amē: Sic lōq; dñs de dñi mei regl̄: Quō fuit dñs cū dño meo rege: sic sit cū salomōe: et s̄blim̄ faciat soliū eī: a solio dñi mei regl̄ dauid. Descēdit ḡ sa/ doch sacerdos et nāthā pp̄ha et banaias fili ioiade et cerethi et phelethi: et ipsoiſſet salomonē sup mulā regl̄ dauid: et adduxerit eū i gion. Sūp sitq; sadoch et sacerdos cōrnū olei d̄ tabernaclo et vñxit salomonē: et cecinerūt buccina: et dixit oīs ppls: Uiuat rex sa/ lomō. Et ascēdit vniuersa m̄litudo post eū: et ppls cānētū tibijs: et letatū gaudio magno: et insonuit fra ad clamorē eoz. Audiuit aut̄ adonias: et oēs q̄ inuitati fuerat ab eo: Iāq̄ p̄nū finitū erat. **E** 78. dis. 9. hoc re/ gulariter.

fuit cōmixtio aīalium diuersorū generū. Usi/ Leuit. ix. d. Iumen/ ta tua nō facies coīre cū alterū generis ani/ mātib̄. Sol. Reuera/ talis cōmixtio fuit p/ bibita s̄vti aīali nato ex tali cōmixtō n̄ fuit p̄hibitū. p̄ Pre/ cipiā r̄. Argumen/ tū q̄ p̄ successionē fit rex: nō per electionē.

q Amē. Amē q̄q; ponit nominaliter: vt Apoc. iij. c. Hec dic/ amen. i. testis fidelis. Q̄q; verbaliter: vt bi/ amen. i. fiat. Un̄ Ps̄. † Ps̄. 40. et. 78. Fiat fiat i. amē amē. et. 105. Q̄q; adverbialiter: vt Joh. xij. d. Amē amē dico yob. i. vere vere.

r Sic loquaſ. q. d. sic veliū de q̄ salomo/ sit rex: sic voluit de te. **s** Cornu olei. Mo/ ra Saul fuit iunc̄ oleo † 1. Beg. 10. 2. lenticule: in signū fra/ gilitatis regni sui. Da/ uid aut̄ oleo cornu vn/ cus est: in signū stabili/ litatis regni sui. Und̄ Elsa. ix. b. Sup soliū dauid sedebit: et sup re/ gnū ei: vt p̄firmet il/ lud et corroboret amo/ do v̄sq; in sepiternū. Et salomō sit vñct̄ ē oleo cornu. **t** De/ tabernaculo. Sic i/ Remēi ecclia sumis/ christina vñ vngit rex/ frācie: alit nō eēt ver/ rex frācie. **v** Lanē/ tū. In leticia facta fu/ it electio: et vñctio sa/ lomonis: nō i comeſa/ tiōib̄ et potatiōib̄ sic/ adonie. **x** Inuitati/ fuerat ab eo: Tales elegerat

atq; dicetis: Uiuat rex salomon. Et ascēdet̄ post eū et veniet i hierlm̄: et sedebit sup soliū meū: et ip̄e regnabit p̄ me: illiq; h̄cipiāz vt sit dux sup isrl̄ et su/ per iudā. Et r̄ndit banaias fili ioiade regi: dices: q̄ amē: Sic lōq; dñs de dñi mei regl̄: Quō fuit dñs cū dño meo rege: sic sit cū salomōe: et s̄blim̄ faciat soliū eī: a solio dñi mei regl̄ dauid. Descēdit ḡ sa/ doch sacerdos et nāthā pp̄ha et banaias fili ioiade et cerethi et phelethi: et ipsoiſſet salomonē sup mulā regl̄ dauid: et adduxerit eū i gion. Sūp sitq; sadoch et sacerdos cōrnū olei d̄ tabernaclo et vñxit salomonē: et cecinerūt buccina: et dixit oīs ppls: Uiuat rex sa/ lomō. Et ascēdit vniuersa m̄litudo post eū: et ppls cānētū tibijs: et letatū gaudio magno: et insonuit fra ad clamorē eoz. Audiuit aut̄ adonias: et oēs q̄ inuitati fuerat ab eo: Iāq̄ p̄nū finitū erat. **E** Q̄ 3

scribere in artinis suis: sed tñ in baltheo et in calciametis suis.
¶ **Facies ergo r̄c.** David videt hic facere p̄tra legem:
Dicit em̄ Lewis. xix. d. Nō q̄ras vltionē: nec memor eris in
iurię ciuiū tuor̄. Sol. Querere vltionē libidine vindicē ma-
lam est: et hoc phibet lex: et etiā euāgeliū: querere vindictam
amore iusticie hoc lici-
tū ē: et hoc sc̄it dauid
hic. Un̄ Glo. dīc: Da-
vid h̄cepit salomōi de-
susta retribūōe eōp̄ q̄
sibi solatio fuerūt: vel
intuste nocuerūt: q̄s ip-
se patiē tolerauit: Et
ppheria indicat quid
malis iusto fieri oport̄/
rus salomon implebit:
Interim tamē patien-
tia dei sepe bonos tri-
bulari: rep̄ robos deliti-
is vti cōcedit. Itē ali-
ter p̄t dīc. q̄ est in-
iuria psonalis q̄ sit p̄so-
nali. Reg. xvii. s.
¶ **Ad. 16. b.** ne p̄spie: būr̄ memo-
rari phibet lex. Itē ē
iuria cōmuniſ: q̄ sit
contrarepublicā: vel cō-
tradicātē p̄cip̄is:
banc p̄p̄t vlc̄sa da-
vid. ¶ **Qn̄ fugie-**
bā. Reg. xvii. s.
¶ **Daledixit mi-**
hi. Reg. xvii. b. o
¶ **Pessima. Dala:** q̄z
ē meruerat: Peiro: q̄z
offic̄ iuste fugiebat:
¶ **Pessima:** q̄z rex erat:
esc̄p̄t ē Ego. xxv. o
¶ **Principi popl̄ tul nō**
maledicē. ¶ **Lum**
trāsre. ij. Regl. xix.
¶ **Nō te interficiā:**
ego mā mea. Sz nō
se ille interficit: cui au-
toritate et p̄cepto fit
homicidiū. Pr̄terea/
et sine dolo itellexit se-
mei iuramentū. Et eo
mō tenēdū est iura-
mētū quo intelligit ab
eo cui sit: vt dīc Isid.
Solu. Sic iuravit da-
vid: Nō interfici te ob-
bactū: nisi alt̄ fecer̄.
Et ip̄e alius fecit: q̄z cō-
dicti inter se et salomo-
nē p̄termisit: et ita non
soli maledictio dauid/
sed transgressio p̄cepit
salomonis fuit cā mo-
tis semei. ¶ **Lu no**
li pati. Dic videt da-
vid grere vltionē pro-
p̄q̄ unir̄. Nō /z re-
ge maiestatē: vt doce-
ant alij nō maledicere
regi. ¶ **Cū sanguine**
i. cū pena sāguis que
effudit. ¶ **Et sepulc̄ r̄c.** Circa tumulū et fecit salomō octo
loculos tesauroꝝ reponi: q̄z vñū post milie et trecētos annos

aguit iohānes h̄rcan⁹ p̄otis sex iudeoꝝ: et herodes alii: Alij
nondū sūt manifestati: vt dī i historijs in euāgeliā historia/
Rubrica s̄ institutōe xenodochioꝝ: caplo: Post h̄ arbiſch⁹.
¶ **In hebron r̄c.** Ostendit quō. ¶ **Trigintatrib⁹:** et
enā lex mēsib⁹. m̄abēu erat: rōne p̄mogeniture. n̄ s̄ie
cōfū. faciē meaz. i.
ne facias mē erubescē
re ppter repulsa. Un̄
ioseph⁹ sic dīc: Me ve
lis n̄e tristē deserere.
o **Neq̄z em̄ tibi: q̄**
es mater ei?. p̄ Et
det m̄bi abi. Ado-
niās abisag q̄rit h̄re
vxore/ vt p̄ ea fiat rex.
Et qd ē B. nisi q̄ mul-
ti sapiam q̄rit/ vt ha-
beat honores in b̄ mū
do: Sz mortē ex hoc
incurrit adonias: Li/
mean̄ ergo tales.

¶ **regi (nēq̄z em̄ negare tibi q̄c-
p̄ q̄z p̄t) vt dēt m̄bi abisag su-
namitē vxorez. Et ait bersa-
bee: B̄n̄ ego loqr̄ p̄ te regi:
Tenuit ḡ bersabee ad regem
salomonē: vt loq̄ref ei p̄ ado-
nia. Et surrexit rex in occur-
sū ei: adorauitq̄z eaz: et sedit
sup thronū suū. Positusq̄z
est thron⁹ matri regis: q̄ se-
dit ad dexterā ei: dixitq̄z ei:
P̄detitionē vñā p̄uulaz ego
dep̄cor a te: nē p̄fudas faciē
meam. Dixitq̄z ei rex: P̄ete
mī mea: Neq̄z em̄ fas est vt
āuertā faciē tuam. Que ait:
Def abisag sunamitis ado-
nie fratri suo vxor. R̄niditq̄z
rex salomon/ et dixit mī sue:
Quare postulas abisag su-
namitē adonies? Postula ei
et regnū. Ip̄e est em̄ fr̄ meus
maior me: et habet abiathar
sacerdotem: et ioab filiū sar-
uie. Juravit itaq̄z rex salo-
mon p̄ dñm dices: H̄ec faci
at m̄bi de⁹: et h̄ec addat: q̄a
p̄tra āiam suā locut⁹ est ado-
niās v̄bū h̄. Et nūcyuit dñs
q̄ firmauit me: et collocauit
me sup solium dauid patris
mei: et qui fēcit m̄bi domuz
sicut locutus est: quia hodie
occideſ adonias. Dicitq̄z
rex salomon per manūz ba-
naię filiū ioiadē: qui interfici-
cit eū: et mortu⁹ ē. Abiathar
q̄z sacerdoti dicit rex: Glā-
de in anathot ad agrū tuuz.
Et qdē vir mortu⁹ es: sed
hodie non te interficiā: quia
portasti arcām dñi dei corāz
dauid patre meo: et sustinui-
sti labore in oib⁹ in qb⁹ labo-
ravit: pater meus. Eiecit ḡ
salomō abiathar/ vt nō esset
sacerdos dñi: vt impletetur
sermo dñi quem locutus est
b̄ sup̄ domum heli in silo.**

vomum eleaçar: vt samuel p̄diterat heli. j. Regl. iij. c. Abia-
thar em̄ erat de familia iibaimar: sadoch de familia eleaçar: q̄
suscessit

successit aaron in sacerdotio: cui successit phinees filius eius: cui abiecer: cui buxi: cui oci: et post istum translatum est sacerdotium ad hebreos: qui erat de domino iehu mar. Fuerunt autem quinque de filiis eleazar priuati sacerdotio: iosephus: qui debutus est successuisse eum: et iacobus filius ioseph: tertius: marchetus filius iacobus: quartus: iosephus filius marchetus: quintus: achitob: qui fuit prius sacerdotus: ad quem translatum est sacerdotius.

b. **Elenit** autem nunc eius quod iducitur. **V**a duabus enim audierat salomonem illud. Ad hunc dicitur quod loab etiolas post salomonem primitus percurabar quod adonias fueret rex: et istud modo nunciatum est salomonem: aliud tamen diu audierat: sed istud non. b. **Cla**de interfice eum. **P**arvus tamen vixit eum: ut egrediebatur faceret de tabernaculo: et venire ad se: ut dicit iosephus: quod si nollet interficeretur eum ibi. c. **Hac** sicut sic. Sed nonne peccauit salomon quod iussit hominem interfici in tabernaculo domini? **Dicim** quod non: quod dicit Exod. xxii. b. **S**i quis per industria-
m occiderit proximum suum et per insidias: ab alteri meo uelles eum ut morias: **I**oab autem sic occiderat abner et amasam: **U**nus pro quo non peccauit salomon. Non nam abstrahere aliquom ab ecclesia: nec occidere: nisi forte in quibusdam casib[us]. d. **Sa**guine innocenti. i. pena pro sanguine innocenti effuso. **T**um patet quod platus et principis ipsu[m] si negligentes fuerint in summeday vindicta de maleficiis. e. **Sa**guine eius. i. pena pro sanguine effuso.

f. **D**uos viros: abner scilicet et amasam. g. **O**ccidit: i. dolo. h. **P**rincipem exercita. **U**cta. **M**ortuo enim absalone fecit dauid amasam principem militie sue: sicut dicitur etiam Reg. xix. c. i. **Sa**guinis. i. pena pro sanguine effuso. k. **D**ies bus multis. **I**osephus dicit quod salomon supra haec conventionem astrinxit iure iurando semei: quod melius patebit. l. **J**uramentum. Ecce quod dicit iosephus quod iure iurando astrinxit

salomon semei.

Expositio Ca. III. **O**nfirmatum est sic. m. **S**iliam eius de quod ut ait hebreos: genuit filius qui contra naturam est: cui adhuc ageret undecimus annum. n. **I**n ciuitate dauid: quod non debuit sibi dominum. Porro tria proposuerat se facturum: s. dominus dico: et dominum sibi: et ambigere hieronimi triplici muro: ut in primo ambitu esset templi et mansiones hebbdomadariae: et domus regia cum mansionibus domesti coram. In secundo habebat potentes viri et prophetas. Unus infra dictum reg. xxvi. c. legitur de oldo prophetissa quae habitarer in secunda. i. et cetero ambitu murorum. In tertio habitabant opifices. o. **G**loria ex celis. i. in montibus: et vel in amoenis locis: et hoc demum vel deo: quod tam non placebat ei. Non enim querit dominus domos sumptuosas et preciosas: sed magis de uotas et capaces. et sic pulchritudo in ecclesiis bona est: quod exortat ad deuotionem.

p. **E**xcepto quod sic. Nonne testificatur sum tibi pro domini et hunc tibi quodcumque die egredius fuerit huc et illuc: scito te esse moriturum. Et redisti mihi: Bonus sermo quem audiui. Quare ergo non custodisti iurandum domini: et receptum quod haberem tibi: Dicimus rex ad semei: Tu nosti omne malum cuius tibi conscientia est cor tuum quod fecisti dauid patri meo: Reddidit dominus maliciam tuam caput tuum: et rex salomon b[e]neditus: et thronus dauid erit stabilis coram domino usque in sempernum. Iussit itaque rex banaus filio iudas: qui aggressus percussit eum: et mortuus est.

q. **O**nfirmatur Ca. III. **C**onstitutum est igit regnum in manu salomonis: et affinitate priuata est pharao regi egypci. Acccepit namque filiam eius: et adduxit in ciuitatem dauid: donec compleret edificas domum suam: et dominum domini: et murum hieronimi circumscriptum. Attamen populus immolabat in excelsis. Non enim edificatus erat templum domini usque in fine anni sexti: sed postulauit dauid: ut discerneret sibi ciuitatem. ecce te timulus post te surrexit. r. **A**bijt itaque sic. Solo. In gabaon erat excelsum maximum: ubi erat tabernaculum quod fecerat moyses: et altare genitum quod salomon offerens mille hostias: et uinum meruit oracula. Josephus in die eius aedicuisse iheronimi et obitu iste ibi

2. Reg. 3. c.
2. Reg. 20. c.

f

1. Reg. 9. b.
1. 18. b.

lasse ibi hostias in holocaustū sup altare qd fecerat moyses in
deserto: **U**nī dicit qd gabaon nō est hic p̄priū nomē loci sed
interpretat sublimis/vel excelsus collis: vt dicit Interlini. **U**nī
senus ē: Abiit in gabaon. I. in collē excelsū . et hoc innuit In-
terlini. **H**ostula qd vis. Blo. Gratia dei liberū bo-
minis exq̄rit arbitriū.
Idec*rebat* Doc intelligēdū ē nō
ce indigētū vel ipo-
nā: sed ex iustitia: et in-
tellege i adultis. Pos-
set in de sine om̄i mo-
tu liberi arbitriū dare
gratiam cuique salua-
iusticia. b **F**iliū ē:
mes. c **S**icut ē:
, apparet. d **Ser-**
uum nū; me scilicet.
e **N**darunt: vnde/
cum annop: vt dicunt
hebri. f **G**trans
egressum: a mundo.
g **E**t itrothū meū:
in mundū. Et q extre-
ma intelligē mediū. i.
h **E**glētū mētē curriculū.
i **E**gredīs qdē incer-
ta ē: ingressus im-
posta mētē medē est p-
r̄p̄. n. v̄fū. b̄ P̄. d̄s.
B custodias utrothū tūcū
cētū tuū. Et p̄bī,
sedige statū medium.
Ebea? Besi. dicit:
b̄ p̄sidera vñi venis
et r̄bētē: vbi sis. et l-
m. en. ev gemilicē qd vadiſ/ et co-
dātē. Et postea s̄b
dit rationē istop: Nā
natūtā quidē imun-
da ē: vita / peruersa:
mos / piculosa. Et q-
dā alī adiecit quartuſ
v̄b̄ dicit: Unde sup-
bit bō: cul̄ p̄ceptio cul-
pa / nasci / pena: labor/
vita / necesse est mori.
Et alī r̄ndet huic q̄st̄i
oni: Quid est bō: In
principio / sperma putri-
dū: in medio / vas ster-
cōu: in fine / esca ver-
mī. Hoc idē dīc Job
vñ. d. Putredini di-
xi: pater meus es / ecce
principium / qui genuit:
Mater mea: ecce me/
dū: q̄ nutritiuit: Soror
mea p̄mīb̄: ecce finis
q̄ sequit. Sed q̄ caro
fīm̄b̄ tñ daf / subdit
quo vadat aia: Ubi ē
ergo nūc p̄stolatio et patiētia mea: Quis cōsiderat / in p̄fun-
diffimū infērni descendēt oia mea: Puras ne saltē ibi erit re/
quies mīb̄: De p̄mo dicit Besi. iñ. c. In dolore paries fili-
os tuos. De medio dicit ibidē. d. In sudore vultus tui vesce-
ris pane tuo. De tertio dicit ibidē. d. Puluſ es et in pul. z̄c.
Dolor ergo principium est hois: laboꝝ: medium: timor: finis.
Aboratler: f **E**gressū: a p̄teplatiū ad actuā: Ingref-
sum ab actuā ad cōtemplatiū: vt modo maria sit: mō mar-
tha: mō lia: mō rachel: mō iacob: mō isrl: Sic deb̄z sc̄re ingre-
di et egedi p̄lat̄: et p̄dicatoꝝ maxie. **U**nī spōsus i Læt̄. aliquā

La.**III**

monet spōsa ad egressū. **U**nī Læt̄. v. a. Ap̄i mīshi soror mea
Aliqñ ad ingressum. **U**nī Læt̄. v. b. Adiuro vos cc. Et ipsa
spōsa ad vtrūq̄ inuitat sponsū. Ibidē. vñ. d. Egresslamur in
agrū: cōmōremur i villulū. Quale aut̄ sit ostiū p qd sit i gress
et egress iste / dīc dñs Joh. x. b. Ego sū ostiū: p me sī qd itro-
ierit saluabī: et i gredi-
et et egedi et pascua
iūc̄t̄. b **C**lerbū h
a. rē hūl̄ r̄b̄. notabil.
b **D**ies multos.
Blo. h̄mōl̄ gr̄t̄ repro-
bi. **I** Sapiam ad
dis. Blo. Læt̄ oratio
an deū nō frustratur.
b **S**illis tui: i scia. s.
Ma in stutib̄ magis
enituit helis̄. Et stel-
lige d̄ puro hoīe: et tūc
nō est obiectio de ch̄s
to. Unde Eccl. i. d.
P̄cessi sapia oēs q
an me suerit. Tñ h̄s̄
videb̄ dicere Drouer.
xx. a. Stultissim̄ sū
v̄trop̄: et sapia hoīz nō
est meciū: nō didici sa-
piētā: et noui sciam s̄
croꝝ. Sol. patet i l̄fā.
Duplex em̄ est sapia.
Itē duplex operatio
s. ad deū et ad homī-
nes. Itē duplex cau-
sa discēdi. s. veritas et
būlitas. **I** Dedi-
tibi: Hoc est qd dicat
Dant̄. vi. d. Pri-
mū gr̄te regnum dei
cc. m **L**ogos fa-
Blo. Absq̄ obserua-
tōe mādatop̄ dei / ad
pisci nemo pōt̄ dies
logos. i. beatitudinez.
n **O**d̄ esset som-
nuū: id est reuelatio fa-
cta per somnuū. Nota
dormienti dātū est do-
nū sc̄i: ergo et donuꝝ
gratia pōt̄ dari dor-
mienti: **O**d̄ cōcedim̄
de potētia / nō de iusti-
cia. Dicūt̄ tñ quidā q̄
salomō nō ita dormi-
ebat qn vteref libero
arbitrio q̄s̄ donuꝝ sci-
tia ei fuit infusum.
o **M**eretrices.
Blo. Merito ad illuz
meretrices veneſt: quē
postea deceperit. Itē
Blo. moral: Per ma-
tres lactat es / ordo do-
croꝝ: p filios earſū: signaſ psona discipulop̄. Nā magistri sc̄is
vigilates / s̄ vita dormiētes / auditores suis q̄s p vigiliās p̄dī
catiōis nutrītū: dū qd dicūt̄: facere negligūt̄: p sonū toz̄por̄
occidūt̄: et negligēdo opp̄rūt̄: q̄s alete b̄boꝝ lacte videbāt̄.
p **L**orā eo: q̄uā vna ait: q **O**bsecro dñs: supple vt au-
dias me. **I** Nō dormiēs. Blo. q̄ nō poterat dicere. Ego dor-
mio / et cor̄ meū vigilat̄. Læt̄. v. a. **I**ntempestē no-
ctis: id est intempestō noctis: quādo om̄nes silēt. Quattuor
em̄ sunt p̄es noctis: intempestū: conticinū: antelucanū: gal-
licinū. **I**udex aut̄ viuit. In h̄mōl̄ rei discrimine mens
a 5 om̄nis

a *Filijs maol.* Josephus dicit q̄ isti q̄tuor erant filii vniuersitatis: et erat hebrei. **b** *Et disseruit de iumento.* Et dicit oia nos nō habem⁹: sed cōbusta fuerūt cu⁹ biblia a nabuçardan: nec fuerūt recepta cu⁹ alijs libris q̄s habem⁹. *Excoqitauit etiā salomon adiuratiōes quasdā quib⁹ egritudines solent mitigari.* *Alias quoq̄ quib⁹ demones ei⁹cibank: et alias quib⁹ demones obstricti / non redibāt.* Excoqitauit etiā characteres qdā qui inscribant gemmas: q̄ anteposite narrabūt arreptis cu⁹ radiis qdā salomonis monstera: statim illum a demonib⁹ liberabant. *Hec sc̄a plurimū valuit antiquis in gente hebreorum:* Ante aduenit enim christi sepius hoies a demonib⁹ vegetabāt. *Et antiqui statim ut alijs erat exco munculari / arripiebat a demoni.* *Qui Paulus q̄ excoilauit coriūbū* dicit: *Vobis regnos / et meo spiri tu / cuāvante domino nři ie su / chrisī iudicauit tra dēbōi / hoīem sa thare in interitū car nis / ut spūs ei⁹ saluus fu. Josephus q̄ te sūt se vidisse quendā*

D *Rex tyri seruos suos ad salomonē.* Audiuit enim q̄ ipm̄ vñxissent regē sup israel p̄ patre ei⁹: q̄ amīcus fuerat hirā dauid omni tpe. Dicit autē et salomon ad hirā: *Tu sc̄is voluntatē dauid patris mei: et q̄ nō poterat edificare domū nō dñi dei sui ppter bella imi nēria p̄ circūtū / donec daret dñs eos sub vestigio peduz eius. Hūc autē requiē dedit dñs deus mibi p̄ circūtū: et nō ēst sathan neq̄ occursus mal⁹: quāobrē cogito edificare templū nō dñi dei mei sic locut⁹ ē dñs dauid patri meo.* *dices: Fili⁹ tu⁹ quē da bo p̄ te sup solū tuū ip̄e edi ficabit domū nō dñi dei mei.* **s** *Pr̄cipē igit̄ vt h̄cidat mihi sūi tui cedros de libano: et serui mei sint cu⁹ suis suis: Diceret autē seruorū tuorū dabo tibi quācūq̄ petieris.* *Cis enī qm̄ nō ē populo meo vir q̄ nouerit ligna cedere sicut sidonij. Cum ergo audisset hirā verba salomonis letatus est valde / et ait: Bñdictus dñs de⁹ hodie q̄ dedit dauid filiū sapientissimum sup populū hūc pluri mū. Et misit hirā ad salomo*

cuiq̄ quid agendum sit: vñl quid ageret. *Vel / indictio.* f. summa illoꝝ quib⁹ indicebat hoc opus. *Vel forte indictio / est de terminata hominū collectio: sič cohors quingentorū: et legio sex milii sexcentorū sexagintasex.* m. *Eliorū.* Blo. *Hi opatores erant pselyti: horum magistri de iudeis: quia nō fecit seruire quēq̄ de israel.* n. *In libanū.* Libanus mons est in cōfinijs syrie et palestine: ad cui⁹ radice oritur duo fōtes. s. ior et dan: quorum riuū conuententes in unū faciunt fordānem fluum.

i nē dices: Aliud q̄cūq̄ mādasti mibi: Ego faciā omnē voluntatē tuā in lignis cedriniis et abiegnis. Serui mei deponēt ea de libano ad mare: et ego cōponā ea in ratib⁹ in mari usq; ad locū quē significaueris mibi: et applicabo ea ibi: et tu tolles ea: Pr̄ebebisq̄ necessaria mīhi ut det cibus domui nīce. Itaq; hirā dabat salomonī ligna cedrina et ligna abiegnia iuxta oēm̄ voluntatē ei⁹. Salomon aut̄ h̄bebat hirā viginti milia choros tritici in cibis domui ei⁹: et viginti choros purissimi olei. *Hec tribuebat salomon hirā p̄ singulos annos. Dedit q̄d dñs sapiētiā salomonū sicut locut⁹ ē ei:* Et erat pax inf hirā et salomonem: et p̄cesserūt ambo sed. Elegitq; rex salomon opari os de omni iūrū: et erat indictio

m̄ triginta milia virōrum: *Dicit tebatq; eos in libanū decem milia p̄ menses singulos vicepsim: ita ut duob⁹ mēsibus essent i domib⁹ suis: Et adonirā erat sup būiūscemodi i dictione. Tuerūt itaq; salomonī septuaginta milia eorū q̄ onera portabāt: et octingēta milia latomorū in monte absq; h̄positis qui h̄erāt singulis opib⁹ nūero triū milium et trecentorū h̄cipientū populo: et bis q̄ faciebat op̄.* *Pr̄ceps p̄tq; rex ut tolleret lapides ḡrādēs: lapides pr̄iosos in fundamētu tēpli: et q̄drarent eos: Quos dolauerūt cemētarij salomonis / et cemētarij hirā. Morro biblij h̄para uerūt ligna et lapides ad edificandum domū.*

F Actum *Ca. VI.* est igit̄ quadragesimo et octogesimo anno egressiōis filiorū

nījs syrie et palestine: ad cui⁹ radice oritur duo fōtes. s. ior et dan: quorum riuū conuententes in unū faciūt fordānem fluum.

o Latomorum:

id est cōfōrū lapidū. p Grādēs: et adeo grandes: ut dicit iosephus / q̄ multi et eis habebant in longitudo viginti cubitos: in latitudine decē: in altitudine quinq̄z. q

Pr̄ciolos. f. mar moreos. *r Lemē tarij.* Blo. qui cemētum preparat / vel inducūt. Sed nota hic tria genera operariū. Pr̄mo latomi ex

trahebant lapides de lapidicina / et scopulabant eos. Deinde cementarij dolabāt eos. Deinde biblij poliebant et sculpebāt eos. Est autē biblios civitas phoenicis: de q̄

Ezech. xxvij. b.

*G*enes biblij et prudētes ei⁹. Itē nota: fabulanū heb̄rei ad erundandos lapides salomonē habuisse sāgine vermiculi q tamir dicit: q asp̄la marmora facile secabāt. Quē inuenit hoc mō ut dicunt: Erat salomonī strūthio habēs pullū: et inclusus ē pullū sub vase vitreo: quē cum videret strūthio et habere nequiret: tulit de deserto v̄niculū: cui⁹ sanguine liniuit p̄trū / et cofractum est.

Exposi. Ca. VI.

F Actum est igit̄ tēp̄. Josephus dicit: anno quingentesi mo secundo egressio nis de egypto: describens etiā annos etiā precedentium: dicens ab abraam usq; tūc fluxisse annos mille et viginti: a diluvio mille et q̄dringentos: ab adā vero tria milia et ducētos et duos. Sexagita

a Sexaginta cubitos; interius: ut dicem⁹ infra. **b** Et triginta cu. in gl. Cōtra. q. Paral. iij. a. dicit: Porro alti tudo centū viginti cubitorū erat. Sol. Tria tabulata; siue solaria erāt in tēplo. A fundamēto vſq; ad primū tabulatū erāt triginta cubiti; et hoc dicit hic altitudo templi: Et super illud tabulatū erat quedam māſio quasi quoddam

2. Paral. 5.2. solariū; qd erigebatur triginta cubitis vſq; ad secundū tabulatū; super quod erat tertia mansio sexaginta cubitorū vſq; ad tertium tabulatū; qd erat te ctsū dom⁹: Et ita tota altitudo tēpli erat cētū viginti cubitorum: ut dicit. q. Paral. iij. a. et ita vtrūq; verū ē qd h̄ dicit et i Paral. Josephus tñ nō facit mentionē nisi de dua bus māſionib⁹; vtrūq; sexaginta cubitos at tribuens: S; duas i feriores sub una com prehēdit. **c** Iuxta mēſurā tēpli. Latitu do vero porticus erat decē cubitorū: aitudo vero vt dicit iosephus; ascēdebat vſq; ad cēſitudinē templi. **d** Fenestrā ob id ē exteri⁹ angustas: et interius obliquā diffusas: sicut modo fuit vitrē in ecclesijs: qd salomon excogitauit.

e Tēpli tabulata. Hec tabulata Matth. iij. a. dicit pinnacula tēpli: Quę hoc mō facta erāt: Trabes erāt in tēplo posite per trāſuersum per tria loca adeo lōge; vt forinsec⁹ capita earū; p̄mīnerēt ex vtroq; latere: Et edificauit salomon sup capita forinsec⁹; p̄mīnētia tria tabulata ad deambulādū circa templū. Quę quō facta essent i vtroq; latere/satis clarū est: Quō aut fierint in fronte orientali et occidentali nō satis eluet: neqz legl̄ alicubi in textu / vel in glosis. Forte paruę trabes erāt unissē per murū: super q̄s erāt edificata tabulata. Latitudo vero tabulatorū differens erat. Tabulatū em̄ inferi⁹ habebat qnqz cubitos latitudinis: mediū: sex: tertiu: septē. Qd ideo factū fuit ita: vt manētes in supiorib⁹ tabulatis nō impedirent ad respiciēdū inferi⁹ p ob staculū inferiorib⁹: Lñ hebrei dicit tria tabulata parē habuisse latitudinē: ita vt si plūbata cementarj demitterent a sumo vſq; deorsum; pp̄edere eorū equalitas: Lñ tabulatū inferi⁹ erat quinqz cubitorū in latitudine: mediū: sex: qz mur⁹ ascēdendo/ artiō: factus erat/ quasi per vnsi cubitū. Ultimū tabulatū: septē cubitorū erat: qz murus ibi iā concret⁹ erat quasi p duos cubitos. Aliq; tñ dixerūt q inferi⁹ tabulatū: septē cubitorū erat: mediū: sex: ultimū: qnqz: Et hoc videſ littera velle q̄ dicit tabulatū: qd sup erat: quinqz cubitos habebat. Sed quidā libri habet: subter: q̄ littera vtori⁹ est iuxta priorē expoſitionē. Hec autē tabulata nō inhērebāt muro. Habebat autē in extremitatibus luriculas siue cancellos. i. appodiatiōnes: ne deambulātes/ inde cadere possent: de quoq; altitudine nihil legit/misi de supimo: qd erat quinqz cubitorum in altitudine. **f** Draculi: id est sancti sanctorū. **g** Latera. Sol. id est muros vel cancellos vel luriculas: De quibus doctores i tabulatis sedētes ad circūstantē inferius plūm cōcionabantur. **h** Dñs: Prēdicāte super tecta. Et salomō: Heli⁹ est sedere in angulo domatis. Homa grēce/tectum latine. **i** Et sup

erat: vel subter. **k** Latitudinis. s. erat. Supius tabularū v̄gines sūt: mediū cōtinētes: tertius diuagatos: Ita dicit Slo. **l** Nosuit. i. ponit fecit. **m** Nō hereret: i. tabulata cō solidata clavis. **n** Nō sūt audita. Hoc videt ipossible: qz op̄ ortuit tabulata cōsolidari clavis. Sol. Hoc qd bic d̄ refert tñ ad lapides q planati et qdrati et do lati fuerū extra bieru salē. Securis autē bic vocat martellus latoni et lapides p̄cindit tur. **o** Ostiuz la. Mota d̄ hoc ostio vbi esset/ diuerteſ ſit opinione. Joseph⁹ dicit in angulis anterioribus vtriusq; iuxta terram fuſſe ostiū: et ascensus ad ſupiora cenacula p mediū muri abſconditū et facile: extrinſicus ſufficiēt fenestrā. et fm̄ hoc mediū lat̄ d̄ frons orientalis: q̄ erat media inter parie tē meridianū et aquilinē. Alij dicit q̄ ostiū erat iuxta terrā in pariete dextero. i. meridiāno. et fm̄ h̄ sic iungit l̄rā: Ostiuz lateris mediū: qd erat in me dio lateris: o In pari.er. do. dext. i. dextero pariete domus. Dextero dico/ egrediētib⁹ a tēplo nō ingrediētib⁹. **p** Dextero dico/ fm̄ ſitū mūdi: fm̄ quē meridiēs ē a dextero/aqlo a ſinistris. Alij dicit q̄ ostiū lateris mediū d̄r et qd veniebat ad mediū lat̄. i. ad mediū tabulatū. Alij dicit q̄ ostiū lateris mediū dicit ad differētiā alioꝝ ostiop; in qd totaliter p̄forat parietes: In h̄ aut̄ non n̄iſ vſq; ad mediū parietis. **q** Per cochleā. i. per viā inuisibilē: vel tortuofū ascēſū: q̄ vulgo dicit. q. In mediū ce. i. in mediā māſionē. En Richard⁹ de sancto victore q̄ expōſuit ezechielē ad fram: vocat cenacula ipsa tecta/ siue tabulata tēpli: h̄ ad idē redit. **r** Texit qd do. Mota mur⁹ inferioris mansionis/ intrinſec⁹ vtriusq; operā erat tabulis cedrinis: trabibus ho affixa erat laquearia cedrina. Pauimentū vero dom⁹/ cooperū erat tabulis abiegatis. Tabulata ho latez. i. deambulatoria et laquearia trabii et pavimentū/ tabulis aureis erant opera cum clavis aureis: quo rū quilibet erat quinquaginta ſiclop; et ita nihil erat in inferiori parte templi qd nō erat opertū auro: vt vultus ingredientiū faceret auri lumine resplēdere. Lapis vero vnde mur⁹ facetus erat forinsecus tanto nitore fulgebat/ ac si eret candido calcu lo tectus. **s** Laquearib⁹: trabib⁹ solarib⁹ affixis. Slo. He. Laquearia ſūt tabulata q̄ magno decore cōposita et ornata ab inferiori pte trabibus affigunt: et qz terne altitudinis dom⁹ dei facta/ terna habebat laquearia. **t** Sup oēm do. i. sup quilibet triū māſionū: v̄l tabulatū. Sup oēm domū: d̄c vln mū et ſupmū tabulatū: et ita expōit Beda. **v** Et opuit do. i. mur⁹ inferioris māſionis dom⁹. **x** Et facit ē tc. Quasi per plepſim p̄miseraut auctor d̄ tēplo breuerit: nūc lat̄ credit de eo. **y** Dom⁹ h̄c quā edili. Querit a q̄ regaf h̄c dictio dom⁹. Et dicim⁹ q̄ a nullo: h̄ ponit h̄ tm̄ vt ſequēs relatio beat locū: ſicut ibi. H̄is i celo ſedes ei⁹. Tiel ē locutio eclipti ca: et p̄ficit ſic: Dom⁹ h̄c quā edificas mibi erit accepit/ vel p̄sumabit. Et qz op̄ h̄ ſuptuofū erat nimis/ p̄ſortauit domin⁹ salomonem/ ne deficeret: ſiue ne desineret ab incepto opere. **z** Et edificauit

a Et edificauit pa. Mota in domo inferiori parletes habebant tres ordines: Primo erat murus lapideus de lapidibus forinsecus valde nitentibus. Postea erant tabule cedrine; quibus fuit opus murus intrinsecus: Deinde laminae auree quibus tegebatur tonus paries tabularum. Eodem modo erat in pavimento: sed in hoc tamen differentia erat: quod tabule pavimenti obiegn. **b** Ad posteriore pte: que dicuntur sancti antorius. **c** Usq ad superiora: Ergo maior in senior non erat alta: nisi viginti cubitos: Et hoc factum est: quia supra dictum est: quod utraque duarum inferiorum manibz. Sol. Due partes erant in templo: Anterior quod dicit sancta: et posterior quod dicit sancti antoriorum: Et erant dimis pinterpositio nem veli et tabulae quod habebant in altu virginis cubitus m: et defuptra agura decem cubitorum: ut sumus ascendas ad altam thymiamatis posse intrare in sanctam atri. Exponit igitur: Usq ad superiores: ut est versus lumen. **d** Inferiore: i. posterior. **e** Domus tabernaculi. Aliq libabit oracula. Accipit autem quatuor modis oraculum. Quos dicunt oraculum ipsum tabernaculum. i. ipsa domus. Quos diuinum resplendum. Quos ppitorum. Quos sancti antoriorum. Sicut h: Et sensus: fecit interiorē domū oraculi. i. oraculum quod erat interior pars domi in sancta atri. **f** Item templū. i. anterior pars templi quod dicit sancta. **g** Prosonibus. i. usq ad fores. **h** Oraculi. i. sancti antorior pars. i. sancta habebat quadraginta cubitos in longitudine. **i** Tornaturas. i. natural tornantes superficies fecit in iuncturis ne locus iunctus deprehendi posset: **k** Appere poterat in pariete: intrinsecus. **l** Oraculum autem i. sancta atri. **m** In mediorum inter parietes. **n** In interiori. i. interiori. **o** Et vi-

giti cu. al. et ita quadratum erat. **p** Sz et altare: thymiamatis quod erat in sancta: Non fuit in altare illud quod fecit moyses: Illud enim vestitum fuit auro. **q** Domus qz: sancta. i. anteriorē pte templi. **r** Decem cu. hñtes: cum omni corpe eoz. **s** Et op' vnu. i. site. **t** In medio te. i. in sancto p. **u** Celaturis et tor. i. celaturis tornatilibz. i. torno factis. **v** Et fecit in eis. s. tabulis cedrinis. et finis non videbatur: quod recta erat auro. **w** in eis. i. tabulis aureis. **x** Cherubim. i. depinxit in eis imagines cherubim. Et profudit hunc iudicem vocas nos idola trahit. ppf imagines quod sunt in ecclesia: cu in templo et in tabernaculo fuerint depicti cherubim aurei. **y** Dalmatas. i. manus hoiz aptas. **z** De pietate. i. de tabulis. **a** Intrilec. i. in sancta scotz. **b** Extrilec: id est in sancta. **c** Vngrel. ora. i. in sancta. **d** Et duo ostia. Ide apti dicit. Unus enim erat ingressus: s. duo b. ostia claudebat et apiebat. **e** Anaglypha. id est celatura. **f** Edita: Anaglypha grece latine dicuntur celature. **g** Iste. alius dicit: Anaglypha inquit sunt vas alicaria quod sursum sculpta sunt. Greci enim ana/sursum dicunt: glyphe sculputra. **h** Secutqz i. utriusque. i. anterioris pte quod dicit sancta. **i** De lig. abieg. Porro ostia erant de lignis olivaz. **j** Ope quod ad reg. Tantum venustas erat value iste: ut etiam dauid prophetas de templi destructione nota/sum expissit eas: dices: Excederit ianuas eius. + 105. 73. Et dicit iosephus quod non erat in eis lignum malum palmo. Quod nota per hoc quod dicit hic ope quod ad regulam. **k** Et edifi. atrium iste. Post templi constructionem agit auctor de atrio interiori. Porro plura fuerit atria circa templum: ut legit super illud Propterea. Qui stat in domo domini in atrio is domus dei nostri. Quatuor. s. atrium interior quod dicitur sacerdotum: Item atrium mudorum: Item atrium milieorum: Item atrium imundorum. Hic enim de primo atrio: Sz sine interiori: quod dicebat atrium nos breuius dicitur: dices atrium sacerdotum. Est

et quinqz cubitorum ala che, rub altera: id est decem cubitos habentes a summitate aequaliter ad alterius summittatem. Decem quoqz cubitorum erat cherub secundus in mensura pari: et opus unum erat in duobus cherubim: id est altitudinem habebat unus cherub decem cubitorum: et similiter cherub secundus. **m** Posuitqz cherubim in medio templi interioris. Extendebat autem alas suas cherubim: et tangebat alavna parietem: et ala cherub secundus tangebat parietem alterum. Alius autem alterem in media parte templi se inuicem contingebant. Textit quoqz cherubim auro: Et oes parietes templi per circuitum sculpsit varijs celaturis et tornis: Et fecit in eis cherubim et palmaz et picturas varias quasi prominentes de pariete et egredientes. Sed et pavimentum domus textit auro intrinsecus et extrinsecus. Et in ingressu oraculi fecit ostiola de lignis olivarum: posteaqz angulorum quinqz: et duo ostia de lignis olivarum. Et sculpsit in eis picturam cherubim et palmarum species et anaglypha valde prominentia: et textit ea auro: et operuit tam cherubim quod palmaz et cetera auro. Secutqz in introitu templi postes de lignis olivarum quadrangulatos: et duo ostia de lignis abiegnis altrinsecus: Et utrueqz ostium duplex erat: et se inuicem tenens aperiebatur. Et sculpsit cherubim et palmaz et celaturas valde eminentes: operuitqz omnia laminis auris operis opere quadro ad regulam. Et edificauit atrium interiorum tribus ordinibus lapidum

+ 105. 133. **o** De primo atrio sine interiori: quod dicebat atrium sacerdotum.

Libri

tertij

Regum

mus. Est igit̄ atriu interius platea gradis ex oī pte circa templū diffusa p qdru. Ad orientē yō aī fores tēpli latior erat: qz erat altare eneū r luterel r mare sacerdotiū: et ibi ministrabat sacerdo tes r leuitē corā dno. Circa vtricq latr nō ita diffusa erat: ad occidēte yō strictrior erat. Pausimētū h̄ atrij vario marmore stratū erat: et diuersis imagib⁹ venustatū. Hoc atriu cīgebat vndiq mur⁹ breuis: altitudine triū cubitorū. Et erat vñ cubit⁹ lapidum vnus coloris: alijs cubitus lapidū alteri⁹ coloris: tertius cubitus lapidū tertij coloris: Intus autē erat vestit⁹ cedro. Ad hunc murū se appodiabat sacerdotes r leuitē: et cōuersi ad populū super hunc loquebant. In eodē muro erant plurimē colūng: equis interuallis dispositi: inscripte alie litteris hebraicis: alie litteris latinis: pmonentes populū ad legē sanctimonī: et prohibentes ne in locum sanctum transirent. Hic murus habebat vñ solum introitū ab oriente. s. cōportam templū: habēs aperturā vigintiquinq cubitorum si ne foribus. Usq ad hunc introitū ascēdebat viri r mulieres deferentes oblationes suas: Nec licebat eis ylterius trāfiri nisi in quibusdam casibus. s. quando siebat iudiciū celotypt⁹: Numeri. v. Tel quando nacareus implero tempore religio nis suę offerebat crines: Numeri. vij. c. Et forte i quibusdam magnis festis ad introitū atrij ascēdabat per quattuo decim gradus. Hoc atrium dicebatur atriu interius: quia alia atria erant extra illud per circūtū. Dicebatur etiā atrium sacerdotū r leuitarū: quia ibi ministrabant. Hoc atriu non poterat intrare etiā aaronitē habētes maculā aliquā: ppter quā offerre nō poterat: vt legī Levit. xxj. c. licet de p̄tib⁹ sacrificiorū alerentur. Post istud atriu: id est infra ipsum in declivi latere montis positū erat secūdū atriu. s. atrium mundoū: quod di cebatur sanctū: qd̄ iosephus nominat aulā vel basilicam gran dem. Erat autē hoc atriu diffusum in circūtū circa primum lōge maius illo: Cui⁹ paumentū vario marmore stratū erat: sic p̄mū: circūseptū muro altitudinis vigintiq⁹ cubitorū. s. interius: exterius vero quadraginta: sūm collis declivitatem: Qd̄ licet sic esset altū: non tamen ascēdebat vñq ad fab̄rīaz templi: nec aspectū eius prohibebat. Erat autē iste murus ad occidēte simplex. i. sine porticu r sine tecto: et ibi nullā portam habens. In vtricq vero latere r in fronte orientali ha bebat porticus instar claustrī monachorū: latitudinis triginta cubitorum. In latere meridiano erant quattuo portæ duplices valvas habentes: que laminis aureis r argenteis miro opere erant decorata: Tertiā portæ r oīnō cōsimiles erāt in latere septentrionali. In his portis sedebant sanatores: ut arcerent immūdos ab ingressu huius atrij. In fronte orientali erat porta que dicebat speciosa: habens valvas de ere corinthio factas. In angulo huius frontis erant duæ portæ modi ce: per quas ascēdebat mulieres ad offerendū: Tel forte ministri descendebant in occursum earū ibi ad suscipiēdas oblations. In hoc atrio orabant viri mūdi sub diuino tempore serenitatis: sub porticibus tēpore tēpestatis. In platea hui⁹ atrij orientalis vendebant animalia r volucres ad offerendum: et ibi erant mensē nūmulariorū: qd̄ dñs euertit Matth. xxj. b. In porticib⁹ iuxta portas stabat gacophylacia diuersi gen eris: ad recipiendum oblationes ingrediētiū: triplex. s. arca: Una que dicebatur musach: in qua ponebat oblatio regū et magnatorū: festiuitatū: Alia que dicebat corban: in q̄ ponebatur oblatio sacerdotū et votiua: Tertia p̄prie dicebat ga cophylaciū: in qua ponebat oblatio pegrinorū: et quotidiana ad faciendū oīa tēpli. Unū dī: Rex musach p̄sul corban replet aduena gaçam. Quidam aliter distinguit dicentes: in musach reponi munera regum: in corban partem sacerdotū. Unde de corban fuerū sumptū triginta denarij quibus dñs fuit empt⁹: In gacophylacio vero partē dñi ad opera et vñs pauperū. Unde legit̄ Lucl. xxj. a. q̄ mulier paupula misit duo minuta in gacophylacio dñi. In porticib⁹ laterum erant pastophoria: id est loca separata: in quib⁹ sacrificates de partibus sacrificiorū: que eos contingebant: rescebantur corā domino. Et volunt quidā q̄ ibi comedērūt de foris venientes: et ideo sic dicit̄ quasi pastus de foris venientiū. In eisdē porticibus erāt cathedrē r synedrē: id est tria genera sediliū: vt dicit̄ Isid. In cathedralis sedebant doctores in gymna

De secūdū atrio
qd̄ erat virorum
mūdi: et dice
bat sanctū.

De musach
buiusmodi.

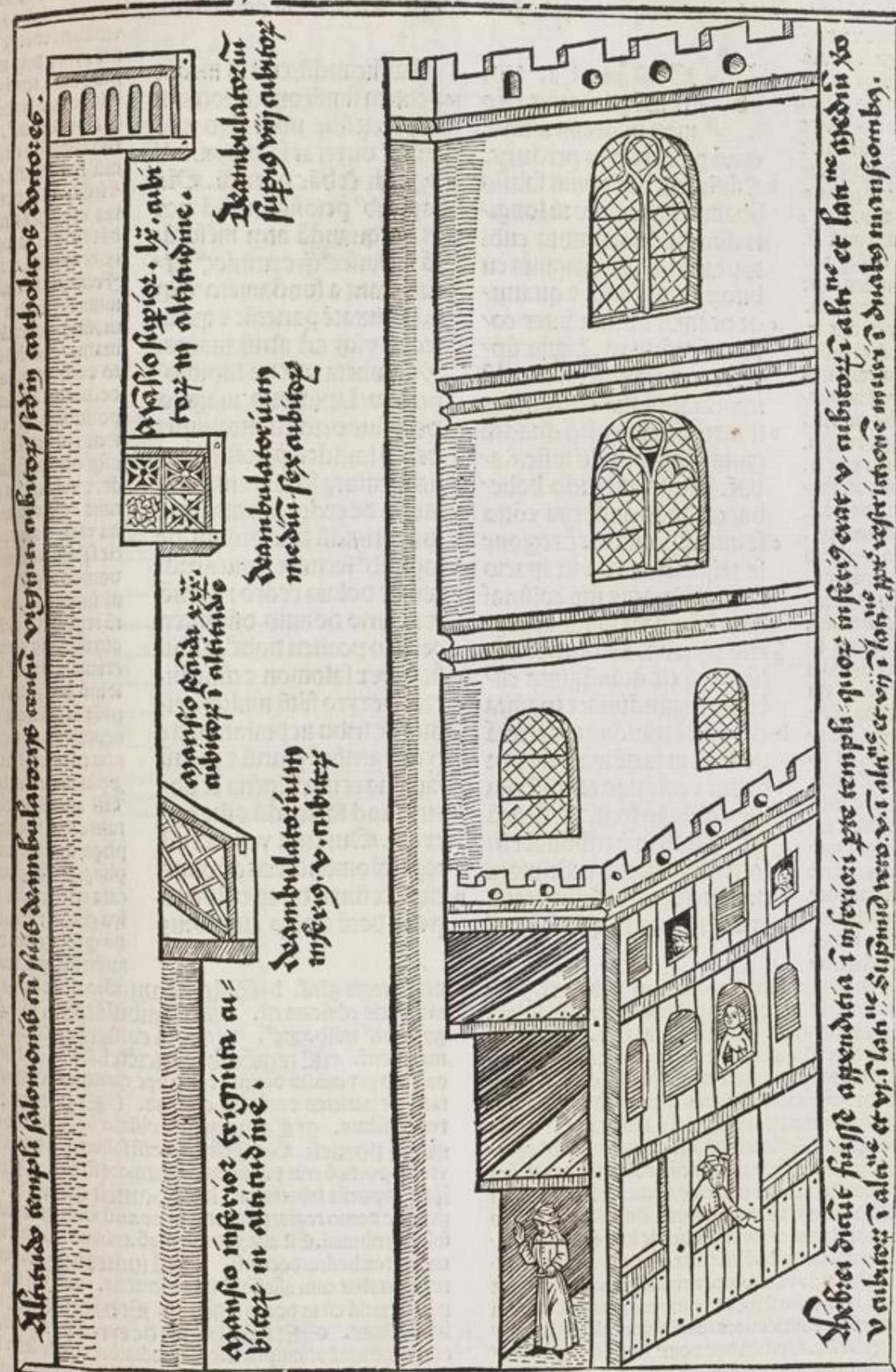
sio. In synedris sedebant auditores in consistorio: et dicebant synedrē: id est confessus. In exedris sedebant cōfessores cum indice quādo secretius aliquid tractabat quasi in locutorio: et dicebat exedra: quasi assesus: licer aliquādo p thalamo iu niatur. Sed improprie hoc atriu sēpe vocat templū in euan gelio. Unde Joh. ii. c. dicit̄: Ascendit iesus hierosolymam: et iuuenit in tēplo vendētes oues r boves r cōlūm bas: et nūmulari os sedētes. Itē Joh. vii. d. Ascendit iesus i tēplo r docebat. Itē Matth. xxj. b. Intruit iesus in templum dei: et cōciebat emētes et vendētes de tēplo. Sub hoc secūdo: id est dīctū: atrio erat terrū atriu eiusdem cōpositionis dīctū: unū modū dark.

cum secundo: et si nō tantę venustatis: nec tam preciosi ornatus: In hoc orabat mulieres mundē tm̄: et erat multo maius secūdo: et dicebatur atriu mulieri. Sub isto atrio erat quartum atrium: in quo orabant viri immūdi: et mulieres r gentiles: Cuius murus exterior: in radice collis positus erat: et ascendebat quadringentis cubitis vñq ad verticē collis: in quo templū erat situm: et ita muri atriorum in nullo impiedebant aspectū templi: nec eorū qui ministrabant in atrio interiore: Hoc quartū atriu maius oīb⁹ erat. Et hec sufficiat de atria. a. Anno quarto: regni salomonis. b. Fundata. i. inchoata. c. In mense qd̄: id est ap̄ illi: dicit̄ Blo. Sed hoc vide faslum: quia supra eodem dictū est de qd̄ ip̄e est menses secūdū: et ita fuit maius: non ergo ap̄ illi. Sol. Ita Interiāt. appunctata est. Tel potest dici q̄ heb̄zi computat menses suos sūm lunationes. Lunatio vero que incipit i ap̄ illi: sēpe terminatur in maio: et denominatur ab eo. Qd̄ ergo dicit̄ supra: mense secundo: id est maio: refertur ad mēsem eorum. Qr autē hic dicit̄ qd̄ i. ap̄ illi: refert ad mensem nostram: et ita inchoata est dominus dñi in ap̄ illi nostro: r maio iudeor. d. Et in anno: eiusdem regis. e. Mense elul. Blo. octobri. f. Utensilibus: que in iūnienti erant necessaria. Et hoc dico: qd̄ post dedicationē templi: plura fuerū fabricata r supaddita: vt patebit ifra. Blo. Bede. Queris quō dicitur dominus dñi in mēse octauo perfecta i omī opere suo: et in vniuersis vñslibus suis: cum in sequenti legatur infra octauo: mense septimo dedicationē eius esse cōpletam: Nec credibile est q̄ templū septem annis edificans salomon: octauo mense octauī anni perficerit: et vñq ad septuā mensem noni anni dedicationē perfecti templi distulerit. Unde pon̄ verisimile vide domū septem annis: et septem mensibus edificatam: ita vt eodem mense septimo: dedicatio sit celebrata: et die vicesimotertio i p̄ius mensis. q. Paral. vij. c. salomon dimiserit populū in tabernacula sua: sicutq̄ post via leptūnam adueniente mēse octauo: pfecta sit domus dñi cū opibus eius vniuersis: r ipsa dedicatiōe p̄t cōpleta. Nisi forte putādū est post dedicatiū templū aliquid vñslibū in ministerio ei additiū fuisse: vñq ad ingressum sexti mensis accelerante rege: vt omīno mense septimo qui erat totus solēnis: templū dedi caretur: et ita verū repiatur vtricq templū: s. octauo mense in omī opere suo: et vñslib⁹ pfectū: et ip̄m septimo mense dedicatiū fuisse. g. Annis septem: et septē mensib⁹. Sed cōtrarium videtur Joh. ii. d. Quadraginta et sex annis inquit edificatiū est templū. Sol. Templum salomonis edificatum fuit septem annis: et septem mensibus: sed destrutum fuit a nabuchodonosor: et sub rege cyro. Triginta annis iterū edificatiū ē tm̄ vñq ad appodiatiōes: et postea intermissū est op̄ ad imperiū cābyſe filii cyri octo annis: et iterum uno anno sub duob⁹ magis: et alio anno iterū sub dario filio hastapis. Secundo vero anno regni illius: recepta licentia ab eo per coro babel in sex annis cōiummarū est opus: et ita vtricq verū est: et q̄ septē annis edificatiū est sub salomone: et itep quadragesimā edificatum est templum sub esdra sacerdote. Domū aut̄

De ambulatoriis
Gloria vñ cubitorū

adversarii sacerdotiū
mabitur p̄ nō sacerdotiū

Moschis mīsticis vñ
adūto mīsticis vñ

Domū aut̄ suā rē. Post edificiō **Expo. Ca. VII.** catione templi edificauit salomon domos regales/ quas tredecim vix cōsummauit annis. Non enim adeo seruēs fuit populus circa eas sicut circa templū. Pr̄terea ad eas nullū dimiserat apparatū dāvid/ sicut ad templū. Fecit aut̄ salomon tres domos regales. s. domū

Asibi/ et domū vroxī sue filie pharaonis: et domū saltus. De domo regis pauca dicū h̄ic/ et d̄ domo regis: Forte qz eadē erat cōpositio earū que et domū saltus/ de qua latius agit b. Sc̄idum iḡ qz do/ mū saltus duplex erat: et ex dupli materia. Pars inferior fuit la/ pidea: et dicebat netho/ ta: id ē pignētaria: in qz reponebant aroma/ ta et pignēta ad usus domus regie et templi. Unde Esale. xxix. a. vocatur cella aroma/ tum et odoramentoꝝ. Ubi dicit Hierony. Pro domo nethota quidā trāstulerūt/ domus thymiamatis: qz/ dam domus thoracis. Sugior pars erat li/ gnea/facta de lignis li/ bani: ppter qd̄ etiam dicta est domus saltus: vel domū libani. Quis/ dam vero dicū eā vo/ catā domū saltus: quia erat consita arboribꝫ et viridarijs/mire io/ cunditatis: iuxta diuer/ sitatis modum qui est i libano. In hac par/ te sugiori reponeban/ tur arma: vt ex benefi/ cio ligni/ rubiginē nō sentiret: sic aromata ex bñficio lapidū diut⁹ seruabant. Fecit aut̄ salomon tricenta scuta aurea/quodlibet sexcentor scutoribꝫ: et totidē lanceas aureas: vt dicit. q. Paral. ix. d. Fecit etiam trecētas peltas aureas/quibus vtebant custodes regis: qua/ rum quedā erant rotundæ: quēdā ad modū semicyclī. H̄ec p̄ domus superior habebat longitudinē centū cubitoribꝫ: latitu/ dinē/quinquaginta: altitudinē/triginta. Cuius camera vestita erat tabulis cedrinis. Sustentabat aut̄ tribus ordinibꝫ colū/ naru. Unusqz ordo habebat quindecim colūnas: equali spa/ cio a se distantes: Et ita inter parietes domus et tres ordines colūnaru. erant quattuor deambulatoria. Ante fores hui⁹ do/ mus fecit porticū: cuius columnæ habebat longitudinē quin/ quaginta cubitoribꝫ: et latitudinē/triginta. De cōpositione par/ tis inferioris/nihil dicit hic: forte qz eiusdē cōpositionis erat cui⁹ et supior. Et regiōe h̄o stabat domus regis eiusdē latitudi/ nis/ et longitudinis/ et altitudinis: et sūlt̄ inter colūnata/gran/ di viridario iteriacēte. Uerū h̄ec domū simplex erat. i. vni⁹ mansionis. Altitudo muri quattuor habebat distinctiones: Tres erāt variat̄ trib⁹ diuersis coloribus: quarta erat cela/ turis ornata. Erant enim arboreos sculpt̄ diuersi generis ra/ mis/solij/pomis obumbrat̄: tant⁹ subtilitatis: vt agitari qz/ dāmodo putarent. In medio amplitudinis domū hui⁹ erat domūcula quedā lata triginta cubitis: in qua erat soliū i quo

sedens rex iudicia pferebat. Itē h̄ec domū in posteriori par/ tum auro: vbi rex fecit sibi thronū de ebore grādē/ vell/ etros: et super gradus stabat duodecim leunculi: sex hinc et sex inde. Reclinatoriū posterius rotundum erat: sedens super

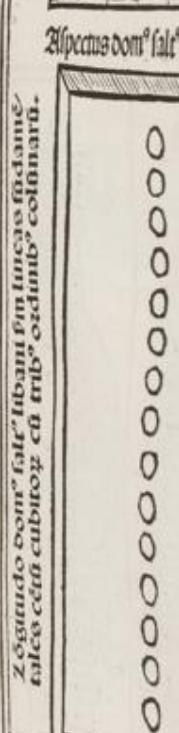
vitulum/ vbi rex repo/ nebat: et due manus hic et inde tenebant vi/ tulū: et duo leones sta/ bat iuxta manū. Fecit etiā salomon circa do/ mū habitacula quedā et sedilia: vbi post cau/ sas explicitas reside/ bāt strata ola marmo/ re et tabulis cedrinis. Fecit etiā salomon do/ mū regis / in latere regis montis descendentiā: marmore/cedro/argen/ to et auro opulentissime decoratā: eiusdem cō/ positionis cui⁹ et laam fecit: et vtiſilia vtr/ usqz domus p̄claraval/ de: et rasa epulis opot/ tunā/ oia ex auro. Et ita viginti annis perfecit salomon templū et domos regales cū omni supellectili sua: h̄i/ rā rege tyri p̄p̄bēt et auxilium in lignis: et etiam in auro. Lui/ salomō dedit viginti op/ pida in galilea: in sole neptali maritima: qz non placuerūt ei: licet xp̄inqua essent tyro: Ubi appellavit cā ter/ ram cabul: qd̄ lingua phoenicium sonat dulci/ pline: Et tūc p̄mū vo/ cara est terra illa gal/ lea gentiū: Es. ix. a. nō qz ibi gentes habi/ tarēt: sed quia erant in

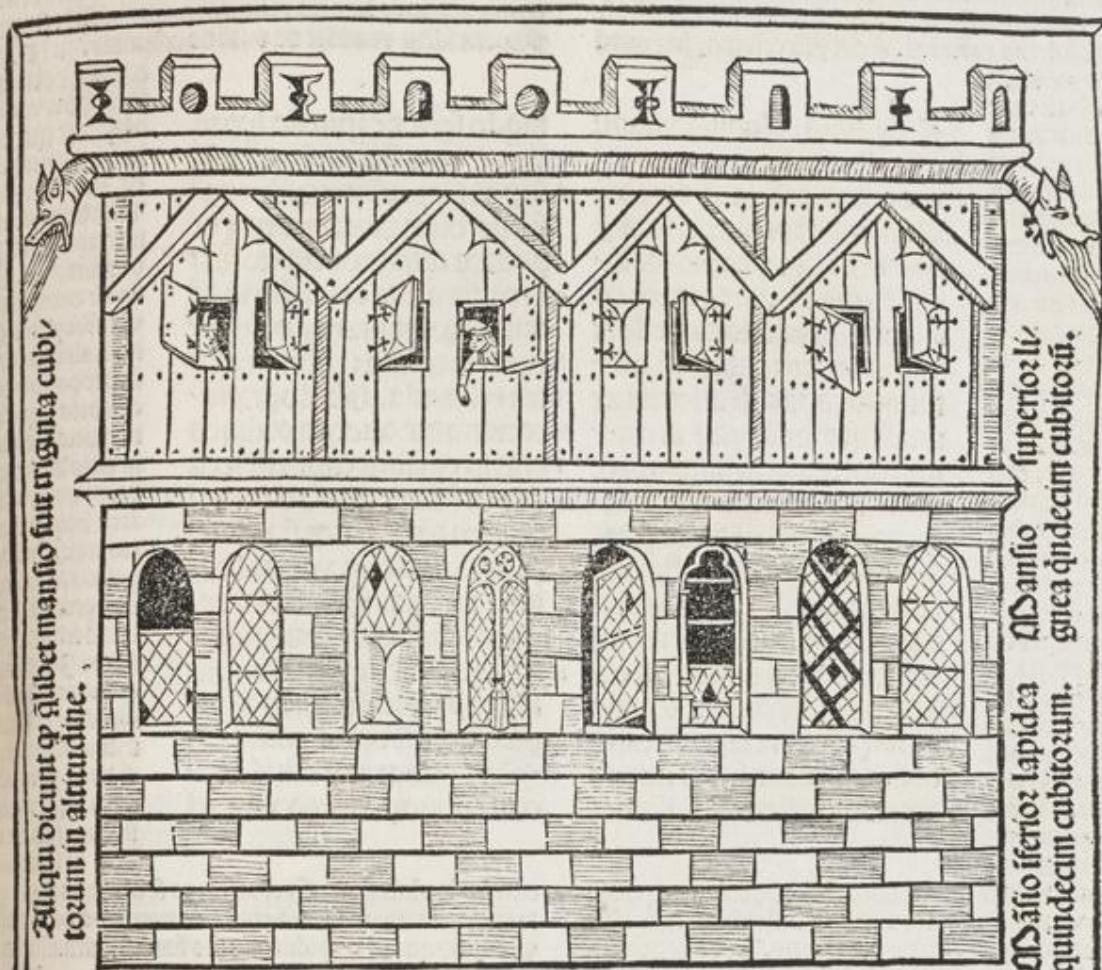
diciōe regis gētīl. b. **Saltē libani.** Blo. qz de lignis libu/ ni montis edificata est. c. **Deambulatoria.** Blo. qz vol/ go dīcīm̄ trāsportic̄. d. **Tota camera.** i. supiorē cōca/ merationē. e. **Et regiōe se respiciētel.** Blo. et ita erat tres ordines per mediū domus: ac p̄ h̄ec quattuor deambulato/ ria inter parietes et medias colūnas. f. **Et porticū: ante**

domū saltus. g. **Colūnarū.** i. colūnis sustentātū. h. **Et alterā porticū.** Blo. Infra istā nisi solium suū erat: et inter vtrāqz porticū erat paumentū/marmore strati. i. **Episty/ lia.** i. capitella fabrefacta. k. **Porticū quoqz rē.** Re/ petit de domo regis: et vocat eam porticū soli: quia i ea erat soliū et tribunal. Est aut̄ ut dicit Rab. tribunal/iudicū: soliū regum: cathedra/doctorū. l. **Ad iudicandū:** dē in qua rex tractabat cum assessoribus de sententiā. m. **In media** porticū: id est in domo regia. n. **Et hāc porticū:** id est domū suam. o. **Et tulit hiram de tyro:** quendā. s. artif/ cem tyri: quē ossumpsit salomon: adiutorē operis sui: et sign/ ificat elecros de gētibꝫ p̄dicatores. p. **Et finxit.** i. compo/ suit. Et agit hic auctor de porticū que erat ante faciē templi ex parte orientis: que Johel. q. d. et Matth. xxiij. d. voca/ tur vestibulū: habens colūnas greas/in longo dispositas: in medio/quarū erant due mirabiliores ceterū posite ante fores templi/habentes inter se spaciū decē cubitoribꝫ: fin latitudinem

Zōgiudo domū saltē libani p̄ in iunctū cōfandā. foliis cētū cubitoribꝫ cu trib⁹ ordinibꝫ cōfondā.

Zōgiū dicunt qz alibet manus fuerūganta cubi/ torium in altitudi dñe.

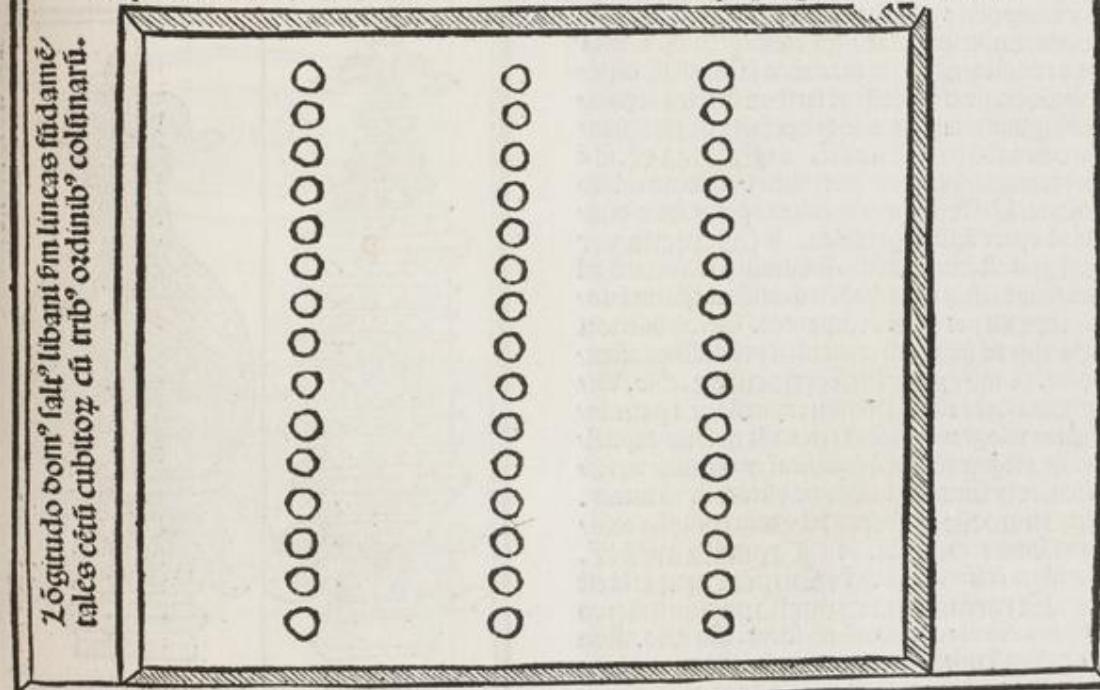

Mansio superiore lapidea quindecim cubitorum.

Aspectus dom⁹ salt⁹ libani s̄m latitudinē frōtis q̄nquaaginta cubitorum.

Lōgitudo dom⁹ salt⁹ libani s̄m lincas fidamē tales cētū cubitorū cū trib⁹ ordinib⁹ colosinarū.

portę templi: de quibus satis confuse agit auctor. Erat autem earum cōpositio talis: Stipes columnę habebat decē et octo cubitos altitudinis: non planus sed valliculus: habens in circuitu canales cauatiōes q̄truo: digitorū: et erat fusilis. Gros̄ situdo erat duodecim cubitorū. Epistylū columnę sup̄ quod locandū erat capitellū latius erat stipite et rotundū retiaculatū. Cā pitellum superpositus epistyllo fusile erat q̄n̄ cubitorū altitudinis superī liliatū. Latera ex omni parte in modis retis et catenarum contexta erant: ita artificiosē: ut retia et catene potius viderent apposita q̄s insculpta. Sup̄ capitellū erat quasi funiculū super quē erat retiaculū positum: tegēs sumitatem eius descendens aliquantuluz circa latera capitelli in circuitu. In cuius extremitate dependebat ducenta malo granata in duobus ordinibus. In epistyllo quoq̄ columnę sup̄ quō sedebat capitellū dependebat alia malo granata. Eiusdem cōpositiōis penit̄ erat vtrac̄ colūna. De cōpositione basiū nihil dicitur in libro. Hęc duę columnę p̄p̄ris nominibus vocabatur: dextra iachim. sinistra booc̄. De alijs colūnis modicuz agitur hic: et obscure satis. In hanc porticū ab atrio sacerdotū ascendebat duodecim gradibus: fin̄ Iosephū: fin̄ alios: septem: iuravisionē Ezech. xl. d. In multis enim concordat cōpositio templi materialis qđ fecit salomo: cū compositione templi spiritualis qđ vidit ezechiel. Omnia hęc fecit hiram: et quicquid de ere in templo factū est: in capistrī regione iordanis inter soccoth et saribah in terra argilla. Et notandum q̄ inueniunt̄ quandoq̄ hęc facta de ere: quādoq̄ de aurichalco: sed p̄ eodē accipit. a Et linea tē. id ē si quis vellet rotunditatē eius cingere: linea duodecim cubitorū esset necessaria. Tel forte in medio columnę erat linea duodecim cubitorū opere fusili superducta. b Septena versuū retiacula: id est septē ordines linearum protractarū ad modū versuū scriptorū in libro: habētes eandem celaturā: totum circuitū capitelli per grū occupantes. Tel ab inferiori parte capitelli v̄sq̄ ad supremū erant isti septē ordines ascēdendo dispositi. c Per circuitū retiaculorū. glo. Vident̄ malo granata sacra esse in circuitu capitellorū a parte inferiori: et ex ipsis malo granatis oriri retiacula quibus capitella ex parte aliqua regerent̄: In q̄ significat q̄ virtutes deviribus nascunt̄: et q̄ sancti ambulant de virtute in virtutem. d Malo granatorū: que dependebant in epistyllo colūne: super quod sedebat capitellū. e Capitella autē tē. hic de minoribus colūnis agit. f Super capita: id est epistylia. g Et rursus alia capitella: in alijs scilicet columnis. Altitudo istorū capitellorū nō scitur. Usi glo. Non enim mensura eorum scripta est: more lilio videtur apposita esse. k Dūcēti ordines: id est duo ordines quō p̄ vteros habuit ducenta malo granata. h Urtia mensuram columnę. glo. Lante amplitudinis quāta erat hęc columnā: Latus tamē capitelli altitudo quanta fuerit non dicitur. i Contraria retiacula. Si dixisset itra retiacula planū esset: sed expōnit: Contra retiacula: id est in concursu retiaculorū:

vbi scilicet retiacula epistylū et retiacula capitelli coniunguntur. l Capitelli secundi. Ambiguū est vtrum hoc dicatur de minoribus capitellis: aut recapitulando de maioribus: quod verius videtur q̄ hoc qđ dicitur secundi. m Et statut̄ tē. Repetit idem ut addat de duabus columnis. n Et super capita columnarū: id est super epistylia.

o Fecit quoq̄ marie tē. Dicū ē supra de atrio sacerdotum: Mūc de contentis ī eo tractare īcipit. Pano de mari ēneo. Secundo de decem luteribus et basibus eorū. Tertio ē altari aureo et mēsa propositionis et cancellabris que erant ī tabernaculo. Erat autem ī atrio altare ēneū: sib⁹ diuī quod dicitur altare holocaustū suū: et lapidibus impolitis: circuitū vndie ere: longe mā: eo quod fecit moyses ī deserto: Illud eum erat quinq̄ cubitorū ī longitudine et latitudine: trium ſo in altitudine: Exodi xvii. a. Illud vero viginti cubitorū ī longitudine: et tōdem ī latitudine: de-

cem ſo ī altitudine: Et erat sub eo fouea grandis: ī qua per foramen altaris ī medio eius positum: cineres defuebant: et sanguis qui ad crepidinē eius fundebatur: influebat ī ea: Undabat

Figurae capitellorum.

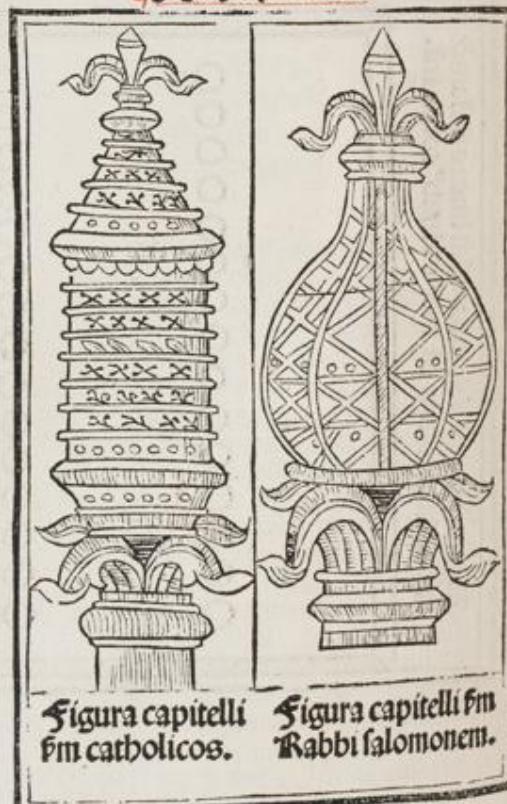

Figura capitelli
fin̄ catholicos.

Figura capitelli fin̄
Rabbi salomonem.

Figura marie ēnei fin̄ op̄em Rabbi Salomonis.

*Gros̄ situdo autem
unūnciarū erat
quasi labii cali-
pandi latij. Due-
capiebat: et ma-*

Hundabat autem souea hec aliquando per fenestrā quē erat ad orientē. De loco hui⁹ altaris: t modo immolandi in eo/sa-
ris dictum est Exo. xxvij. Idem em⁹ est situs illius altaris et
st⁹: t idē mod⁹ imolādi. Fuit autē reseruatū ut dicūt hebrei
altare moysi ppter sui reverētiā in aliqua parte atrij vsc⁹

ad euerſionē factam p
romanos: Et nā postq
gentiles habitauerunt
bieſuſalez: fecerunt ex
eo horologū ſibi. In
eodem atrio erat mare
qneū fuſile: qd nos la
uatoři possim⁹ appel
lare: in quo ſacerdotes
miſtratur lauabāt ma
nus et pedes: factu⁹ ad
modū hemiſperij: qd
Ioleph⁹ vocat cantha
rū ingēntē. Latitudo
eius decem cubitoru⁹
erat: per diameſtrū a labio vſq ad labiū. Altitudo qneq cubi
toru⁹ erat a labio vſq ad fundum. Spissitudo triū digitorū.
Super⁹ adeo latum erat q resticula viginti cubitorū cingeret
illud: fed paulatim in deſcenſu angustius fiebat: adeo ut circa
fundus reſticula dece cubitorū cingeret illud. Supremū labiū
repauſum erat ad modū lili⁹. In medio per circuitū erāt duo
ordines ſculpturārum: habentia aliquas historias. Erat autē
tantū q capiebat duo milia batos. Basis ſuper quam ſtabat
mare bōdōbū duodecim boues qneos fuſiles: quorum tres
reſpiciebat

Figura maris enei fm opinio
nem Rabbi Salomonis.

a Grossitudo: id ē
spissitudo. i. Paral.
iiij. b. dicit. Porro va
ſta ei⁹ eius habebat mē
ſuram palni. Joseph⁹
dicit meſurā quatu⁹

b Grossitudo autē luteris tri
um vnciarū erat: labiū q ei⁹
quasi labiū calici: t foliū re
pandi lili⁹. Duo milia batos
capiebat: et tria milia metre

reſpiciebat ad aquilonē: tres ad occidentem: tres ad meridiē:
tres ad orientē: Quorū anteriora prominebant ſub mari: po
ſteriora vñ intus latitabant. Postea fecit ſalomon dece lu
teres qneos fuſiles: altitudinis quartu⁹: cubitorū: ad abluen
da intefina holocaustorū. Mathingi enim primo lauabāt mē

bra hostiarū in proba
tia pincina: et poſtea
lota dabant ſacerdoti
bus: qui ne qd ſordis
interim eis adhuiſſet/
luteribus ea immerge
bant: ne rea incertas
superponerent altari.
Erant autē hec lau
atoria in hūc modū diſ
poſita: Quinq⁹ ad de
xteram: t quinq⁹ ad ſi
nistram: ita q ingredi
entibus atrium interi
us primo occurrebat
ad meridiem mare qneū: poſt progredientibus occurrebat
decem luteris: Rurſūq progredientibus occurrebat altare
qneū ad meridiē: Super quod poſitis hostijs redibāt ſacer
dotes ad mare qneū: t abluebat ibi man⁹ ſuas et pedes ſuos/
ut ſic loti pūmarent ſacrificiū: id est intraret templū cū pru
nis t thymiamate ad adolendū illud ſup altare incēſi: ſicut le
gitur Exo. xxx. a Subter labiū circumbat: id ē in la
biū t fundū. b Huiusq historiatax: id ē q alii
q historias cōtinēt. c Quorū posteriora: ſcilicet bō.
Grossitudo:

Figura maris enei fm Jose
phum et catholicos.

b tas. Et fecit bases dece qne
as: quattuor cubitorū longi
tudinis bases ſingulas: t q
tuor cubitorū latitudinis: et
triū cubitorū altitudinis. Et

or digitorū. b Et
fecit bases dece:
quibus inſidebant lu
teres. Hic agit de de
cem luteribus: quoru⁹
quilibet ſuā baſim ha
bebat. Erat

bebat. Erant autem ut dictum est luteres vasa quedam ad abluenda intestina hostiarum: omnes eiusdem schematis oino: et bases similiter eiusdem schematis erant: hoc modo facte: Quaedam tabula quadrata/quatuor cubitorum longitudinis: et totidem latitudinis: facebat i fundamento atrii: Sup cuius latera erant erecte quatuor tabule eiusdem formae. In angulis vero erant quatuor columnae vel quasi columnae: int̄ q̄s erant illæ tabule facientes quasi parietem. Sup illas quatuor tabulas erat quædā alia tabula quadrata similis illi que iacebat in fundamento: in medio cuius erat foramen rotundum: cui luter insertus erat. Ab inferiori tabula procedebant quatuor humeruli usq; advenit luteris appodiates luteris ne caderet.

In tabulis rā iacentibus q̄s erectis erat sculptura mirabilis: sc̄z coronule/plectas: et in meo eaurū leones: et boues: et cherubini: et subter colla leonum et boum erant lora ex ere pēdetia: quibus quasi ligati videbantur. Sub tabula inferiori iacente erat rota: et ea que in rotis solent fieri: scilicet axes/radij/canti modio: et omnia erant fusilia: et ita poterat transseriri luter cū basi sua mediantebus rotis. Eadē fusura pēnit erat omnium basium. Hoc ē qd dicitur hic: Et fecit decem bases eneas/quatuaor cubitorum longitudinis: sed triū tm cubitorum altitudinis: quia tanta erat altitudo tabularum erectarum.

a) **Interrasile:** id ē interpolatum celaturis: Et hoc vult **Interlini**: que dicit: intrinsecus coenū. b) **Inter iuncturas:** tabulaque erant erecte erant. Sculpture em erant in planicie tabularum: et iacentis et suppositae. Glo. dicit. Inter iuncturas: quibus sc̄z luterū tabule coluncæ erant sibi: vt ex quatuor vel quinq; tabulis vna fieret basis. Quales autem sculpturas bases habuerint inter has iuncturas: id est in suis lateribus: ante et retro/a dextra et sinistra/et supra: aperit dicens: In coronulas rē. d) **Plectas.** Plecta ē corona intricata: vt illa que fit ex iuncis et floribus: Corona vero plana est. Glo. dicit: Tabule ex quibus bases facte sūt: quadratæ fuerunt: In quibus formulae rotundæ erant: que coronule siue plecta appellabantur: In q̄rū medio celature leonū rē. c) **Inter coronulas.** Glo. Id ē circulos. e) **Similis:** erat leones rē. f) **Latera:** quibus ligati viderent: g) **Per bases:** sub tabula inf-

riori. h) **Et axes.** Glo. Sup quos bases erant. i) **Humeruli:** procedentes ab inferiori tabula usq; ad ventre luteris. k) **Subter luterem.** Glo. Ut portarent illum. l) **Os quoq; luteris.** Interlini. Labii maris quasi repandi libi. Econtra os luteris int̄ erat versum: os vnius cubiti: fons erat cubiti et dimidi: q̄: Tenter autem quatuor cubitorum credit huius. m) **Qd forinsecus apparebat:** id est foramen oris: id est ipsa apertura.

n) **Unius cubiti:** ex transuerso per diametrum. o) **Mari terq; habebat:** scilicet luter. p) **Et dimidiū:** in fundo vni insidiebat luter.

q) **In angulis autem columnarum.** Glo. Id est in laterib; basi. Tel forte angulos columnarum vocat columnas angulares. Tel fīm quod das illud qd remanebat ex d tabula superiori supposita quatuor columnas erat.

r) **Intercolumnia.** Plurale est intercolumnia. Et vocant intercolumnia tabule erecte que erant inter duas columnas: id est sculpturas angularis: ad dexteram partem templi: et quinq; ad sinistras. Mare autem posuit ad dexteram partem tēpli in orientem ad meridiem.

s) **Fecit ergo hiram labetes et scutras et amulas:** et perfecit omne opus regis salomonis in templo domini: Columnas duas: et funiculos capitellorum super capitella columnarum duos: et retiacula duo: ut operarent duos funiculos qui erant super capita columnarum: et malogranata quadringenta in duobus reticulis: Duos vnius malogranatorum in reticulis singulis: ad opierdos funiculos capitellorum que erant sup capita columnarum: et bases decem: et luteres decem sup bases: et mare vnius: et boues duodeci subter mare: et labetes: et scutras: et amulas. Omnia vasa que fecit hiram regi salomon in domo domini d' aurichalco erant.

b) **Obirebat:** que atque eas connectebat: sub basim transibat ex transuerso.

t) **Et iuncti erant: ipi basi.** v) **Rotulae.** i) **Pauta et rōtula:** in q̄ sedebat luter. x) **Decē luteres.** ii) **Paral. iii) b. dō cōchas.** Glo. hic: In luterib; holocausta in mari se lava bāt sacerdotes. Ita d. ii) **Paral. iii) b.** Ad dexteram pē iuxta situū mūdi. y) **Labetes.** Glo. Olas grebas ad suscipiédos cineres altarū. z) **Scutras.** Glo. Vasa enea/equio in fudo et ore amplitudinis: ad calefaciēdū. a) **Amulas.** Glo. Vasa ad offerēda vina. Tel amulas: id est funculos ad extrahendā et disponēndā carnes in caldaria. b) **Columnas duas.** Recepticulat de duabus columnis porticus: ut addat de auctorē eaz. c) **Sup capita:** id ē epistylia. d) **De aurichalco:** id est ob-

Figura luteris et basis eius postores latinos.

i) **littera pē et mūda.** Unde q̄. Paral. ii) **Et hoc est in mundissimo.** f) **Fudit:** i) **In argillosa terra:** quia talis terrena: Nam de argilla sunt formule ad uera: Et poliglotta est ostinavit. d) **Intercolumnia:** id est intercolumnia. Et intercolumnia: id est inter duas columnas: id est sculpturas angularis: ad modum columnarum facias. Aliq; vocant ipsas sculpturas angularis intercolumnia quadrata. Quidam vero libri habent media intercolumnia: superior tabula: iacens super eretas tabulas: quæ erant quatuor. Et dicit: id est intercolumnia: quia inter alias erat super eas columnens. Deinde vero dicit: id est communis. Usi glo. media intercolumnia dicit tabulā superiorē: que sicut aliq; dixit: erant similiter sculpta: et in summitate sui habebat rotundatē vnius et dimidiū cubiti: in q̄luterponebat. s) **Obirebat:** que atque eas connectebat: sub basim transibat ex transuerso.

t) **Et iuncti erant: ipi basi.** v) **Rotulae.** i) **Pauta et rōtula:** in q̄ sedebat luter. x) **Decē luteres.** ii) **Paral. iii) b. dō cōchas.** Glo. hic: In luterib; holocausta in mari se lava bāt sacerdotes. Ita d. ii) **Paral. iii) b.** Ad dexteram pē iuxta situū mūdi. y) **Labetes.** Glo. Olas grebas ad suscipiédos cineres altarū. z) **Scutras.** Glo. Vasa enea/equio in fudo et ore amplitudinis: ad calefaciēdū. a) **Amulas.** Glo. Vasa ad offerēda vina. Tel amulas: id est funculos ad extrahendā et disponēndā carnes in caldaria. b) **Columnas duas.** Recepticulat de duabus columnis porticus: ut addat de auctorē eaz. c) **Sup capita:** id ē epistylia. d) **De aurichalco:** id est ob-

re: quinq; ad de culum: et auro pu lilijs flores: et lucerme aureas: et forcip

re: quinq; ad de culum: et auro pu lilijs flores: et lucerme aureas: et forcip

Figura luteris et basis eius sicut expositores latini.

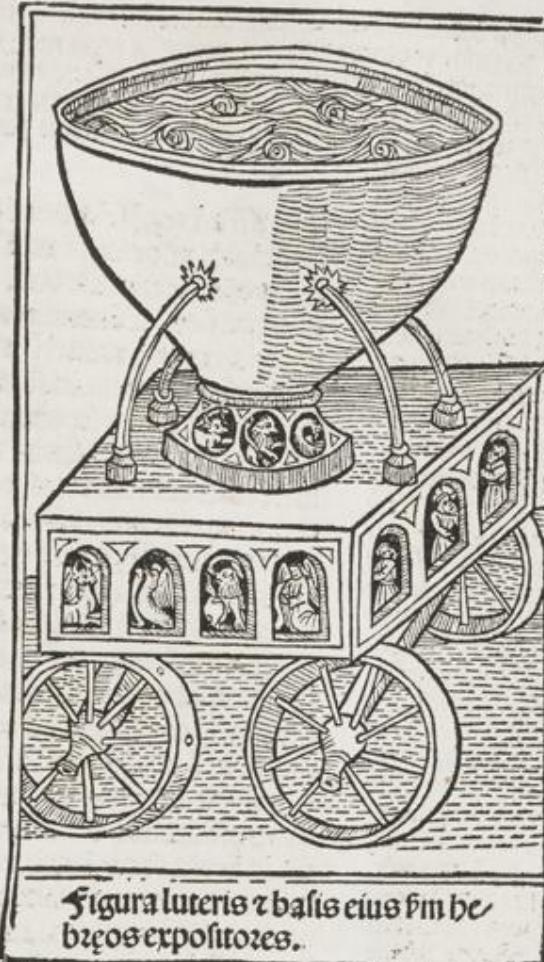

Figura luteris et basis eius sicut exhibentes expositores.

Uult de gre puro et mundo. Unde q. **P**ara. liii. d. dicitur. Omnia fecit ex gre mundissimo. a. **F**udit; id est fundi fieri. b. In argillosa terra: quia talis terra apta est fusilli operi: Nam de argilla sunt formulæ ad fundenda vasorum. c. **E**t posuit; id est ordinavit. d. **N**on erat pondus. Certum est: quod propter multitudinem teedium esset pondus. e. **F**ecitq; salomon. Glo. Super omnia dixerat hinc salomon omnia vasa: Nunc scriptura subiungit eadem fecisse salomonem. Salomon enim fecit dictando hinc operando. f. **A**ltare aureum: id est thymiamatis: altare maius illo quod fecit menses in deserto: quod fuit unus cibutum in longitudine: evnius in latitudine: et duos in altitudine: ut legitur Exo. xxx. a. Hoc autem quod fecit salomon: quam fuerit non dicitur in textu. Certum autem est quod non fuit tantum quantum altare holocausti: scilicet vi ginta cubitorum in longitudine: et totidem in latitudine: quia sic impletet totam latitudinem templi. Hoc altare thymiamatis

quod fecit salomon: erat in sanctis: ante velum. Ne sam vero moysi posuit salomon ad aquilonem: candelabrum ad austrum: in medio altare eius. Uel forte illud altare moysi erat in sanctis: sanctorum ad alios vultus. Preter illud candelabrum posuit salomon in sanctis alia candelabra eiusdem schematis: sed maiorum qualitatibus: quinq; hinc: et quinq; inde: Inter quae poluit altare thymiamatis: quod fecit similiter. Preter mensam moysi posuit alias decem mensas eiusdem schematis: sed maioris quantitatis: quinq; hinc: et quinq; inde. g. **Q**uasi lilij flores: quia super pars candela brorum ad modum repadi lilij erat formata.

2. **P**ara. 5. a.b. **L**ucerna s: id est vascula aurea: in quibus oleum lucebat.c. **F**orcipes. Glo.d. **E**xpo. Ca. VIII.e. **T**unc congregati sunt omnes maiores natu israel cum principibus tribuum: et duces familiarium suorum.f. **T**unc cong. **D**icto de templi

edificatio agit de eiusdem dedicatione: Ad quam conuocauit salomon omnes maiores natu israel: et principes familiarium: et duces tribuum. Facta autem fuit hec dedicatio yndecimo anno.

R. 3 anno.

Allegorice.

anno regni salomōis/ mēse septimo/ decima die mēsis: q̄ etiā
fiebat expiatio: vt dicitur Numeri. xxix. a In mēse
bethanīm: id est in septēbri. b In solēni die: id est die
decimo septēbris/ quo fiebat expiatio. c Elēnerūtq̄
cuncti senes de rē. Sicut dicunt sancti/ anterior pars

templi significat ecclē/
siā militante: interior/
trūphantē: arca/ chri/
stī humanitatē. Quid
ḡ translatio arcē i do/
mū interiorē sit: nisi
christī sublimationē in
die ascēsōis. Hic pos/
sunt breuiter quatuor
notari. Primo/ quare
chriſt⁹ arca dicat. Se/
cūdo: q̄les debent esse
qui arcā tulerūt. Ter/
tio/ vnde allata fuit ar/
ca. Quarto/ vbi fuerit
collocata. Arca dī: qz
quadrat⁹ vt arca/ qua/
dratura virtutū: qz cō/
cauus inter⁹ p̄ cordis
humilitatē: aure⁹ intus
et exteri⁹: quia corde et
corpe mūdissim⁹. Itē
qz māna p̄e cōsolatio/
nis/ virgā iuste corre/
ctionis/ tabulas sancte
eruditiois i se habuit.
Arca istā ferre debent
sacerdotes: qz christū
tm̄ illi p̄dicare debēt:
qz se deo hostiā viuen/
tē/ sanctā/ deo placen/
tē/ obrulerūt: Sicut ro/
gat ap̄l's Roma. xii. 3.
Obsecro inq̄ vos fra/
tres p̄ dei misericordiā
vt exhibeatis corpora
vestra/ hostiā viuentē/
sanctā/ deo placentē.
Viuentē/ fide. Abacuk
ij. a. Justus me⁹ i fide
sua viuit. Sanctā: id ē
firmā spe. Deo placē/
tē/ charitate. Apoc.
j. b. Fecit nos regnū
et sacerdotes/ deo pa/
tri. Christus rex est p̄
imperii: et nos debe/
mus esse regnū eius p̄
obedientiā mandato/
rū: et sacerdotes p̄ vīte
sanctitatem/ et carnis
mortificationē. De sion allata est arca: id est de sacra scriptu/
ra/ que p̄ sion designat. Sacra scriptura enim specula ē vnde
custodit̄ castrum ecclēsī christī. Esaiē. xxi. b. Done mēsam/
cōtemplare in specula/ comedentes et bibentes. Esaiē. lxv. b.
Serui mei comedēt et vos esuriēt: serui mei bibēt et vos sitie/
tis. H̄ec est ciuitas dauid: qz ciues christi in sacra scriptura p̄
iuge meditationē tanq̄ i ciuitate p̄p̄la habitat. De hac ciu/
tate affer̄ arca a sacerdotibus in sanctas anctoz/ quādo p̄dica/
tores sacre scripture testimonij̄ christū ascēdisse de mūdo ad
patrē ostendit. Item arca significat beatā virginē. Arca em/
deaurata fuit interius et exterius: et beata virgo mūda fuit in/
tus et extra/ continens manna diuinitatis/ virgā equitatis/ ta/
bulas gemine charitatis: Introducta fuit in oraculum in die
assumptiois. d Rex autē salomon et omnis multi

tudo israel que cōuenerat ad eum/ gradiebat cum
illo ante arcā. Pie em̄ credit̄ sicut cantat in prosa/ q̄ chor/
alus cū multitudine angeloz̄ occurrit beatę virginī in assū/
ptione: Hoc ē quod legit̄ infra. xvii. g. Ecce nubecula parua
q̄si vestigium bōmis ascēdebat de mari. Nubecula ē beata vir/
go: que ardore solis tē
perat: id est furore iu/
diciis/ orans p̄ pecca/
toribus/ mitigat: terā
ecclēsī orationē sua/
rum pluia secundat.
Nubecula parua dicit
propter duplēm hu/
militatē quā excellētē
habuit mēta sc̄z et co/
pozis: siue rei et signi. l. Part
lēc ascendit de mari:
id est de mundo in die
assumptiois. Et post/
ea legitur ibi q̄ achab
et belias currebat ante
nubeculam: quia tam
boni q̄ mali venerant
diem assumptionis.

m Dominus dixit vt habita/
ret in nebula: Edificās edi/
ficaui domū in habitaculuz
tuū: firmissimū solium tuū in
sempiternū. Conuertit̄ rex
faciem suā: et benedixit omni
ecclēsī israel. Omnis enim
ecclēsī israel stabat. Et ait salomon:
n Dominius dixit vt habita/
ret in nebula: Edificās edi/
ficaui domū in habitaculuz
tuū: firmissimū solium tuū in
sempiternū. Conuertit̄ rex
faciem suā: et benedixit omni
ecclēsī israel. Omnis enim
ecclēsī israel stabat. Et ait salomon:
o Subter alas che/
ribim. Glo. Moy/
ses fecit duos cheru/
bin aureos/ quos po/
suit in propitiatorio/
quod erat super arcā.
Salomon addidit du/
os maiores: sub quoz
alis nunc dicit̄ arcam
posuisse cum propitia/
torio/ et duobus cheru/
bin prioribz. b Et cum
rāuerit̄ ergo p̄
uo dauid p̄
ne putādū ei
habuer sup ter/
li et celi celo/
sunt: quādo m
quā edificau/
ce ad orionē se/
ces eius dñe
hymnū et ora/
ti⁹ oeat corā
oculi tui app
nocte ac die:
dixisti: Ent no/
tra et claudias ora/
in loco isto ad
et claudias d
tu et populi tu
rauerint in loco
dies in loco ha/
celo: et cū era/
tus ens. Si p
in primū suū:
quod uramē
astricu: et ver/
ramēt̄ corā
tē facies et iud/
tuos: qđnēs sup ca

p̄ficit dices: A die qua edu/
xi populū meū israel de egypto/ non elegi ciuitatem de
sanctorū subtēr alas cheru/
bitum. Siquidē cherubim ex/
pandebāt alas super locum
arcē: et p̄tegebant arcā et ve/
ctes eius desup. Cūq̄ emi/
nerent vēctes/ et apparerent
summitates eorum foris san/
ctuarū ānte oraculum: nōn
apparebāt vltra extrinsec⁹:
qui et fuerunt ibi vīq̄ in pre/
sentem diem. In arca aitez
nō erat aliud nisi due tabule
lapideq̄ quas posuerat in ea
moyses in oreb quādo pepi/
git domin⁹ sedus cum filiis
israel/ cum egredēt̄ de ter/
ra egypti. Factū est autē cū

id est nebula non metuenda/ sed temperate fulgens: que ob/
umbrauit facies sacerdotum: ita vt se admicem videre non
possent nec etiā ministrare. m Dñs dixit vt rē. Num̄
legit̄ dñs hoc dixisse: sed qz in monte sua apparuit in nebula:
Exod. xix. c. Et p̄cessit isrl̄ in nube: Exo. xiiii. c. Et ait moy/
sen posuit in cauerna petrē transiit in nebula: Exo. xxii. d.
Et iob etiā dicit̄. xxii. b. Nubes latibulū ei⁹: Et P̄s. Posuit
tenebras latibulū suū. Ideo salomon posuit dictū p̄ opere:
Et est sensus: Dixit dominus: id est opere mōstravit. Dicit
domin⁹ vt habitaret in nebula. Nebula est caro cha/
sti vel beata virgo. Eccl. xlii. a. Thron⁹ meus i coluna nu/
bis. Itē Eccl. xlii. c. Dedicina omniū in festinationē nebula.
n Qui locut⁹ est: de edificādo tēplo. o Et i manib⁹
ei⁹ rē. Hoc diē de victoria hostiū mō detēplo. p Bñse

cisti. Argumentū q̄
homo meritorie pōt
velle qđ deus nō vult:
sicut abraam merito/
rie voluit immolare fi/
liū suū qđ tamē deus
non voluit. a. **E**f/
dus domini: id ē sa/
bulē testimoniū t deute/
ronomi. b. **A**nte
altare dñi: loquens
c. **E**xpandit:
flexis gemib: vt patet
infra. d. **E**rgo ne
putādū. Quēdā fal/
sa opinio subierat oēs/
dñm localiter ascēdisse
in templū. Hāc remo/
uet hic salomō dicēs:
Ergo ne putandum:
q.d. nō est putādū q̄
deus localiter habitet
in terra: quem celi ce/
lō capere nō possūt.
e. **T**ere deus: sc̄
corpuliter sive localit.
f. **O**culi: misericor/
d. P. Oculi dñi su
per vestes. sint inq̄
oculū r̄c. g. **E**t
exaudiās r̄c. dep/
cātō. Oratio est
p̄ bonis adipiscendis:
dep̄atio p̄ malis amo/
nēdis. h. **E**t cum
exaudier. Ergo p̄i
us et exaudire q̄ ppi
ni esse. Sed exaudire
dei est gratia infunde/
re: p̄ ppnū esse est pec/
catū dimittere: Ergo
p̄s est gratia infusio/
q̄ peccatorū remissio:
i. Propter iurāmē/
ti. Impotes illud im/
plerē rogar vt nō im/
petet ei. k. **J**usti/
ficansq̄ iustū: mag/
is: vel ostēdens iustū.
l. **L**osītētes: pecca/
ta sua ad honorem no/
minis tui. Unde super
P. Introite portas
eius in cōfessionē: di/
cit Glo. Nostra accu/
satio ad laudē pertinet
ignoscētis. Unde Jo
sue. vii. c. dic̄t achor:
Da gloriā domiō deo
tū: et cōfiterē atq̄ indi/
ca mībi quid feceris.
m. **A**ut rubigo. sup
illud Jobel. j. a. Rest
duum bruchi comedit
rubigo: dic̄t q̄ rubigo
ē q̄ fruges noxio roze/
peutūt. Idē herugo:
sc̄ aeris rubigo: S̄z tū
bēc differētia est: q̄z ru/
bigo accipit b. p̄ infe/

cansq̄ iustum: t retribuēs ei
b̄m iusticiā suam. Si fugerit
pplūs tū isrl̄ inimicos suos:
q̄ peccatur est tibi: t agētes
penitētā: t cōfitestes nomi
tuo: venerint t adorauerit: t
dep̄cati te fuerit i domo hac
exaudi in celo: t dimitte pec/
catū ppl̄i tui israel: t reduces
eos i terrā quā dedisti p̄ib̄
eoz. Si clausum fuerit celū:
t non pluerit ppter peccata
eoz: t orātes i loco isto pēni/
tētā egerint noi tuo: t a pec/
catis suis p̄uersi fuerit ppter
afflictionē suā exaudi eos in
celo: t dimitte peccata suo/
rū tuor: t ppnū tui isrl̄: t ostē
de eis viā bonā p̄ quā abu/
lent: t da pluviā sup frā quā
dedisti pplo tuo i possētōz.
Fames si oborta fuerit i frā:
aut pestilētia aut corruptus
aer: aut herugo: aut locusta:
aut rubigo: et afflixerit eū: et
inimic⁹ eū portas obsidens:
ois plaga vniuersa infirmi/
tas: cūcta dēuotatio et imp/
cātō q̄ acciderit omni homi
de pplo tuo isrl̄: si q̄s coḡue/
rit plāgā cordis suis: t expā/
derit manū suas i domo hac:
tu exaudies i celo i loco ha/
bitationis tuē: t répropitia/
beris: t facies vt des vnicu/
q̄ s̄m omnes vias suas: sicut
vider. cor ei: q̄z tu nō st̄ sol
cor oīm filiorū hoīi: vt timē/
ant te cūctis dieb̄ q̄b̄ viuit
sup faciē frē quā dedisti p̄i/
b̄ n̄ris. Insup t alienigena:
q̄ non est de pplo tuo isrl̄: cū
venerit de frā longinq̄ p̄pf
nomē tuū: audiet em̄ nomē
tū magnū: t manū tua forū
et brachii tuū extētū vbiq̄:
vt cum vēnerit ḡ t orauerit in loco b̄: tu exaudies in
celo i firmamēto hitaculi tui: t facies oīa p̄ q̄bus
inuocauerit te alienigena: vt discāt vniuersi ppl̄i
frāz nomē tuū timere: sic ppl̄i tū isrl̄: t pb̄t q̄
nomē tuū inuocatū est sup domū hanc quā edifi/
caui. Si egressus fuerit populū tuū ad beīlū cō/
tra inimicos suos p̄ viā quocūq̄ miser. eos: ora/
bunt te cōtra viā ciuitatis quā elegisti: t cōtra do/
mū quā edificaui nomini tuo: et exaudies in celo
orātiones eoꝝ et p̄ces eoꝝ: t facies iudiciū eoꝝ.
Or si peccauerit tibi: Non est em̄ hō q̄ nō p̄ec/
cet) et iratus tradideris eos inimicū suis: t captiuū

a Peccauimus; in primū. **b** Inique egimus; in nos in eis possumus. **c** Impie gessimus; in deum. **d** Et das misericordiam tuam. Id est facies ut illi misereantur eis. **e** Fornacis; id est tribulationis durus. **f** Oculi; misericordia. **g** Ad deprecationem; exaudiendam. **h** In vocauerint; id est in tuis vocauerint.

i Separasti; data circumcisione abrae: Gen. xvii. b. **k** In terrā fixerat. q. **l** Datal. vi. b. videt contra riu[m] esse. **m** Ibi enim dicitur salomon fecerat basem genae; tribus cubitatis altam; quā posuit in medio basilice; id est atrium mundorum; et stans super eam benedixit populo. Solatio. Utrumque potuit esse. Primo super terras; postea super basin oravit. Uel pro eodem accipit. Et est sensus: In terram; id est super locum in quo stabat super terram.

n Derelinquens; in penit. **m** Propterea ciens; propter culpas.

o Appropinquantes domino; id est exaudiens a domino.

p Boni vigintiduo milia.

Supradictū ēi q[ui] salomon immolauit oves et boues absq[ue] estimatōne et numero. S[ed] nō ē cōtrariū; quia illa que fu-

erūt immolata in allatione arcę; non fuerūt numerata propter multiitudinē; hec aut̄ fuerūt numerata q[uod] in dedica-

tione fuerūt allata vel imolata.

q Mediū atrium vo-

cat atrium sacerdotū q[uod]

erat inter templū et alia atria. **r** doc atrium totū sanctificauit salomon. i.

sanctificari fecit; et p[ro]pa-

rari ut ibi cremarēt ho-

stie q[uod] sup altari crema-

ri nō poterat. **s** Alij di-

cūt q[uod] nō totū atrium sa-

ctificauit salomon; sed medietate; et sic legūt Ifraz: Sanctificauit rex mediū atrium; id est medi-

am partē atrij; dico i-

terioris; et ibi posuit al-

tarē genē super quo sa-

crificauit: Ita etiā di-

cit Glo. illa Altare et c.

dicens: Altare genēum

quod fecit moyses po-

sitū erat ante templū

tra fanas eius. et q[uod]

illud angustū et cape to-

tū non poterat: mediū atrij sub diuō sanctificauit; vbi posuit altare illud maximū q[uod] fecerat viginti cubitorū. q[uod] fecerat genēus; q[uod] fecerat moyses. **r** Ab introitu emath. Glo. Per introitū emath septentrionale iudeę plagam; p[ro] riū siue torrentē egypti designat australē. **s** Ita aut̄ riū nō ē nō;

sed alijs fluuius; q[uod] surta riū coruā infuit in mare. Emath aut̄ ciuitas est syria; q[uod] nūc epiphania vocat ab antio-

cho epiphane. **t** Et in die octaua. s. Ie-

nophegie. **u** Dum sit pplos; facta colle-

cta forte in vīsus pauperū; vel in vīsus cōs.

Et ita vicesimaquinta die septimi mēnsis di-

missus est populus. Mo-

ta decima die septēbris

incepit dedicatio; q[uod]

q[uod] diebus p[ro]tine cele-

brata est; quibus finit occurrit decimulq[ue] dies septēbris; quo ce-

lebrabat scenophegia; vt dicit Leuit. xxii.

Et septē diebus con-

nuit p[re]lababat; q[uod] ter-

minatis itep dedicatio

celebrata ē p[ro] duos d[omi]nes q[uod] intermissi fuerant;

et i die altera; id est post

duos septenarios fa-

cta collecta dimisit rex

populi. Uel alit; De

dicatio incepit decima

die septēbris; vt dictū

est; et septē diebus co-

tinuus celebrata est; et

postea decimaseptima

eiudē mēnsis celebrata

est scenophegia septē-

dieb[us] p[ro]tinis et tem-

ta i vicesimateria die

eiudē mēnsis; et octaua

scenophegie fecit

rex collectam; et dimi-

nit populū. Et secundū

banc expositionē; sce-

nophegia non fuit in-

choata tempore suo; q[uod]

semper d[omi]nus inchoari vedi-

mo die septimi mēnsis;

vt legitur Leuit. xxii.

et in Numeri. xxii.

Semper ergo decima

die septēbris incipit

dedicatio; et ita illa die

quatuor festa simul fi-

unt; scilicet festū afflu-

ctionis; expiationis;

propitiationis; dedi-

cationis. afflictionis;

quia illa die tetu-

bant omnes vīs ad si-

dera; vt legitur Leuit.

xxii. Propitiatu-

onis; quia illa die de-

scendit moyses d[omi]no

t Exo. 27.

te smai insciens populo! q̄ dominus propitius erat populo super peccato vituli conflatis: Exo. xxxix. Expiationis: quia ea die siebat expiatio sanguine vitule rufe tabernaculi et altaris: vt legitur Levit. xvij. et Numeri. xix. Dedicationis: qz tunc incipit celebrari dedicatio templi: vt dicitur hic: Se

ptem diebus dedicati/ onis: z septem diebus signopbegi: Et ideo ita diuisum dixit et be ne. a Benedicen tes. Glo. Agetes gra tis: ppter opera que fecisset: z orantes salomonem longeuo tem pore regnare. b M̄ tantes. Glo. Decan

c Actū est autē cū per fecisset salomon edifi ciū domus dñi: z edi ficiū regis: z omne qd opta uerat et voluerat facere appa

runt ei dñs secūdo sicut ap paruerat ei in gabaon. Di xitoz dñs ad eum: Exaudiū orationē tuā z deprecatio nem tuā quā deprecatus es coraz me: sanctificaui domū hāc quā edificasti: vt pone rem nōmen meū ibi in sempiternū: et erūt oculi mei z cor meū ibi cunctis diebus. Tu quoq̄ si ambulaueris coraz me sicut ambulauit pater tu us in simplicitate cordis et i equitate: z feceris omnia que n̄ c̄p̄i tibi: z iudicia mea: z lē gitima seruaueris mea: po nā thronū regni tui sup̄ israel in sempiternū sicut locut̄ suz dāuid patri tuo dicens: Nō auferet vir d̄ genere tuo de solio israel. Si autē auer sione auersi fueritis vos z si lij vestri: nō séquētes me nec custodientes mandata mea z ceremonias q̄s pposui vobis: sed abieritis z colueritis deos alienos: z adorauerit eos auferā israel de superficie terre quā dedi eis: z tem plū qd sanctificaui noi meo p̄jciā a cōspectu meo: eritq̄

ni vsc ad ciuitates amathī fecit salomon seruos tributarios. Classem quoq̄ fecit salomon in quadaz insula maris rubri: q̄ dicitur aslongaber: et nauigabant cum viris salomonis viri nautici de tyro: vt dicitur. ij. Paral. viij. d. que tūc erat insula: sed alexander postea continuauit eam terre: z pro terra illa que modo suna vocatur. Ista classis ibat i ophir: vnde multū aurum post elapsum trienniū circūita india z sicilia referebat salomon: Et multa alia que in libro patent. d Appa ruerat ei: Supra. ij. a. e Orationē: de bonis obtinēdis.

f Deprecationem: de malis amouendis. g Nomen meum: id est gloriam meā. Uel nomen meū ad litteram: ut semper dicat templū dei. h In sempiternū: id est ī lon go tempore. Uel in sempiternū: id est semper: z tūc intelligit sub cōditione q̄ sequit: i Si ambulaueris zc. Sed qz nō

stet conditio: non ste tit pmissio. Quę con ditio si extitisset: nunq̄ dñs templum destruis permisisset. k In simplicitate cordis id est recta intentione: Deut. 29. d. z hoc quo ad deū: z iusta opatione q̄ ad pri mū. l Legitima: id est ceremonias.

m Aversione auer si fueritis. Duplē notat auersiōē a deo: cordis scilicet z operi vel affectus z intelle ctus. n Sequen tes: passibus fidei.

o Auferam israel: populuz sc̄. p In prouerbīū: quia nar rabitur veritas facti q̄ re delecta sit hec do mus. q Fabulaz: quia multi inulta falia adiūcent. r In ex emplū: cautele: vt omnes subi caueant ne offendant deū: qui talēm domū destruxit ppter peccata p̄pli. De ista materia satis habe tur. s. Paral. viij. d.

t Stupebit: stu pōe admirationis. u Coluerunt: men te. v Adorauerunt: corpore. x Et domuz regis. Sub domo regis comp̄dit domū regine z domū saltus. y Oppida: q̄ ante ciuitates dicunt. z Salileę: z inde illa tra dica ē ga lileę gentiū: qz gentes perant illi terre. Unde Esa. ix. a. Nouissimo aggrauata est via maris trans iordanē ga lileę gentium.

a Hecce sūt ci uitates: despectue dicit hoc. b Chabul: qd lingua phoeni ca dicit displicere: vt dicit in histo: q̄s. Sed tamen dicit Beda in Glo. et Joseph⁹ idem dicit: q̄ chabul interpt̄ gerimen. Unde ironice appellata est terra illa terra chabul: quia sterilis z infructuosa erat. Ciuitates h̄o illę dicit̄ terra gabalon: qd lingua eoz d̄r dis plicere: vt d̄r hic in Glo. c Edificauit ḡ salo. Glo. Ciuitates quas salomon edificauit: de reliquiis amorēoem fuerūt quas nō potuerunt filii israel delere: sicut in ielu naue legitur. Jōsue. 17. c. Ilas postea rex egypti subuerit: z dedit in votum filie sue ux ori salomonis: Et idcirco redificauit eas salomon. Et palmiram.

a Et palmirā in terra solitudinis. Glo. Inhabita/
lis regio eo q nulq̄ aqua inuenire; sed illo loco vbi edificata
est ciuitas fontes: abundant et palma: que grēce vocat palmi/
ra: ipsa est emāh siue epiphania vel antiochia. b Tribu/
tariorū. Vide q peccauerit salomon: q fecit contra legē: q
phibet inire sedis cū talibus. Unde Deut
vii. a. Percutes eos vīcō ad internitionem: nō inibis cum eis sēq̄: nec misereberis eorū. Solutio. Forte per p/
cessum tēporis muta/
uerat dñs illud manda
tu legis: Uel omnes illi
septē populi iam mor/
tui erant: et remanserāt
filii eoz: quos sibi ser/
uos tributariorū fecit sa/
lomon dispēsiatue: si/
cut ioseph dispensatiue
inuit sedis cū gabao/
nitis: nō vt socios ha/
beret: sed seruos aqua/
rios et lignarios: ut le/
gitur Iosue. ix. v.

B De filiis autē z. Glo. Quia chanane/
os et philiſteos fecit ser/
uire et agriculturā ex/
ercere ad opus filiorū
israel. d Seruire
quenq̄. Contra. Su/
pra. v. b. dictum est q
serui salomōis cū ope/
rariis bīrā cedebat lī/
gna in mōte libani. q
potest dici q serui salo/
monis de qbus ibi agi/
tur: non erant de filiis
isrl: sed proselyti. Tel/
melius: salomon nullū
de filiis israel fecit seruire in agricultura scilicet: sed chanane/
os et alios: sicut dicit Glo. pnotata: In templo vero seruierūt
filii israel: sed hoc nō erat seruit homini exhibita: sed seruitū
deo qstū. e Prepositi qngētī qnqaginta: pncipes
aīaz: id est sacerdotes. Et dicunt qnqagenarii: qz eoz inter/
est remittere vel retinere peccata: iuxta illud Matth. xvii. c.
Quodcūq̄ ligaueris super terrā erit ligatū et in celis z. Un/
de Esa. iiii. a. vocat sacerdotē senem: pncipē super quinq̄gen/
ta. Et. iiii. Regl. i. b. legit: q duo quinquagenarii missi sūt ad
heliam: et combusi: Tertius autē quinquagenarius curuauit
genua ante heliam: et saluatus est. Per hos quinquagenarios
significant plati: Quoꝝ quidā nō habet scientiā: et ideo cōbu/
runk incēdīo gehēnali. Osee. viii. b. Quia tu scientiā repulisti/
repellā te et ego ne sacerdotio fungaris inibi. Esa. v. d. Propt
ea populū meus duc⁹ ē captiu⁹ qz nō habuit sciāz. Alij scientiā
habēt: sed inde supbūt: nec vitam habent: et ideo comburunt.
Tertiū scientiā habent: et vitā et humilitatē seruat: et liberan/
tur. f Mello. Mello est quedā pñfunda vorago vallis/
a qua erigebat murus altus: dividens ciuitatē dauid et hieru/
salē: que erat de clausura arcis sion. Mello etiā dicit ipa ciu/
tas dauid. g Tribus vicibus: in pascha/pentecone et in
scenophegia/ut pceptū legis: Leuit. xxii. et Num. xxviij.
Exo. xxiiij. c. et. xxxiiij. c. et Deut. xvi. c. d: Apparebit tribus
trib⁹ anni omne masculinū tuū i aspectu oportētis dñi dei isrl.
h Super altare: enēū. i Adolebat: super altare au/
reum. k In asiongaber. Glo. Insula est in fine egypcia/
co maris rubri vbi clavis iosephat eiecta est tempestate. Itē
Glo. Asiongaber: que festinātes aut fortes siue viriliter inter/
stitur.

In ophir. Glo. Ophir nomen est prouincie in
india ab ophir uno de posteris heber nomiata: que et tra au/
rea appellat: eo q montes aureos habeat: qui a leonib⁹ et se/
uissimis bestijs incolunt: ad quos null⁹ alit accedere audet ni/
si nauis stans iuxta littus/terra quā vnguib⁹ leonū effossam in/
venerit: in suā nauē re/
cipit: vt si bestie eos se/
serint: facile i mare re/
cipiat. Expo. La. X.

ribus impabant. Filia autē
pharaonis ascendit de ciuitate
dauid in domū suā quā
edificauerat ei salomō: Tūc
edificauit mēllo. Offerebat
quoq̄ salomon tribūs vici/
bus per annos singulos ho/
locausta et pacificas victi/
mas super altare quod edifi/
cauerat dñs: et adolebat thy/
mama corā domino: Per/
fectūq̄ est templū. Classem
qz fecit rex salomō in asion/
gaber: que est iuxta halam
in littore maris rubri in ter/
ra idumēa: Misitq̄ hiram
in classe illa seruos suos vi/
ros nauticos et gnaros ma/
ris cū seruis salomōis. Qui
cumvenissent in ophir sum/
ptū inde aurum quadringē/
torū viginti talentorū detu/
lerūt ad regem salomonē.

Capitulū X.
Ed et regina sabā au/
dita fama salomonis/
In nōie dñi venit tēp/
m

S Ed et regina sabā au/
dita fama salomonis/
In nōie dñi venit tēp/
m
dotois historiograph⁹ post mineti qui mēphim cōdidit fuisse
reges in egypto dictos pharaones: qd sonat regnates: qbus
successit nichaula regina egypti et ethiopie: quā putat Iole/
phus venisse ad salomonē. Ille dicit regina austri Luce. xi.
d. Ille autem et. q. Paral. ix. a. dicit regina saba: Et est saba
ciuitas regalis ethiopie: unde fuit hec regina. Dicit enī saba
ipa regio: Et distinguit equoatio noīs apud hebreos qbdā
apicibus lfarū schin et samech. Dicit autē Josephus hāc/
ginā dedisse salomonis radicē balsami: unde ppagat sūt i/
gaddi vineq̄ balsamī: quas postea deopatra translit in ba/
bylonē: sicut dicit in euangelica historia: Rubrica: q augu⁹
tradidit berodi tracomitidem et ituream. Eradunt etiam qui/
dam hanc reginam post reditū suū ad ppria rescriptisse salo/
moni: qd p̄sentiliter ei dicere timuit: scilicet q viderat enī li/
gnū in domo saltus: in quo suspendēdus erat quidā: p cuius
morte regnū iudeorū periret: et certis indicijs indicavit illud
regi. Quod timens salomon in pfundissimis terre visceribus
occultauit illud. Sed quomodo circa tempora christi in pro/
batica piscina supenatauerit: incertū est: Forte angelo decen/
dente in piscinā et mouente aquā: vt dicit Joh. v. a. lignū sup/
enatauit: Et credit hoc lignū fuisse crucis dominice. Secundo
agitur de summa auri que annuatim dabatur salomonī. Cer/
tio de scutis et alijs armis que fecit salomon equitatib⁹ et cur/
ribus et custodibus eius qui p̄dictis armis vtebantur.
n Sabā. Glo. Saba ciuitas est regalis ethiopie: unde
fuit hec regina: que p̄fuit duobus regnis ethiopie et egyp/
tī. o In nomine domini venit z. Id est bono am/
mo: vel inspirata a spiritus sancto.

In enigma.

a In enigmatibus: id est obscuris questionibus.
 b Insinuit: id est multū.
 c Venit ad regem et. Glo.
 d Studuit proponere questiones: et earum solutiones exigere.
 e Et non respoderet ei. q. Paral. ix. a. dicit: Non fuit quicquam
 quod non perpicuum ficeret ei. f Et domus: saltus. g Non
 habebat ultra spiritum. Glo. videlicet considerandi prudentiam eius.
 h Uel non habebat ultra spiritum: id est audaciam temprandi cum velutius. Uel sic: id est non
 reputabat se bene aliquid rem respectu salomonis. Uel sic: id est non
 habebat amplius in corde de quod non totum aquisset regi. i Beati viri tui. Glo. Regina admirando in laudem salomonis erupit dicens:
 Beati viri tui regis. Uel
 re beatum sum quoniam rex et christus: et qui eterna visione perfuerit: et gloria quam
 habet cum patre et spiritu sancto conspicere: et sapientia qua mundis
 corde se ostendit perpetuam papere letat.

B h Ligna thina: vel thina. Glo. Impuritaria et spinosa in silvestribus alba spinis: China rotunda sunt et candida. ex eis facta sunt fulcra: et fulcendo diversa videlicet sustentacula ad fortitudinem templi: vel gradus domini sui et omnia instrumenta missa. i Fulcra: id est sustentacula vel gradus vel sedilia. k Ueli qui super rectigalia erant: qui coligebant tributa. l Regociatores: quorum lucri pres habebat salomon. m Duæ scuta. Glo. In q. Paralipomenon. ix. d. scuta addunt hastas aureas: quia lanceas et scutis vtebantur duces excubantes ante ostium domus regis: Unde lectulus salomonis sexaginta fortes ambiunt: Cant. iij. c. n Deltas. Glo. Pele sunt scuta media sicut luna quando est semiplena. o Pendula auri. Una pondus est. Uel potest ibi esse minus. Et est minima similiter pondus/quattuor drachmas continens: vel vigintiquatuor fimbriis grecos: Drachma vero haberet quicquid obulos. Unus drachma est quarta pars statuarii. Quidam tamen dicit quod drachma idem est quod statuarius habens decem numeros visuales:

Dytic. p Quidam. p Fecit etiam rex salomon thronum regis. Rex salomon christus est: qui est rex regum: dominus dominum: Regnum eius ecclesia. Esa. ix. b. Lumen regni non erit finis. Salomon autem pacificus interpretatur: Et christus tripliciter pacem fecit in ecclesia. Pacificauit enim hominem deo: et hominem

angelo: et hominem homini. Inter quos omnes primus adam dismissione posuerat per peccatum. Col. i. c. Omnia in ipsum pacificans per sanguinem crucis eius: siue que in terris siue que in celis sunt. Et quoniam osculum signum pacis est: ideo ecclesia roto desiderio cordis clamabat: Oscule me osculo oris sui: Cant. i. a.

q. d. faciat mecum pacem. Sed haec pacem nullus poterat facere: Non angelus: quod erat in parte: Non homo: quod erat in parte. Deus similiter erat in parte: Ideo dicebat Job. ix. d. Non est quod utruque valeat arguere et ponere manus suam in ambobus. Sed videns filium dei quod per ipsius orta esset triplex dissensio: dixit prius illis Ione. i. d. Scio ego quod propter me tempestas hec grandis est super vos tolite me et mittite in mare: id est in mari et cesabit mare a vobis: id est tempestas et tribulatio. Id est quod in mare et thronus: id est beatavirgo: quod recte thronus salomonis dicitur: quia in ea versus salomon nouem mensib' sededit. Eccl. xliii. a. Princeps ipse sedebit in ea ut comedat panem suum coram domino. De hoc throno dicit dominus Eccl. xxviii. a. Thronus meus in columna nubis. De ebore. Illic thronus fuit de ebo re vestiis auro. In eborum castitas: in auro charitas designatur. Unde et in prosa eius cantatur: Tu thronus es salomonis: cui nullus par in thronis arte vel materia. Ebur candens castitatem aurum fuluum charitatis significat mysteria. Ista enim duo: id est castitas et charitas perfuerunt excellestissime in beatavirgine.

* Thronus.

Item idem thema potest esse de claustralibus. p Fecit etiam rex salomon thronum regis. Thronus christi est vir claustralibus. Nam in illo quiescit dominus. Esa. lxvi. d. Cuius mihi sedes est: id est vir celestis.

Item exponitur hoc etiam de qualibet anima fidei. p Fecit etiam rex salomon thronum regis. Dicitur enim Allegorice. quod anima iusti sedes est dei: De ebore: Grandis: Vestita auro: In quo triplices virtus significatur: quod proprie facit animam sedem dei. In ebore propter candorem significatur munditia virtus: In auro propter fulgorem significatur sapientia: In grandi significatur humilitas. Ille enim solus grandis est coram deo: qui humilis est in oculis suis. Unde i. Reg. xv. d. dicit dominus samueli ut diceret ad saul: Nonne cum parvulus es tu in oculis?

Moraliter.

Sermo de claustralibus.

* et arcū: et egressere foras. Arma i.e. virtutes: vñ opa virtutū/ q̄ sacra scriptura docet. Pharetrā i.e. cor deuotū. Arcū i.e. ip/ lam sacrā scripturā. Qe q̄ dicit in Ps. Filii ephraim inten/ dētes arcū: pueri sunt in die belli. In hac etiā domo sunt aro/ mata salomonis. i.e. blādē consolationes & misericordiē docu/ menta. Nonne speci/ es aromaticā est: qua/ pauperes iunguntur. s.

D Beati pauperes spi/ ritu: qm̄ ipsoz est reg/ nū celoz: Matth. v. a. Nonne species aro/ matica est: q̄ diuites/ inungunt: Date ele/ mosyna: & ecce om̄ia/ mūda sunt vob: Luc. xi. f. Nonne species/ aromaticā est: q̄ labo/ rantiū sudor: tēperat: Genitē ad me om̄ies/ qui labo: zatis & onera/ ti estis: & ego reficiā/ vob: dīc om̄is: Matth. xi. d. Nonne species/ aromaticā est: q̄ labo/ peccantium alleuiā: Dicte peccantia: ap/ propinquabit em̄ reg/ nū celoz: Matth. ix. e. Significat om̄is spe/ cies aromaticār di/ versitas in sacra sc̄ptu/ ra: p̄met: qb̄ om̄is in/ sumitas sanari pōt.

Uñ Eccl. xxvij. a. Dedit hominib̄ scientiā altissim̄: ho/ norari in mirabilib̄ suis: In his curans mitigabat dolorē: & vnguentū pigmenta faciet suauitatis: & vunctiones conficiet sanitatis. Sequit: a. Nō erat argentū t̄c. i. eloquiu/ sūe vita: nō facit acceptū deo. Luius em̄ vita despici: re/ stat ut eius p̄diciatio contēnatur: dicit Greg. Uñ Eccl. xvij. d. Argentū tuū & aux tuū consta: & facito verbis tu/ is statherā. Argentū & aurū cōstare: est vitā bonā sacre doctri/ ne permiscere. Qd qui facit: verbis suis pondus addit.

Quia classis. Classis salomonis i.e. christi: ordo p̄dica/ torum est. Classis nostra: conuētus monachorū. H̄i & illi per/ tres annos semel vadunt in tharsis: qd interpretat exploza/ nō gaudiū: Et significat regnū celoz: vbi sunt vera gaudia/ explozanda. Illuc itur semel per tres annos. Primus est fi/ dei firmitas: Scđus: vītē sanctitas: Tertiū: cordis puritas: & bic oris ex p̄mis duobus: In hoc anno venit in tharsis. Uñ Matth. v. a. H̄i mūdo corde: qm̄ ip̄i deū videbunt. He/ das congregat salomonis i.e. christo: e. Aurū i.e. sapien/ tes: f. Argētū i.e. eloquētes: g. Detes elephātoz i.e. castos: siue candidos doctores & fortes: h. Simias i.e. hypocritas: q̄ anter: sicut hoies vident: sed posterius bestie/ sunt. H̄i em̄ loquunt: sed male vivit. Boni apparent: & ma/ li sunt. Uñ Apoc. vij. a. Nomē habes q̄viuas & mortu se. i. Pauos i.e. claustrales: q̄ pauonib̄ cōpani: p̄i q̄neq; p/ p̄netates pauonis. Pauo em̄ haber caput serpentū: vocē dē/ monis: passū latronis: pennā angelicā: caro eius siccata im/ putribile est. Caput serpentū: est prudētia menti. Vox ter/ ribilis siue demonis: oratio vel p̄diciatio. terribilis: pigris & malis. Uñ de christo dī in Ps. Terribilis in p̄silis sup/ lios hominū. Passus latronis: occultatio sacerdotis. Penna/ angeli: habit religiosus. Caro siccata & ip̄putribilis: castitas/ corporis. Sed tora pulchritudo pauonis est i cauda: q̄ totus/ fructus religionis in p̄seuerātia attēdit: Nam q̄ p̄seuerauerit vī/ fructus: in fine hic salu erit. Uñ pauo de cauda coronā capitū suo fa/ cit: q̄ intēo boni opis: sola p̄seuerātia coronat. Uñ. i. L/ morib. i.a. Qui certat in agone: nō coronabis: nisi legitime

certauerit. k. Et singuli reges deferebat. Reges sunt/ om̄es q̄ se bñ regū: s̄z maxime plati q̄ alios regere debet ex/ officio. H̄i munera deferūt salomoni. Uñ: Reges tharsis & ps. 71. insule/ munera offerūt. S̄z q̄ munera: Ecce: uasa au/ rea & ar. In vase/ hūilitas: in auro/ sapientia: in argēto/ mū/

dicia: in veste/ hone/ sta puer satio: Per ar/ ma bellica/ elemosyna/ rū largitio: q̄ recte di/ cuncta arma bellica: q̄/ p̄ eas p̄tegit caput vir/ fidelis: & p̄futat inimici/ cus. Uñ Eccl. xix. c. Eleemosynaviri: q̄i sac/ cul̄ est ip̄o: & grāz ho/ minis q̄i pupillā p̄ser/ uabit: et postea con/ surget & retribuet illis/ retributionē vnicuiq; illoz. sup scutū poten/ tis & sup lanceā aduer/ sus inimicū tuū pug/ nabit. m. Aroma/ ta: odorē bone fame.

n. Equos & mu/ los: fortitudinē & hu/ militatē. Mūl̄ ei aial/ sterile est: & tales se eē/ steriles reputāt: q̄cqd/ boni faciāt: dicētes il/ lud Luc. xvij. c. Ser/ ui inutiles sum: qd/ debuum facere feci/ mus.

D

g. In dieb̄ salomonis. Sediliū em̄ p̄ forib̄ domo/ rū i hierusalē: pl̄ima erat argētea. Ligna etiā cedrina: q̄i lig/ na sycomoroz abūdabat. d. Semel p̄ tres annos: q̄/ circūbat indiā & siciliā. o. Et eq̄tes. Blo. De his Jose/ phus p̄sequit: Exornabant ascensores eoz: p̄mū decora iu/ uētute floretes: habētes magnā p̄ceritatē: diffundētes i eq̄z/ sessione comā: purpura circūamicti: q̄ armati existētes circa/ regē: arcusq; ferētes eq̄tabat aī eū: qm̄ ad locū aliquē debe/ bat exire. p. Et de choa/ insula. q. Quadriga. i. q̄/ tuoz veredari trahētes q̄drigā: tot sc̄p̄is emebat in egypto.

r. Et equis. i. dextrari: q̄ erat cario: veredario.

s. Ex aut̄ salomon. Expositio Capituli XI. In hoc capitulo agit de tribus aduersariis salomo/ nis. Motandū igit̄ est: q̄ salomon i senectute sua ifa/ tuar: adamauit mulieres alienigenas p̄tra legē: q̄ phibet h̄/ Deū. vij. a. Et posuit maculā i glia sua: sic dī Eccl. xlviij. c. & schisima i genere suo. Habuit aut̄ uxores septigētas: & cō/ cubinas trecentas: q̄ auerterūt eoz a deo: & secur̄ est deos/ alienos: Et edificauit i excelsis circa hierusalem tria phana: Unū astaroth: deē sidoniorū: q̄ dī luno. Scđm thamnos/ ido/ lo moabitarū. Tertiū moloch: idolo āmonitarū. H̄oc pha/ nū posuit in monte oliueti: p̄ tēplū: qd valde displicuit deo: vñ postea loc⁹ ille dictus est locus offensionis: Prop̄ hoc/ fuscitauit ei dīs tres aduersarios. Primo adad idumēū: / de/ semine regio:

t. Rex aut̄ salomon. Nota salomon ifatuar̄ amore mu/ lierū: tria coluit idola: & ideo tres habuit aduersarios. s. adadi/ racon: hieroboā. i. mūndus: caro: diabolus. Prim⁹ suggestit/ vania: scđs suavia: tert⁹ iniqua. Adad interpretatur testis: & significat mundū: qui scipio testis est: q̄ fugiend⁹ est: & q̄ p̄/ terit figura hui⁹ mūndi. l. Corl. vij. f. Uñ contemnendus est/ hic mundus: etiā si rebus p̄spers animū demulceat. At vbi/ tot aduersitates īgeminat: tot calamitatib̄ animū pulsat: qd/ aliud q̄ vt fugiat clamitat: Uñ Maū. iij. b. Om̄is q̄ viderit/ te: resiliet a te. Racon interpretat mystic⁹ vel sacramentis: & signi/ ficat diabolum: qui occultus est et execrabilis. Uñ racon p̄/ * ceps fuit latronū

a **Septigēte.** Joseph⁹ dicit septuagita. Cant⁹. vi. b. Se pagita sunt regine octoginta p̄cubin⁹: et adolescentular⁹ nō est numer⁹. Sz illud in Cant⁹. dictū est mystice: hoc nō ad literas: Et ideo nō est h̄rī. **b** **Aauerterūt:** a deo. **c** **Se-** ner. Sz q̄rif quō dicat senex: cū modicū vltra q̄nq̄gita an noxvixisse legat: Erat em̄ vndeclū annop̄ cū regnare cepit: v̄. s. iiiij. dictum est: et clannis regnauit: vt dī. i. co. g. Sz de hoc dicit ioseph⁹: q̄ salomon virxit annis nona gita q̄ttuo: et regna uit octogita: sz sc̄ptu ra eos m̄ annos exp̄mit q̄b̄ regnauit an̄ p̄nariationē. **d** **De-** pra-ē cor. Osee. iiiij. c. fornicatio et vinū et obrietas auferit cor. **e** **Nec erat: postea** **f** **Sicut dauid pa-** triac̄: supple fuit. **B** **Cota hierusa-** le in mōte oliueri. **g** **Fecit vniuersit̄** vro. Ergo edificauit se mille tēpla: q̄d n̄ est veritate. Sol. Sic intelligi est: Uniuersitas rema natione: edi ficiunt vnu tēplū: et alios de alia natiōe aliud. Et ita tot tēpla cōstituit: de q̄t natiōib⁹ habuit vxores: sz tria p̄ncipaliora. **h** **O** Quaerens eiēt. Q. i. qz. **i** **Secundo.** i. bis. P̄mo: q̄n dedit ei sa plētiā. s. iij. a. Sc̄do p̄ tēpli dedicationē. **j** **it. a.** **k** **Dixit ita** q̄ dñs. Glo. vtiq̄ p̄ natū p̄p̄bas: v̄l p̄ ali um. **l** **Quia habu-** isti hoc tc̄. hic dī q̄ salomon nō custodiuit p̄cepta dñi: ideo dñs scidit regnū ei⁹. **m** **Reg. xix. c. dī** q̄ ideo diuisus est regnū: qz dauid diuisit possessionē miphibo- seth/dās p̄t̄ sib⁹. Sz nō ē h̄rī: qz due cau- se p̄t̄ cē eiusdē cause: dico meritozie. **n** **Scindā. q. d. nō** penit⁹ auferā. **o** **Nō faciā.** p̄p̄f dauid tc̄. Lī dauid iā erat i limbo iser ni: i brā expectatiōe: nec cū p̄t̄barer q̄d fieret de regno. **p** **Sz tribū vñā. s.** tribū beniamin: p̄ter tribū iuda: de q̄ certū erat: qz p̄tribules erāt. Trib⁹ levitica nō cō-

putat i duodeci tribub⁹: qz n̄ habuit sortē i divisiōe terre: sz disp̄la p̄ totū isrl̄ viuebat de decimis et p̄mitijs et oblationib⁹. Ul̄ p̄t̄ dici: q̄ tribū vñā vocat tribū iuda et tribū bēta min: qz p̄nūt̄ et p̄mitē erat: Et dicunt regnū iuda: ppter dignitate regia. **q** **Dropf dāuid:** cui p̄mis̄ te regnaturū p̄ ipsū. **r** **Cū em̄ tc̄.** Quidit quō suscitauit dñs ad uersariū salomoni: et q̄s fuerit ille. **s** **In-** idumēa: et asce. **t** **Regl.** viij. s. **Adar** uul⁹: tūc q̄n fugit. **u** **Surrexisset.** f. a/ dad et viri ei⁹. v. **Ad** pharaonē: q̄ p̄p̄noe dicebaf susac.

v **El dimitras me:** Et dimisit eū supple: qz adad nō idicauit ei q̄re vellet ire: Si em̄ sciuisset pharaon⁹ et vellet malū facere salomoni: nō dimisst̄ eū: pp̄ filiā suā quā ha-bebat salomō ivroxē. **w** **Suscitauit qz ei.** De sc̄o aduersario. **x** **Cū iterfice** ret eos. Līc iquā su git: cū dauid iterficeret eos de soba. **y** **Eū re-** gē. i. p̄ncipē. **z** **Lū** **ct̄ dieb⁹.** Līa videb̄ sibi h̄rī: qz si cūct̄ di ebūs fuit ei aduersarius: quō suscitat̄ est. Sol. Salomō an̄ pec catū suū non timebat eū: nec reputabat: sed post p̄ct̄m c̄pit eū t̄m̄ere: qz graui⁹ isurrexit p̄tra eū: et ideo dī suscitat̄. Sz adhucvid̄ repugnare supiora. **g. em. iiiij. c. dictuz** est: q̄ isrl̄ habebat p̄cē ex oī p̄te i circūtu: nec erat ei sat̄han: nec occurſ⁹ malus. Sol. Adeo pauci erāt aduersarii: q̄ nō reputabat eos isrl̄: Sic pat̄ dī eē i regno: licet alii q̄n latrūculi iūrgūt̄. **h** **Et odiū. l. racon.** **i** **Regnauitq̄ s.** racon. **j** **Hiero-** boā q̄z. Tertiū ostē dit aduersarium.

k **Ephrætus. l. e/** p̄bra: Mā de ephra ta dī ephræt⁹: de ephrætū v̄o ephraita. Et iste hieroboā fuit de ephrætū nō de ephraita. **l** **Sare-** da: ciuitas. **m** **Glo-** raginē ci. i. ruinam. **n** **Ahello:** que erat calura. **o** **Ciuita-**

Libri tertij Regum

tis dauid: ex pte hierusalē: et cecidit in parte. **Glo.** Durus ciuitatē cecidit eo q̄ ex vno latere p̄cipito imineret: Quā vo raginē cū rex vellet coeq̄re mūris: p̄stituit ducib⁹ vt hoc im plerēt op⁹. **S** hieroboā: q̄ erat p̄nceps trib⁹ ioseph⁹ noluit obedire regi: q̄ p̄stituerat eū p̄r⁹ sup̄ edificia pugnaculop⁹ q̄ faciebat in hierosolymis: vbi laborauit ita: vt rex ei p̄ncipa tum militē super tribū ioseph conserret: **S** rebellis fac̄t⁹ egre dit̄ d̄ hierusalē: cui occurrat pphā deflectēs eū in agrū: vt nullus audiret qd ei dicere: **E**latuſp̄ ſbis pphē t̄ ſuadebat pplo vt se regē faceret. qd audiens salomon: q̄reb̄at eū iterficeret. a **A**ir forti. **Glo.** et p̄ man datū restitutiōis murop⁹ recusauit. **S** vñ tāta audacia: qz rex p̄stituerat eū p̄fectū.

F

b **Tidēsop̄. qz. i. qz.**

c Egrederet: pphē rebellionem nolens et indignas p̄fesse cemētarj̄s.

d **Siloni** tes: De silo. e **Duo** s. ahias et hieroboā.

e Porro vna tri bus. s. beniamin: Et intellige ppter tribū iuda/de q̄ erat.

f Et hierusalē ciui. s. q. Regi. vii. g **Et**

chamos deū. i. ido lū. h Corā me: no corā boib⁹. i Pat el⁹: supple fecit.

k Lucerna. i. rex aliq̄s. **C**ūcīl di. supple quādiū erunt reges de iudeis.

m Rex sup̄ isrl̄. i. sup̄ decē trib⁹. Et ita videt q̄ non peccauit hieroboā in h̄ reg nauit sup̄ isrl̄. Vn̄ p̄ esse: **S** postea qn̄ p̄ ppter timorē regni fe cit duos vitulos ne filij isrl̄ ascenderet̄ i hie rusalē: tūc peccauit vt patet in ca. sequenti.

n Mādata negatiua. o P̄recēp̄ t̄: affirmatiua.

p Coluit ḡ salo. **Glo.** q̄ ſuadebat po pulo vt a salomone re cederet.

q In libro verborum z̄c. Quidā dicit hūc li brū esse paralipome no: h̄veri⁹ d̄z q̄ hūc li brū no habem⁹: Fuit em̄ cōbustus cū alijs a nabuārdan: nec fu it reparat̄ ab Esdra

tris sui. Erat autē hieroboā vir fortis et potes: Gl̄densq̄ ſalomon adoleſcenteſ bone idolis et induſtrū p̄ſtituerat eū q̄fectū ſup̄ tributa vniuer ſe dom⁹ ioseph⁹. Factū ē igit in tpe illo vt hieroboā egrēderet de hierusalē: et iueniret eū ahias ſilōnites pphā in via opt⁹ pallio nouo. Erat autē dūo tūi in agro. Ap̄rehendēsq̄ ahias palliū ſu um nouū q̄ cooptus erat ſci dit in duodeci ptes: et ait ad hieroboā: Tolle tibi decem ſcissuras. H̄ec ei dīc dñs de isrl̄: Ecce ego ſcīdā regnū de manu ſalomonis: et dabo ti bi decē trib⁹. Nō rovna tribus remanebit ei pph̄ ſeruū meū dauid: et hierusalē ciuitatē quā elegi ex oib⁹ tribus isrl̄: eo q̄ dereliquit me et adorauerit aſt arthen deā ſidonioꝝ: et chamoſ deū mo ab: et moloch deū filior̄ am mon: et nō abulauerit i vñs meis: vt faceret iuſticiā corā me: et h̄cepta mea et iudicia ſic dauid p̄ater ei⁹. Nec auferā om̄e regnū d̄ manu ei⁹: ſ̄ duce ponā eū cūctis diebus vñtē ſue: pph̄ dauid ſeruū meū quā elegi: q̄ custodi uit mandata mea et h̄cepta mea. Auerā autē regnū de manu filij ei⁹: et dabo tibi de cē trib⁹: filio autē ei⁹ dabo tribū vñā: vt remaneat lūcer na dauid ſeruo meo cūcti dieb⁹ corā me in hierusalē: ciuitate quā elegi vt effet no mē meū ibi. Te autē aſſumā: et regnabis ſup̄ oia q̄ deſide rat aia tua: erisq̄ r̄ex ſup̄ isrl̄. Si igit audier̄ oia q̄ p̄cepero tibi: et abulauer̄ in vñs meis: et fecer̄ qd rectū est co rā me custodiēs mādatamea o et h̄cepta mea: ſicut fecit dauid fū me⁹: ero tecū: et edificabo tibi domū ſidele: quo

ſic mlti alijs. Vn̄ t. i. Paral. ix. g. d̄ ſic: Reliq̄ aſt opm ſalo monis: p̄p̄ et nouiſſimop̄ ſcp̄ta ſūt i ſbis nathā pphē: et libris ahie ſilonit̄: et i visione addo videt̄ ſ hieroboā. **D**i es autē z̄c. **Glo.** Ioseph⁹ dixit regnasse annis octogita: evit̄ ſe nonagitaq̄tuor: **S** diuina ſcp̄ta eos tr̄ annos exp̄miti qd̄ regnauit: anq̄ p̄uaricaretur.

Expoſitio Ca. XII.

Enit autē ro boā. In hoc capitulo oī dit: quō ſacra eſt diu ſio regni ſalomonis i duo: et q̄ p̄fuit vtr̄q̄ regno: pſequēt deinde historiā libri d̄viro q̄ regno: mō int̄calari et iterciue: nūc d̄ b̄ nūc de illo loquēs: qd̄ diligēs lector de facilis p̄t̄ coprehendere.

Cū adhuc eſſet z̄c. De b̄ ſat habeat. **v** **M**ſertq̄z: poſtq̄ ſeuerus fuerat de egypto. Anticipatio eſt: nō dū em̄ venerat̄ v̄l patet j. eo. e. **P**urifīmū iu. **Glo.** Quō d̄ ver est cū ſup̄. **A** d. dicitū eſt: q̄ ſalomō ſt̄titut̄ queq̄ ſeruire de filiis isrl̄: Utq̄ nō fecit eos ſeruire i agri cultura: v̄l alio ſeruili ope: Ulex p̄ncipes ex eis ſt̄titut̄ p̄ ſingulas trib⁹: q̄ reddebat regi p̄vices ſingulis mēſib⁹: anōnā et cēta q̄ de et p̄fē ſreḡ ſup̄ ſerif̄. qd̄ mō durifīmū iu ſū appellaſt. **v** **A** te vſq̄ z̄c. Quo ad hi ſapient̄ midit: q̄ volu it h̄z ſilū: h̄ ſoſte ſtulte ſecut̄ ū ſilū iuuenū ſpreto ſilio ſinor̄. **C**ū ſemib⁹. **Glo.** ſenes iſi putat̄ banat̄ et iota da: et ceteri p̄ncipes ſalomonis. **A** Adoleſcētes. **Glo.** de d̄ bus adūrā vñ ſuit: q̄ ſoſte ſapidaſt̄. **v** **B** **Glo.** Junenes ſcp̄ta nō ſp̄ iux̄ etatē appellaſt: h̄ iux̄ iuſtabilitatē animi. **M**āroboā. **t̄l.** etatē ſue āno regnare cepit. **Vn̄** **Ela.** **Iv.** **D**. Puer cētū āno mo rieſt: et p̄t̄ ſc̄t̄ cētū āno rum maledicuſ erit. **E**ces. x. c. Ue terē cuius rex puer eſt. **I**hes. i. **C**or. xiiii. v. 16. 4. **A** Molite pueri officiē ſibus: ſilū malicia par uuli eſtore.

Enit autē **Ca. XII.**

v roboā in ſichē: Illuc em̄ ſgregat̄ erat ois iſrael ad cōſtituendū eū re gē. At v̄o hieroboā fili⁹ na bath: cū adhuc eſſet in egypto p̄fugis a facie regi ſalomonis: audita morte ei⁹ re uersus eſt de egypto. M̄iſē rūtq̄z t̄ vocauerūt eū. Venit ergo hieroboā et ois multi tudo isrl̄: et locuti ſūt ad ro boā dicētes: Pater tu⁹ dū riſſumū iugū ipoſuit nobis: tu itaq̄ ū ūcūne paulu lū de impio p̄ris tui durifīmo: et de iugo grauifīmo qd̄ ipoſuit nobis: et ſeruim⁹ tibi. Qui ait eis: Itē vſq̄ ad ter tū diē: et reuertimini ad me. Cūq̄ abiffet pph̄ ſui: iuſt ſilū rex roboā cū ſenidrib⁹ q̄ affiſtebat corā ſalomone p̄ie ei⁹ dū adhuc viueret: et ait: Qd̄ mihi dat̄ ſilū: et r̄ndeā pplo: Qui dixerūt ei: Si ho die obediſt pph̄ huic et ſer uerū et petitioni eoꝝ ceſſe ris: locutusq̄ fueris ad eos v̄ba lenia: erūt tibi ſui cūcīl dieb⁹. Qui dereliquit ſilū ſe nu: qd̄ dederat̄ ei: et adhibu it adoleſcētes q̄ nutriti ſue

a Minim⁹ digitus. Hypbolic⁹ mod⁹ loquēdī ē. q. d. lōge
potētior sū pie in eo/
et maiora faciam.
b Flagellis. i. m.
non iugo afflīrit.
c Ego autē tē. i. g.
vixi seruitute opp̄
mā vos. d Scor/
pionib⁹. Glo. Scor/
pio gen⁹ est flagelli: si
cur de spinis v̄l poma/
rūs solēt esse virgē no/
dose. Et cū flagellū
scutica sarracēo: sū
cū duab⁹ vel trib⁹ vir/
gis: qd haber in sumi/
tate plūbeas ḡndines
v̄l glādes. e Du/
ri: Quia vt dicit iose/
phus putabat h̄ con/
gruere regie dignita/
ti. f Qm̄ auerla/
tus tē. Illud qm̄ nō
est causale: s̄ psecuti/
vū. Et est sc̄us: Dñs
aueria⁹ fuerat eū. i.
vō p̄ulerat ei ḡfaz su/
am p̄t p̄tā sua: et in/
de leām̄ ē. q̄ nō acq̄e/
uit p̄lo in malū suū:
resuscitaret tē.
g Audire. i. exaudi/
re. h In filio Isai.
Q. d. q̄libet trib⁹ por/
tionē suā hereditariā
habet a dño: q̄ ḡ ne/
cessitas est: vt ex vna
eligat rex: q̄ regat ali/
os: q̄libet trib⁹ re/
gat hereditati suā. Et
recesserūt decē trib⁹ et
p̄stituerūt hieroboā re/
gē iug se: Judas autē
et beniam̄ secuti sūt
hieroboā: et fuerūt cū eis
leuit̄: p̄pt tēpluz qd̄
erat in hierlm̄. Et tūc
separa est monarchia
regni hebreorū i duo
regia: nec ampl⁹ re/
dit ad unitatē. Et reg/
nū decē tribū dictū
est regnū Isrl̄: p̄ multi/
tudine sua / nomē ta/
cob p̄s sūt sibi reser/
vās. Dictū est etiam
ephraī: q̄ hieroboā
q̄ fuit de ephraī: p̄mo
eis ipauit. Propter
candē causā etiā aliqui
de regnū ioseph. Itē
aliqui: q̄: regnū sam/
aria: q̄ samaria fuit me/
tropolis sive regalis
ciuitas hieroboā: sive
regni decē tribū. Al/
tex regnū dictū ē reg/
nū iuda: ob dignitatē
trib⁹ regie. i. Do/
mū tuā dauid. i. tu

roboā q̄ es s̄ domo dauid / custodi domū tuā: qz nos nolum⁹
a te regi. U. i. Pa/
ral. x. d. d: Tu at pas/
ce domū tuā dauid.
k Recessitos Isrl̄
i. decē trib⁹. l. re/
uersus esset. hic
patet: q̄ supra fuit āti/
cipatio: vbi dictū est:
Reuersus est de egypto/
misericordia et voca/
uerit̄ eu. Ul̄ hic est re/
capitulatio. m. So/
lā: Immo et tribū bē/
iam̄. S̄z dicit h̄: qz
iudas p̄ncipalior erat.
Sile. s. viij. b. vbi di/
ctū ē: q̄ i arca nō erat
altō nisi tabule: qz i ea
n̄ erat aliō adeo p̄nci/
pale. n. Ad semelā
Glo. Iste pp̄ha subi/
to itroducit sicut alij.
o Cōtra frēs ve/
Argumētū: q̄ p̄tā ē
pugnare h̄ christiāos.
p Clerbū hoc. i. re/
bus v̄bī. q̄ p̄pha/
nuel. Glo. ciuitas me/
tropolis regnū hiero/
boā. r. In domo
dñi. i. tēplo. s. Se/
cit duos vitulos:
vñ omne malū orū ē.
t. Dicit eis. i. dece/
tribub⁹. v. Ecce
dij tui Isrl̄. Simile
Exo. xxxij. a. Q. d.
ois loc⁹ h̄z deū: nō ha/
bet̄ necesse vt ascēda/
tis ad ostiū ciuitatis
vt ibi grat̄ deū: Feci
enī vobis deos. i. vi/
tulos: vt in eis adore/
tis deū: Ita exponit Exo. 32. c.
x Bethel tē. Be/
thel et dan / ciuitates
sūt. y. Clerbū hoc
i. res h̄u. v̄bī. Ybat Tobie. i. c.
enī an pp̄ls trib⁹ statu/
tēprib⁹ q̄n̄ deberet
in hierlm̄. s. i. pascha /
pentecoste / et sceno /
phlegia: Sc̄m qd̄ p̄/
ceptū est Levit. xxij
et Exo. xij. et Numen/
ri. xviiij. z. In ex/
celsis. i. i. montibus.
a De extremis. i.
viliissimis. b. In
mēse octauo. Lū i
septimo soleret fieri fe/
stū scenopheglie: h̄m
legē levit. xxiij.
c. Quē finixerat. s.
mēse octauo: q̄ finixerat d̄
corde suo. Et fecit solēnitatē
filijs Isrl̄: et ascēdit sup̄ altare
S 5

Libri tertii Regum

boā bñ locutus est ad dñm: ideo infereſt in sepulchrū. Ille loquit ad dñm: qui bñ viuit corā dñ. Nūc sensu cōcordat Joseph⁹: q̄ sic dicit: Iste em̄ solus de domo hieroboā inueſtus est bonus. a Propter p̄ctā hieroboā. Ergo, p̄pt̄ p̄ctā patris punient filij. Contra: Ezech. xvii. c. Fili⁹ non portabit iniqtatē patris. Rñsio. Propter p̄ctā hieroboā. i. p̄pt̄ hoc q̄ imitati sūt hie-roboā in pctis suis: Un̄ sequit: Qui pecare fecit israel.

b Thersa: ciuitas.

c In libro verbo-rū: Quē librū nō ha-bemus. d Vigintiduo anni: Mō in pleni. e Doro-roboā. Huc de reg/ no iuda agit.

f Es- fēminati fuerūt in terra. i. cultores cybeles / illi⁹ deę: Euirati natura vel actu: sicut legit de hierophāt̄. i. sacerdotib⁹ heleopoleos: Hēn. xl. f. Exo. i. qui euirati et eunu-chi erāt. Uel effimi-nati dicuntur pathici. Esa. iiij. a. Dabo pue-ros p̄ncipes eoz: et ef-fēminati dominabūt eis. g An̄ faciem filiorū isrl: In cōfu-sione eoz. h Ascē-dit sesac: Sub fede-re simulato: qd nō tenuit. Ascendit iquā cū mille ducenti cur-rib⁹: et sexaginta milibus equitu: Nec erat numer⁹ vulgi: qd erat cū eo: vt dicit. i. Par-al. xij. a. vbi hēc hi-storya pleni⁹ p̄tinet.

i Thelauros: Mō in omes. k Que fecerat salomo. s. x. c. l An̄ ostiuz dom⁹ regl: Custodi-ent regē. m Por-tabāt eq. s. scuta.

n P̄ecūndi: ante rege eundi. o In libro sermonū tc. Liber diez regū iuda fin qdā est Paralipomenon: qz i eo agit de gest⁹ regū iuda tm̄: et q̄ hic min⁹ dicunt / ibi suplēt. Scōm ali- os nō habet liber iste/ sicut nec liber diez re-gū israel.

p Expo. Ca. XV.

T Būtur i oc-tauodecio anno tc. p Regnauit. i. reg-

nare cepit. q Trib⁹ ānis: Mō integr. r Filia abes-falon. Uel absalon. i. Reg. xiiij. Tū. i. Paral. xij. a. dī: q̄ mīchaia mater abia/ fuit filia viel de gabaa. Sol. Forte iste absalon nō fuit ille dauid filius: s̄z alius q̄ alio noīe dicit⁹ est viel. Et hoc videſt velle aliaſta q̄ habet abessalon. Uel forte ista mācha fuit filia absalon/ naturalis: adoptiuā dō filia v̄i-el. s Urię ethēi. In q̄ homicidiū et ad ulterius annexa intel-ligunt. Sed cōtra s. i. Reg. xix. e. accu-sat eum Blo. q̄ dixit miphiboseth: Tu si ba diuīdite possessio-nes. Itē alia Blo. dicit eū peccasse: q̄ mē-tit⁹ est abimelech sa-cerdoti: et attribuit ei interfectionē sacerdo-tū. Itē peccauit in cō-puratione ppli. q̄. Re-gū. xxiiij. Sol. Uerū est in his peccauit et in multib⁹ alijs: sed hec tacuit: qz nō sunt ita enormia peccata sicut hec de v̄ia. t In libro verborū. i. in Paralipomenon fin qdā. Uel verius in q̄ dā libro: quē nos non habemus. v Fuit q̄ plūm inter tc. in quodā loco qui di-cit: mons amō. reop. Nec fuit mortu⁹ abia in hoc plūo: imo p̄tra spē habuit victoriam inestimabilē. Et de b̄ plūo plenius agit. i. Paral. xij.

xiiij. Būtur in octauode-cimo anno regni hie-roboā filij nabath / p̄ regnauit abia sup iudā. Tri-būs annis regnauit in hieru-salē. Nōmē matris eius/ mācha filiā abessalon: Ambu-lauitq̄ in omib⁹ peccatū pa-tris sui: q̄ fecerat an̄ eū: nec erat cor ei⁹ perfectū cū dño deo suo/ sicut cor dauid pa-tri ei⁹: Sz p̄pt̄ dauid dedit ei dñs de su⁹ lucernā in hie-rusalē: vt suscitaret filiū eius post eū: et staret in hierusalē: eo q̄ fecisset dauid rectū in oculis dñi: et nō declinasset ab oībus q̄ h̄cep̄at ei cūctis diebus vite suę: excepto ser-mone v̄rie ethēi. Attī bellū fuit inter abiā et hieroboā/ oītpe vite eius. Reliq̄ aut̄ ser-monū abię: et oīa q̄ fecit: nō ne hec scripta sunt in librō v̄borū dierū regū iuda: Fū-itq̄ plūm iter abiā et hierobo-am. Et dormiuit abia cū p̄bi-bus suis: et sepelietūt eū i ci-vitate dauid p̄ris sui: regna-uitq̄ alia filius eius pro eo. z In anno ergo vicesimo hie-

rōboā regnauit duobus an-nis: et quadam parte terri: in cuius reliqua parte: cepit regnare alia: Et ita vicesimo anno hieroboā: ce-pit regnare. Tales cō-trarietates sepe occur-runt. Sed sciendū: q̄ huiusmodi contrarie-tas solvit quatuor modis. Primo: v̄te-rio scriptoris impute-tur: qui in numero se-

pe peccant/vnū p̄ alio ponentes: sicut dicit **Hiero**. in plo-
go sup **Paralipomenon**. Scđo/qz filius aliqui conregnauit
patri suo: et scriptura aliqui ponit tm̄ annos qbus filius p se
regnauit/mortuo patre suo: Aliqui ponit om̄es annos quib⁹
regimē regni habuit: siue p̄e suorūte/siue mortuo. Vñ idē
alicubi plurib⁹ alicu-
bi pauciorib⁹ annis dz̄

regnasse. Tertio/qz p̄
synecdochen cōputat
anni regū: vt qñ aliqñ
regnauit duob⁹ annis
et dimidio: dicis reg/
nasse tribus annis / vt
bic. Quarto/qz aliqui
vacauit regnū a rege:
et aliqui cōputant illi
anni vacationis cū an-
nis sequentis regū/ ali-
qñ nō. Et ideo in tali
casu iuentur alicubi
malor numerus/ ali-
cubi minor. Quicquid eti-
am modo soluit: quia
qñ aliquis in p̄inci-
pio regnauit bñ/ et po-
ste male: Aliqñ cō-
putant om̄es anni q
vñ regnauit: aliqui tm̄
illi quibus bene reg-
nauit: Sicut s. xi. g.
dicunt est: q̄ salomon
regnauit quadraginta
annis: et tm̄ vt dicit
Josephus: regnauit
octoginta annis: s. z
nō cōputant quadra-
ginta ultimi anni/ in
quibus quaricāt̄ est.
Per hos quinq̄ mo-
dos solunt om̄es cō-
trariates de annis
regū iuda et israel.

D **A** **M**omen matr̄
eius. i. aut̄/ matris
abie. Tel forte abia
habuit yrore/ q̄ voca-
ta est maacha/ sic ma-
ter eius. **b** **Abla-**
lon: vel abessalon.

c **E**ffigimatos:
cultores. i. cybeles/ il-
lius deg. **d** **P**ar-
tr̄. i. auia. **e** **S**u-
mulacru turpissi-
mū. s. p̄iapi. **l** **E**br̄ei
dicunt asa cōminuisse
hoc idollū: et puluerez
sparsisse in torrente ce-
dron: Qd̄ vt palā fie-
ret/ ignis procedit ex
aqua. **f** **E**xcelsa
aut̄. i. phana/ q̄ erant
in excelsis: qz nō po-
tuit: et ideo nō pecca-
uit: qd̄ pater per hoc qd̄ sequit: Uerūt̄ cor asa pfectū erat

cū dñō: cū. ii. Paral. xiiij. a. dicat: q̄ subuertit altaria pegrini
cultus/ et excelsa. i. cōfregit statuas: Rūsio. Quēdā subuer-
tit et quedā non. **U**n̄ eodē. xv. d. dicit: Excelsa aut̄ derelicta
sunt in isrl̄. **g** **P**erfectū: quantū ad hoc: qz nō fuit ido-
latra: In multis em̄ peccauit: vt diceatur. j. qz. ppheta quen-

dā/ qui increpabat eū misit in neruū: et in egritudine magis
confusus est in medicis q̄ in dñō. **b** **E**t vouerat. Et p
id est. **i** Ascēdit qz. Transit hic historia regum victo-
riā/ quā habuit contra ethiopes: qui cū infinita multitudine
venerant cōtra ipsum: Quę historia latius ponit. **j** **P**aral.
xiiij. Anticipat autes
liber hic de baasa.

k **R**ama: ciuitas.

l **Q**uod remanse-
rat: qñ sesac rex egyp-
ti reliquū asportauit/

s. xiiij. g. m. **On** da-
masco: metropolis

r. **Et** patrē tu-
um. Q. d. fēd̄ sit in-
ter me et te/ sicut fuit
int patrē meū et patrē
tuū. **o** **N**emo sit
excusatus: qui ve-
niat. **p** **E**dificau-
rat ēa. **q** **Q**uas
extruxit: vt dicit. **g.**

Paral. xiiij. **r** **M**a-
dab vero tē. Post
poccupationē baasa/

redit auctor: ad histo-
rię seriem: ostendes q̄
modo nadab interfe-
cto/ successit ei baasa.

s **A**nno scđo q/
sa. Hoc videt falsū:

qz s. dictū est: q̄ hie-
roboā pater ei⁹ regna-
uit vīgintiob⁹ ānis

sup isrl̄: Ergo vīgesi-
motertio anno cēpit

regrē nadab filius ei⁹:

Ergo tertio anno asa
cēpit regnare nadab:

non ergo scđo. Sol.

Potest dici q̄ vīlmo
anno hieroboā cēpit
regnare nadab: t̄ reg-

gnauit patri suo anno an-
no: t̄ ita cēpit regnare

scđo anno asa. In hi-
storij soluit p̄ synec-

dochē: Abi diē ingr̄/ q̄ hieroboā i p̄ncipio
xxij. āni regni sui mor-
tuus est: t̄ hic ē secū-
dus annus asa.

t **S**up isrl̄ duo
bus annis. i. vno et
aliqua parte secundi/

p̄ synecdoche: sicut
de christo dicis: q̄ p̄/

dicauit tribus annis et
dimidio. vbi pars di-
midij āni vocat dimi-
dius annus. s. tempus

qd̄ est a nativitate vs/
q̄ ad pascha. Fit au-
tem synecdoche duo/

bus modis in sacra scriptura. Uno modo/ quādo pars pro
toto ponitur: vt dictū est. Secundo qñ totū p̄ pte: vt Besi.
vi. a. Nōe cū quingentoz̄ esset annoz̄/ genuit sem: cū tm̄ es-
set noe quingentoz̄ duorum annorum: vt dictum est ibi.

Hęc duplex pluries occurret in sequentibus: sed hic dicta

sufficiant. **v** **M**atris sui/hieroboam.

Libri

tertij

a Abscondere in torrete. Iste torres significat passionem christi: quod fortes peccatorum mundat: et cito transire. Ps. De Ps. 109. torrete in via. scilicet in transitu: bibit: propterea exaltavit caput. Iste in passione abscondita fuit potestas christi sic torres. Apoc. 1. b. Qui dilexit nos: et lauit nos de peccatis nostris in sanguine suo. Unus in signo.

t Luc. 23. f. non huius sol tunc sub-

traxit splendor suum
et radios. Abacuk. 11. a. Hic id est in cruce: abscondita est fortitudo eius. Esa. 41. c. Tunc tu es de abscōdit. c. **C**arist: Quid sine. b. interprata occurs signum: sed cum b. interpretata cognitio vel passio: vel diuissio.

41. dis. c. delitie

B

Luc. 4. d. hac dilectione et. Iste pro passionem christi per se: sunt membra diaboli: et contra ad fidem. Job. xl. d. Cuidet enim amici: diuidet illum negotiatores. Iste pro passione ne christi facta est diuissio tenebrarum: qui erat super faciem abyssi. i. super corda hominum: et aperteuit veritas spiritu/

Matt. 27. f. alii intelligenter: quod ypsos tunc latuerat sub tenebris figurarum: si cuius signum scilicet est velum templi. Iste passio christi est signum occurserum: quod signo crucis occurrit o malo. Unus et nos dicimus: Per signum crucis de iniunctis nris libera nos deo nro. **C**ui est porta iordanum. Illud est non adversitate sed locali oppositione significat: Sicut ibi: Et petrus meus porta me est sp. i. coram me. Jordanis iterptatus humilius descendens: Torre est porta iordanum: quod christus per humilitatem venit ad passionem. Phil. ii. a. Humilia uit semetipsum et. **D**ibi de torrete bibes. De torrete bibit dominus: quod calice passionis potaverit: sicut in regno cœlesti regnabit. **E** Coruique hæccepit. Corui sunt pectoris nigri virtus: qui pauperum christum in cruce absconditum: qui in eum crediderunt. Mane offerunt panes. i. fidem incarnationis passio: Ut eis carnes. i. specie gloriose resurrectiois.

Moraliter. * **A**bscondere in torre. ca. i. i. claustrum: relicita mudi popa et tumulu. Esa. xxxix. a. Erat vir sic quod abscondit a vetero: et celata a tempestate: et sic riu aqua et siti: et sic umbra petri pminens in terra deferta. Qui enim ad solitudinem claustrorum fugit: a vetero arrogante se abscondit. Riu aqua efficit: quod fluenti grax exuberat: ita ut sit vitiorum in ipso extinguat. Et sicut umbra petri. i. efficit imitatorum christi: Quia sic petra pminens in deferto dat refrigerium laborantibus in vita presenti. Matt. vi. d. Venite ad me et. **B** Carist qui est porta iordanum. Torre carist est contra iordanum: quod labor claustralium: respicit christi humilitatem. Ideo enim se humilius affligunt claustrales: quod iugis recordantur christum per ipsius humilitate subiectum passionem crucis. **D**ibi de torrete bibes. Hic nota delectatio spiritualis: quod valde necessaria est claustralium: porta acidiæ. Dicit ergo claustralium cuiuslibet: Abscondere: sed subtiliter: Bibes: sed acidiæ. Illud enim duo virtus perstiterunt in religione. **E** Coruique hæc. Hic tollit a claustralibus sollicitudo temporalis vite. Unus dominus Matth. vi. c. Dico vobis: me solliciti sitis aie regis quod manducet: aut corpi vero

Regum

qd induamini. Corui sunt seculares: quod de elemosynis suis pcam pnt a domino pascere claustrales. **G** Corui qui deferebatur ei panem et car. Per panem qui est communis refectio signum opera pceptorum: Per carnes supererogatio pñliorum: qui corui deferunt ad heliam cum seculares habitum religionis assumunt. Et in mane

et vespa. i. et in iuueniente

et senectute. Ut pma ne initium religionis: p

vespaz pueratia signatur. **H** Surge et va

de in sarepta. Sarepta iterptata angustia panis: vel incendiis: et signum mundum: i. q. est panis angustia. i. inopia pñli dei: et incendiis vitiis: vbi pauperes et egeni q. frumentum illud mihi et filio meo:

et comedam et moriamur. Ad quam helias ait: Noli timere: sed vade et fac sicut dixisti: Clericatu meum primum fac de ipsa farinula subcinericum panem parvulum: et affe ad me: tibi autem et filio tuo facies postea. **I** Hec autem dicit dominus deus israel:

Hydria farinæ non deficit: nec lechitum olei minuetur usq; ad diem in qua datur est dominus pluvia sup faciem terre. Quis abiit et fecit iuxta verbū hælicet: et comedit ipse

M Da mihi paulum vellu aq. Helias chrysostomus: mulier: quilibet fidelis aia. Primo dominus petit aquam: p. quā minora opera significant:

Deinde panem: q. difficile mastica. i. maiora opera. Primo vocat

dñs ad implationem pceptorum: deinde inuitat ad supererogationem consiliorum. **H**ec enim i. implatio mandatorum: et supererogatio consiliorum: sunt duo minuta que mulier misit in gacophylacium domini. Luc. xxii. a. **I** In vase. i. in corde debet aqua afferti: et ex deuotione cordis: pcedat labor operationis.

H Non habeo panem et.

Farina: verbū dei est: pugillus: significat opus. **H**unc ergo dicit: quātū pugillus capere potest: qd. quantū quis recipit de vobis domini: tantū debet opera sociare. Hydria vas est aquaticum. Farina in hydria: subtilitas sacra scriptura: subtilitate voborum. **H**ec enim quid ornari sapientia phalerum verborum: sed veritate expositorum. **L** Cor. i. a. Ego cū venisse ad vos fratres: non veni in sublimitate sermonis: aut sapientie et. **Q** En colligo et. Duo ligna: significat crucem christi: quod ex duabus lignis sunt principali. **U**nus Iosue. viii. legi et. simili Septuaginta: quod rex haec suspensus est in ligno gemino. i. diabolus in cruce. Ligna ergo colligere: est passio domini circumstantias ait tractare. **U**nus sponsa Cant. i. d. Fasculus myrræ dilectus meus: mihi iter ubera mea comorabis.

F **I**n torrete carist. i. iuxta torretē: ppter necessitatē iminentē. Iste torre id est quod torrens cison. **H** **T**orre. Glo. Torre dicit eo quod torreatur. i. et iacetetur. Siccatio torrentis abolitio est legis.

I **I**n sarepta. Sarepta ciuitas est modica: inter tyrum et sidonem: Silua etiam iuxta rivem dicitur sarepta.

K **D**recepit enim i. dedi ei unde pascatur. Ut pcepit. i. inspiravit. Ut charitas quā dominus dedit mulier pceptum eius dicit.

I **G**locavit: Quia cognovit eam in spiritu.

P **I**n hydria et. Hydria est vas aquaticum. Lechitum vas est olei.

R **S**aci illud mihi. i. modicū farine faciat mihi. i. et eo faciat mihi panem.

S **E**t moriamur: fame. q. d. cū comedemus illud: nihil restat: nisi ve

moriamur: quia nihil aliud habemus.

Hec autem dicit. **U**nus et. q. **Z**echie.

Oleum.

N olei. i. oleum lechit. a **Languor** for. **Languor** d^r. q̄si lōg^a angor: **Hic** aut p do lozere hemētū accipit: e improprie: quia nō fuit longus / s̄ breuis angor. b **Et re-** memorareñ un/ qui. meę. **Putauit** mulier v. pp̄ scita/ tē helie habitat cū ea/ magl̄ displiceret deo: indignā se reputas ba- bitare cū pp̄ha dñi. **Sile** Luc. v.b. dicit petrus: **Exi a me dñe/ qd. nō sū dign⁹ habi-** tare scū. **Est** ḡ s̄s̄: Ut rememoraret ūq̄ tates meę. i. magl̄ ap/ pareret in cōpatione eq̄al tuę: qz p̄traria uttā se posita/magis ducescit. c **Et in-** terficeret s̄. me. i. fil̄ mē iterficeret p̄/ pte. **Il** hoc dixit q̄ helia p̄ab̄ potu/ si occurtere morti pu- en nō fecit. d **Qu** litig. l. helias. e **Eius**. i. mulieris. f **In cenaculū: su-** peri^r extra turbā. g **Etiā ne riduā** r̄c. Interrogatio est. h **Afflīxisti vt in-** terfici. s̄. ei. Nō ideo mortu⁹ erat puer / vt afflīgereñ mulier: s̄ pp̄ha dñi / dñs i. p̄pheta glificare: Sic de ceco nato d^r Job. it.a. **Ost di** Ca. XVIII. **P**es miltos verbū dñi fa- cītū est ad helia i anno tertio dices: **Vlade** t ostēde te achab: vt dem pluuiā sup faciē terre. **Iuit** ḡ helias vt oñderet se achab. Erat autē fames v̄ebemēs i samaria. **Vlocavitq̄** achab abdiā dis p̄satorē dom⁹ suę. Abdiā autē tumēbat dñm deū valde. Nā cū iterficeret iecabel p̄phetas dñi: tulit ille cētū p̄phetas t abscōdit eos: qnq̄ genos et qnq̄genos i spēlūcis: et pauit eos pane et aq̄. **Dixit** ḡ achab ad abdiā: **Vlade** in terrā ad vniuersos fontes aq̄p̄ et in cūctas valles: si forte possim̄ inuenire herbā / t saluare ēqs t mulos

et nō penit⁹ iumēta intereāt. s **Diviseretq̄** sibi regiones / t circūrēt eas. Achab ibat p viā ynā: et abdiā p viā al- terā seorsū. Cūq̄ esset abdiās in via/helias occurrit ei. Qui cū cognouisset cū: ceci- dit sup faciē suā / et ait: **Nū** tu es domine nū helias? Cui ille respondit: **Ego: Vlade** t dic dño tuo: Adest helias. Et ille: **Quid peccavi inqt̄** morarēt iniquitates meę: t itēr ficeret filiū meū? Et ait ad eā helias: **Da mihi filiū tuum.** e **Tulitq̄** cū de sinu ēi⁹ / t por- tauit i cenaculū / vbi ipse ma- nebat: t posuit super lectulū suū: t clamauit ad dñm t di- xit: **Dñe de⁹ me⁹ ētiā ne vi- duā apd̄ quā ego vtcūq̄ su- bstantor afflīxisti / vt inficeres filiū eius: Et expādit se atq̄ mēs̄us est sup puerū trib⁹ vi- cibus: clamauitq̄ ad dñm t ait: **Dñe deus me⁹ reuertat obsecro aia pueri hui⁹ i vis- cera ei⁹.** Et exaudiuit dñs vocē helie: t reuersa est aia pueri itra cū: t reuixit. **Tulit** q̄ helias puerū: t deposituit cū dē cenaculo i seriorē do- mū / et tradidit mīri suę: et ait illi: **En viuit fili⁹ tu⁹.** **Dixitq̄** mulier ad helia: **Nūc in isto cōgnoui/qm̄ vir dei es tu: et verbū dñi i ore tuo verū est.** m **Ost di** Ca. XVIII. **P**es miltos verbū dñi fa- cītū est ad helia i anno tertio dices: **Vlade** t ostēde te achab: vt dem pluuiā sup faciē terre. **Iuit** ḡ helias vt oñderet se achab. Erat autē fames v̄ebemēs i samaria. **Vlocavitq̄** achab abdiā dis p̄satorē dom⁹ suę. Abdiā autē tumēbat dñm deū valde. Nā cū iterficeret iecabel p̄phetas dñi: tulit ille cētū p̄phetas t abscōdit eos: qnq̄ genos et qnq̄genos i spēlūcis: et pauit eos pane et aq̄. **Dixit** ḡ achab ad abdiā: **Vlade** in terrā ad vniuersos fontes aq̄p̄ et in cūctas valles: si forte possim̄ inuenire herbā / t saluare ēqs t mulos et nō penit⁹ iumēta intereāt. s **Diviseretq̄** sibi regiones / t circūrēt eas. Achab ibat p viā ynā: et abdiā p viā al- terā seorsū. Cūq̄ esset abdiās in via/helias occurrit ei. Qui cū cognouisset cū: ceci- dit sup faciē suā / et ait: **Nū** tu es domine nū helias? Cui ille respondit: **Ego: Vlade** t dic dño tuo: Adest helias. Et ille: **Quid peccavi inqt̄** morarēt iniquitates meę: t itēr ficeret me: **v̄ Le** reḡs : ad mortem. r **Adiurauit reg-** na. i. iurare fecit q̄ nō es̄les ibi. Il fecit iura re si iuenerit te: q̄ de- tineret te t nūciarent ei. v **Nūq̄d nō** idicatuēt. O st̄d̄ie q̄ tumēt deū. z **Et** paueri eos. Bona q̄ fecerat retracrat ab- diās nō iactant s̄ v̄ pp̄ham ad misericor- diā flectat. **Sile** Elsa. xxvij. a. vbi dicit e- cehial: Obsecro dñe inemēto q̄lo qud abu laueri corā te i hītate t i corde pfecto: t qd bonū est i ocul' tuis fe- ceri. Illoc dicebat vt flecteret deū ad mis- ricordiā: t seipm exi- taret ad maiore deuo- tionē. a **Pane** t aq̄. i. necessarijs advi- ta/ q̄ noie panis t aq̄ acciplunk. **Il** Eccl. xxix. d. Initium vite hois. aq̄ t panis / tve stūtū t dom⁹ / pte- gēs turpitudinē. b **Abiit** ḡ abdi- as. **Blo**. Ille fuit yir illi⁹ mulierl q̄ oleū in lechitovn̄ miraculū sa- crū est habebat / pro- pter debitū vñ pauit cētū. p phas; v̄gebat 3. q. 7. 5. fl. vēdere filiū. iiiij. Regi iiij. a. mortu⁹ em̄ erat p̄ ei⁹. c **Qui de-** reliq̄st. Audact icre- pat eū. Sic iohs bap t Marci. 6.c. tista audact icrepauit herodē: pp̄t qd etiā dicit̄ est venisse i spū t t Luce. 1.b. v̄tute helie. d **Pro** phetasq̄ lucorū. Prophēt̄ baal mino- res erāt: pp̄t lucorū pncipaliores. e **Je** cabel: v̄coris tuę. Claudiatis**

Quinciauit achab. **E**xpositio Capituli. XIX.
In hoc capitulo agit de fuga helie in oreb: et voca-
tione helsei. b **Sicut anima vnius ex illis**
i. nisi occidero te: sicut tu occidisti illos. Mora blo. Sancti
viri subleuante spiritu ad summa rapiunt: quodiu vero in hac vi-
ta sunt / ne superbiat/
temptationibus repai-
munt. Hinc est qd he-
lias cum tot virtuti/
bus pfectisset: iecabel
postmodu quauis re-
ginā m̄ mulierculam
fugit: Et qui susci-
tabat mortuos / ven-
tura preuideraat / alia
qd pedala faciebat: ti-
more pccus de ma-
nu mulieris morte fu-
git: de manu dei mor-
tem petat nec accipit.
In virtutib helie po-
tentia dei pollebat: in
infirmitatib suis qd
de se poterat agnosce-
bat. Ibi ostendebat
quod accepserat: hic
quod accepserat custo-
diebat. In miraculis monstrabatur: in infirmitatibus conser-
vabatur. e **Puerum**. s. ionam: vt dicunt. h **Iuni-
perum**. Job. xxx. a. Radix iuniperorum erat cibus eorū.
Petuit: et tedio/non ex desiderio: Cupiens dissolui et
est cum christo: vt paulus Phil. 1. d. k **Sufficit mihi:**
id est satis diu viri. l **Delioz:** vt illis perditis velim
viuire: dicit Joseph⁹. c **Tinuit qd helias.** Helias hic
gerit speciem cuiuslibet iusti: Iecabel/carnis concupis-
cēta significat: Interpretatur enim sanguine fluens / vel ster-
quilinium. Hanc fugit helias: id est vir iustus. Unde. i.
Cor. vi. d. Fugite fornicationem. Nullo enim modo me-
lius vincitur qd fugiendo. Unde loth dicitur est Gen. xix. d.
Moli respicere post tergū: et ne stes in omni loco circa regio-
nē: s in mōte saluū te fac. Esa. xliii. f. Perdā nomē babylo-
nis et reliqāz pgenē et germē. d **Tenitqz in bersa-
bee iudg.** Iuda/confessio: bersabee / puteus satieratis in-
terpetat: et significat fluuiū lachrymarū: qd quē lauanū so-
fornicationis. Recte ergo fugit helias in bersabee iuda: quia
spiritus fornicationis per confessionē et fluuiū lachrymarū
efugat. e **Et dimisit ibi puerū suū.** i. puericiā ūā. qd
qd quis peccati fugere appetit: debet simul dimittere quer-
factionē puerilē. Un. i. Corl. xiij. c. Cū essem paruulus/loq/
bar vt paruulus/sapiebā vt paruulus/cogitabā vt paruul: /
cū aut factus sum vir / evacuavi quē erant paruuli. f **In**
desertū. In desertū pergit: qui tumultū seculi fugit: et soli-
tudinē animi querit. g **Eliā vni diei.** Eliā vnius diei/
est gratia dei: qd ducit ad solitudinē. Osee. ii. c. Adducā eā i
solitudinē tē. h **Subter vni iuniperū.** Sedere sub
iuniperū est adhērere religioni. Et dicit qd sub cinere iunipe-
ri consuevit feruor: ignis per annū: et sub memoria mortis / co-
seruatur feruor religionis. Job. xxx. a. Radix iuniperorum
erat cibus eoz. P. S. Quia cinere tanq panē māducabā tē.
k **Sufficit mihi dñe.** Hoc dicit: qd reputat opera sua si
bi sufficer ad penitentiam. Contra qd est illud Eccl. ix. a. Ne
mo scit an amore dignus sit an odio. m **Proiecit:** Ecce
negligentia. n **Obdormiuit.** Ecce acidia. o **Sub**
vmbra iuniperi. Non dicit sub iunipero: qd hīmōi in reli-
gione nō laborem penitentie: sed refrigeriū vite grūt: qui tē
dio torpent. p **Et ecce angelus domini.** i. gratia mis-
sa a deo / claustralem virio acidis torpē pulsat: et monet
vt surgat a torpore fastidij / et comedat. i. delectetur in obse-
quo spirituali. P. S. Delectare in domino: et dabit tibi peti-
tiones cordis tui. q **Resperxit.** i. ea quē retro fecit consi-

derauit. i. peccata sua / ad dolendum. s. Esa. xxvii. c. Re-
co gitabo tibi omnes annos meos / in amaritudine anime meę.
Itē P. S. Et cogitabo pro peccato meo. Nec semper vñ ni-
mis frequenter dz aliquis pctā cogitare: ne numia tricista ab/
sorbeat: Nec sp misericordiam dei: ne spe vanavanius ex/
tollat: Sz aliquid heci
aliquando illam. Un. P. S. 27.

b sederet subter vna iuniperz /
i petuit anime suęt morere/
k tur: t ait: Sufficit mihi dñe:
tolle anima meā: Neqz em
i melior sum qd patres mei.
n Pdōiecitqz se et obdormi/
p uit in vmbra iuniperi. Et ec-
ce āgel dñi tetigit eū: et dixit
q illi: Surge et comedē. Rē/
r spexit: et ecce ad caput suum
s subcinericus panis et vās
t aq. Comedit qd et bibit: et rur
sum obdormiuit. Reuersus
qz est angelus dñi secundo:
v et tetigit eū: dixitqz illi: Sur-
ge comedē: Brādis em tibi
nis. Iste cibus optimus est ptra acidiam. Panis subcine-
ricius est memoria mortis: que multū reficit anima contra
acidia: Incurit em timore: timor vero sollicitudinē opera/
tur: sollicitudo torporem excitat. Un. Ro. xij. c. Sollicitudi-
ne nō pigri. s **Vas aquæ: mensura gratiæ.** Quidā em
maiori gratia respurgunt ad cogitanda peccata sua: quidā
minor: et quidā minima. Quibus dicit Esa. xxx. c. Habit
tibi dominus panē artum et aquā breuem. Vel panis et aqua
ad caput: sunt in consideratione mentis peccata propria / et
gratia dei: que vicissim debet penitens cogitare / sicut p̄di-
ctum ē. t **Comedit et bibit et rursus obdormiuit.** Sic multi peccata sua cū amaritudine recordant: et miseri-
cordia dei cū spe venie intuenit: et tamē postea in peccata
preterita / vel in torpore acidie relabunt: Sed angelus ma-
gni consilij iterum dormientem excitat. Un. Apoc. iij. d.
Ego sto ad ostium et pulso tē. Hiere. iij. a. Fornicata es cum
amatoribus multis: nō reuertere ad me dicit dñs: et ego susci-
piā te. v **Surge comedē.** Helias bis pastus est: qd si-
cut homo ex dupli natura constat. i. spirituali et corporali:
ita dupli cibo indiger. s. spirituali et corporali. Un. Deut.
viij. a. Nō in solo pane vivit homo tē. Vel ideo bis paſtū ē
pane subcinericio: quia duplex recordatio peccatorū neces-
saria est. s. ad exprobrationē et satisfactionē. x **Grandis**
ē tibi restat vij. s. ad mōte dei oreb. i. a tra vscz ad celū:
a miseria vscz ad gloriam: ab exilio vscz ad patriam. Via aut ista
duplex est. Ante lapsū peccati via est innocentia: post lapsū
penitentia. Altera istarū necesse est illuc ire: Utrāqz chrl⁹
ambulauit: qd inoceſt fuit / et penitentiā magnā fecit. De his
vjs dicit P. S. Vias tuas dñe demonstra mihi. Et Galo/
mon Proverb. iij. c. Vt̄ eius vīg pulchre: et semite eius pa-
cifice. Prima via paruolorum est: secunda adultorum: Et
ideo dicit hic: Grandis tibi restat via: qd de via penitentie
hic agit. Grandis aut dicit hec via: qd toto tempore vite du-
rat. Et habet hec via quasi spaciū quindecim stadioz. Pri-
mū est vīg p̄teritē recordatio. Secundū est pudor de cōmis-
so. Tertiū / dolor de amissio. Quartū / timor d̄ futuro suppli-
cio / siue de fururo iudicio. Quintū peccati abomatio. Sex-
tū peccati confessio: Lui triplex editio est: vītas. s. integritas et
vītas. Veritas / siue falsi admīxtione: integritas / siue ali-
cuius peccati celatione: vītas / siue diuīsione: vt omnia vni
sacerdoti dicant. Septimū est oratio. Octauū / ieunū. Illo
nū vigilia. Decimū disciplina. Undecimū ablatoz restitu-
tio. Duodecimū elemosynaz largitio. Tredicimū peregrini-

Libri

tertij

natio. Decimus quartū gratiarū actio. Quindecimū est vox laudis: qz vt dicit Eccl. xv. c. Non est speciosa laus in ore peccatoris: qz nō est missus a deo: qm̄ dei perfecta est sapientia: Sapientia em̄ dei astabat laus: t̄ in ore fidelis abundabit. Hec sunt quindecim stadia / quibus itur de mundo ad patriam per viam penitentie.

B Un. Job. xi. c. dicit:

Erat bethania iuxta hierosolymā quasi statu dij̄ quindecim. Bethania interpretat dominus obediēt: v̄l̄ do mus afflictionis: Hec est mūdus. Hierosolyma interpretat visio pacis: Hec est patria. Vñ ḡ ire de bethania hierosolymā. i. de mūdo ad patriam: necesse est vt vadas per quin decim stadia s̄. dicta. a. Qui cū surre xisset r̄c. Surgit pector a somno pectati / p timore. Eccl. j. c. Timor domini expellit p̄ctū: Nā q̄ sine timore ē/n posse iusti

ficari. b. Comedit: p dolorē. Un. Ps. Surgite postq̄ se derit: q̄ māducatur panē doloris. Panis doloris / ē amara recordatio p̄ctō. c. Bibit: p lachrymarū effusionē. Proverb. v. c. Bibe aquā de cisterna tua. Cisterna nřa / cor nostrū ē. Aqua de cisterna / lachryma d̄ corde effusa. d. Et ambulauit r̄c. Sic penitens postq̄ surrexit a p̄ctō p timore: et comedit panes. i. doluit de peccatis: et bibit aquā. i. lauit le ctū suū p lachrymarū effusionē: debet ambulare p satisfactio nis labore. Et hoc e. In fortitudine cibi illi: qz pa nis. i. recordatio peccatorū / t̄ aq̄ lachrymarū dat fortitudinem penitenti: vt possit ambulare. f. Quadraginta dieb̄ / t̄ quadraginta noctib̄. i. rotō tpe presentis vite: tā in p̄spe ris q̄ i aduersis. g. Cūq̄ ad montē dei oreb. i. vsq̄ ad mensā dñi super quā comeduntur sunt electi cum christo i regno suo. Oreb em̄ interpretat mēsa: De qua Luc. xxii. c. Et ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnū: vt edatis / et bibatis sup mensam mēam in regno meo. Se pte sunt pp̄ter que p̄zandū placet in uitatis. i. seruitoris nobilitas: seruitorū ordinatio: coniuix̄ honestas: vultus hila ritas: in uitantis auctoritas: loci amigntas: mense secunditas. Primū nota p̄ Ego: Sc̄m p̄ Dispono: Tertiū p̄ Nobis: Quartū p̄ Sicut dispositus mihi: Quintū p̄ Pater meo: Sextū p̄ Regnū: Septimum p̄ Edatis et bibatis. g. Ad montē dei oreb: vbi apparuit dñs moysi: Exo. iij. a. k. Zelo celatus sum. q. d. Ex amore vehementi quo diligō deū / exercui vltionē de prophetis baal/ qui facie bant p̄plū errare post deos alienos: Et ideo q̄rit aīaz meā.

Moraliter. h. Cūq̄ venisset illuc r̄c. Spelūca sic dicit Greg. est humanae correptionis infirmitas: quā debet habere penitentes per iugē considerationē. Un. Gen. xix. f. legit de loth: Dā sit in spelūca ipse / t̄ due filie ei cū eo. Due filie loth / anima et caro nostra: qz penitens considerare debet infirmitates tam carnis q̄ anum. Job. v. d. Visitans specie tuā nō peccabis. i. Et ecce sermo domini: vsq̄ ibi: Egredere / t̄ sta in monte corā dñō. Hoc est q̄ dominus post considerationē p̄p̄e infirmitatis: eleuat penitentes ad contemplationē suę maiestatis. Hoc est qđ dicit. f. Regl. ii. b. Domi nus pauperem facit et ditat: humiliat et subleuat: Suscit de puluere egenum: t̄ de stercore eleuat pauperē: vt sedear cū p̄ncipib̄ / t̄ soli ḡlē teneat. ii. Trāsijt. i. trāsivit. Triā in visibiliter p̄p̄e trāsierūt / in quib̄ nō transiuit dñs. f. vent̄ / cōmotio terre / ignis. q̄rto transiuit sibilus aurē tenuis: t̄ cū

Regum

eo dñs. m. Spū. i. ventus. n. Aſi dñm̄ / transibit. n. Sed nō in spū dñs. Glo. i. no arbitris q̄ cū vēto ve nat dñs: h̄ post spū cōmotio. i. post turbinē / t̄ ipetū venti transibit ignis: deinde sibilus aure tenuis: post hoc transibit dñs vt loquā tecū. o. Cōmotio. i. turbo; v̄l̄ terremo

tus. s. Aure tenuis: Nil addit p̄ quod dat intelligere quod i eo facit dñs. Lñ aliq̄ libri habet i textu: Et ibi dñs: Sed Greg. t̄ Ambrosi dicit: q̄ nō est de textu: h̄ debet subintelligi.

ii. Qd̄ cū audisset. Qd̄. i. quē sibilū. t. Ecce vox: qz in sibilo apparuit ei dñs. u. Et ecce dñs trā. v. sifit. Dñs trāsifit: quia quāto oculos cōtemplicationis in ipsum erit tanto minus ipsū apprehendit. Unde Cant. vi. b. Auerte oculos tuos a me: qz ipsi me auolare fecerunt. m. Et spiritus

grandis r̄c. Grego. Spiritus autē domini montes euer tit / t̄ petras conterit: quia terror ex aduentu iudicis altitudine cordis nostri deēcit: t̄ duriciam liquefacit. n. Mō i spiritu dñs. Mota q̄tuor a qb̄ remouet dñs: q̄rto inesse phibet. Mō i spiritu supb̄ dñs. De q̄: In spiritu vehementi p. 47 conteres naues tharsis. p. Non in cōmotione / trā die / dominus. Eph. iii. f. Sol nō occidat super trācū amvestrā. q. Non in igne / cupiditatis / dominus. Eccl. x. b. Nihil est iniquius: q̄ pecuniam amare: Iudeem t̄ animā suam venale habet: qm̄ in vita sua proiect intima sua. Tel cōmotio / ad auariciā refertur. Un. Gen. iii. b. dicit dominus ad cain / qui interpretatur possessio: Vacus eris et profugus super terrā omnibus diebus vite tue. Gen. ix. d. Maledictus chanaan puer: seruus erit seruoz̄ fratribus suis: quia auari semper sunt in motu acquirendi / congregandi diuitias. Ignis / ad luxuriā refertur. Un. Job. xxi. b. Ignis est vsq̄ ad consumptiōne deuorans: t̄ omnia eradicans genimina. r. Post ignem sibilus aure tenuis. In q̄ dominus sibilus facit homini in corde: q̄rto voluntate volandi ad frugē melioris vite inspirat. Un. Zach. x. c. Sibilabo eis / t̄ congregabo illos: quia redemi eos: t̄ multiplicabo eos. Exa. vii. c. In die illa sibilabit dñs musce que est in extremo fluminū egypti: t̄ apī que est in terra assur: et venient: et requiescent omnes in torrentibus vallū / t̄ cauenis petrarū. Sibilus igit̄ aurē tenuis / est inspiratio bonę voluntatis: que dicit sibilus: quia ignē charitatem ardere facit. Sibilus aure d̄: qz puluerē terrenitatis exuffat. Lenitus dicit: quia leniter venit: t̄ lenem conscientiā facit. Job. iii. c. Eo cem quasi aurē lenis audiui. t. Quod cū audisset he lias / operuit r̄c. De hoc breuiter dicit Greg. Sibilū audi re / ē aliqd̄ tenuiter de diuinitate gustare. Post aurē tenuis sibilū / vultū suū / p̄pha pallio operit: qz i ipsa contemplatione vere ritat / quāta ignorantia homo tegat / agnoscat. Vultū nāq̄ pallio operire / est mentē consideratione pp̄ie infirmitatis velare: ne audeat altiora se q̄tere. Job. xi. c. Vir van̄ i sup blā erigit r̄c. Un. Eccl. iii. c. Ultiora te ne quesieris: t̄ somno ra te ne scrutatus fueris: h̄ q̄ p̄cepit tibi dñs / cogita illa semper. Un. Exo. iij. b. cū dirissit dñs moysi: Ego sum deus p̄tris tui: de abraā dē isaac et dē iacob: statū sequit: Abscon debat mōrē faciē suā: Mō em̄ audebat aspicere corā deū. v. Egressus stetit in ostio spe. Greg. Spelūca / est nostrē corruptionis habita tio. In ostio speluncē stare / est ali quid de diuinitate

quid de diuinitate incipe degustare. De hoc Gen. xviiij. a.
Apparuit abrae dñs in valle mābre sedenti in ostio tabernacu-
li sui i ipso seruore diei. Vallis mābre est humilitas. Feruor
dici est ardor charitatis. Ostium tabernaculi initium presentis vi-
te et finis. Illi igit qui vite sue finez et initium humiliter pside-
rat appareat dominus i
seruore diei. i. in ardo
re charitatis. Iaco. iiiij.
b. Deus subbis resi-
stit: humiliabit autem dat
gratiam. a. Quid
agis h̄ helia? Hic
repudiet dñs omes
illos qui malum latere
ēt in publico alijs p/
desse. De q̄ Greg.
Qui solitudinis loca
queruntur scire debent
q̄ tot animarum rei
sunt: q̄ in publicū p/
deutes pdesse potue-
runt. Proverb. xi. d.
Alii dividunt propria
et diutiores sunt: ali ra-
punt non sua: et semper
in egestate sunt: Ani-
ma q̄ bādit impin-
guad: et que inebriat:
et ipsa q̄ inebriabit:
Qui abscondit frumenta
in tēnebris maledicet in
pulo: bādictio autem su-
per caput venditū.
Mat. xx. a. Circa. xj.
Pro horā exīt: et inuen-
it alios statēs: et dicit
illis: Quid hic stat-
sata die ocosi?
b. Zelo celatus sum.
Sic oēs sancti p do-
mo dñi antiquis cela-
bant. Ubi et dñs dicit:
Zelus dom⁹ tu⁹ co-
medit me et opprobria
exprobatiū tibi ceci-
derūt supine. S̄ mo-
pauci sunt q̄ se velint
oponere in p do-
mo dñi. Unde. Ezech. xij. a. Nō ascēdisti ex aduerso neq̄
oposuisti murū p domo israel ut stareſ in plio i die dñi.
c. Altaria tē. Altare q̄dratū ē: et sīḡ ecclesiā: q̄ de q̄tuor
partib⁹ mūdi p doctrinā quattuor euāgeliorū pgregata: q̄t-
tuor cardinaliū ūtū opib⁹ se exercet. Prophez dñi sūt do-
ctores ecclesiæ. Jezebel. i. amor t̄paliū ecclesiæ destruit: et do-
ctores gladio cupiditatis occidit. Job. xxvij. c. Si multipli-
cati fuerint filii eius: in gladio erunt: et nepotes eius non sa-
turabunt pane. Diere. vi. c. A minore quippe vīsq̄ ad maiore
oēs avaricie studēt: et a ppheta vīsq̄ ad sacerdotē tē. Osee
xi. b. Cepit gladius in ciuitatibus eius: et consumet electos
eius. d. Herelictus sum ego solus. Sic plures di-
cunt in corde suo: qui cum plus alijs facere se aspiciunt: solos
se esse creditur. Quib⁹ dicit Job. xij. a. Vos estis soli homines
cum q̄ morez sapientia: Talis fuit phariseus. Luc. xvij. b.
Non sum sicut ceteri hoīes tē. Ecce oris subbia ex cōpatio-
ne ad deteriore. Greg. Sicut cautela est humilitatis respe-
ctus superioris: sic occasio est elationis compatio inferioris.
Ubi ad deprehendendam elationē heliae dixit dñs: Reliq⁹ mibi tē.
Glo. et dum se solum non remāisse cogiceret: elationis glo-
riā q̄ ei de singularitate surgebat inclinaret. Reliq⁹ sū ego so-
lus: nō metit: q̄ ita credebat. S̄ falsū credebat dixit ex cla-

tione: patet i Glo. Greg. dicēt: Tanto pphē qd difficile fuit
agiscere: i B mūdo famulos remansisse deo: S̄ q̄ humilitas oc-
ulta dei nouerat elat⁹ etiā apta nesciebat. Unde certus est q̄
humilitatis radio se illuminat: q̄ alioz q̄ bona subtilit p̄ciat: quia
dū ea q̄ ipse fecerit: facta forz et ab alijs p̄spicit: eū q̄ d̄ singula-
ritate int̄ erūge nitit⁹: subtile tumorez p̄mit.
e. Anges acahel.
Mota q̄ helias nō ali-
ter vñxit acahel nisi q̄
p̄dixit: p̄ helisē cū fu-
turū regem syrię. iiiij.
Regl. viij. d. Hiehu-
bo nec ipse nec helisē
inunxit: s̄ vñ p̄p̄barū
missus ab helisē. iiij.
Regl. ix. a. Helisēum
bo n̄ alio mō vñxit ni-
si q̄ palliū suū posu-
it super euz. vt hic. d.
In lege enim non vñ-
gebant nisi rex et sacer-
dos. f. Anges p̄
p̄hetā. i. assumes te-
cum: vt sit ppheta. g.
Gladiū acahel/ re-
gis syrię. h. Hiehu-
ret isrl. i. Interfici-
cet eū helisē. q. d.
spūalit occidet ab he-
lisē/ q̄ corporalit nō fue-
rit occisus ab acahel
vel hiehu. Un. Glo.
Nocētes/ iusticia diui-
na alios p̄ reges plecti
facit mucrone: alios p̄
pphetas et sacerdotes
transuerberat gladio
līgue. Ecclesia enī du-
os gladios tm̄ h̄: sp̄
ritualem. l. et materia-
lem. Un. Luc. xxiij. d.
dicūt discipuli: Ecce
duo gladij h̄: Et iesus
dixit: Sarl ē. S̄ dia-
bolus tertiu gladium
apponit. l. gladiū lin-
gue virīq̄. De q̄ Ps

Linguę eoz gladi⁹ acut⁹. k. Bagl. Adorare baal ē ad dīg/ Ps. 56.
mitates aspirare. Osculari manū ē de suis operibus gloriarī.
Job. xxxi. c. Si osculatus sum manū meam: qd est iniq̄itas
maxima: et negatio contra deum. Deū enim negat: qui glo-
riam dei sibi usurpat. De quibus Abacuk. i. in fi. Immola-
bit sacerdos sue: et sacrificabit reti suo. l. Et ipse in duo.

Et p id est. q. d. Inuenit duodecim viros arates in. rī. iug-
bou. q̄rū vñ⁹ erat ipse helisē: vt dīc Joseph⁹. m. Qui sta-
tim tē. Hic duo notant. Primo puentēta veterē et noui te-
stamenti: sicut Matth. iiij. d. dixit dñs discipul⁹: Venite post
me/ faciat vos fieri pescatores hoīm: At illi p̄tinuo relicē re-
tib⁹ et nauis secuti sunt eū. Ita h̄ helisē vocat⁹ ab helia statim
relicē bob⁹ secut⁹ ē eū. Scđo notat p̄minēta noui testamenti
respectu veterē. Helisē enī h̄ p̄missus ē reuerti et osculari pa-
triē: dñs bo cūdā dīcēt: Permitte tē. r̄ndit: Dimitte mortu-
os sepelire mortuos suos: Mat. viij. c. n. Relicē bo. Eo-
dē mō q̄ vēit ad dñz oēs curā et sollicitudine t̄pale d̄z relinq̄re.
Un. Job. iiij. d. Mulier relicta hydria iuit et nūciavit oib⁹ q̄
erat i ciuitate iesū. o. Par bou. h̄ duplex fortitudo mūdi.

p. Oro benedictus. Iste benedictus Exposi. Ca. XX
p̄ille cui misit ala mūera. S. xvi. Et agit h̄ d̄ p̄ma ob-
sidiōe samarię. q. Alt: p̄ nūcios. r. R̄nidicq̄z mū/
L c̄qs. Reuerte.

Libri Tertij Regū

cōs. a. **R**euertere
tesq; ad achab iterz.
b. **C**ras igit. q.d.
si vis vt recedaz a te/
oia p̄dicta dabis mi/
hi. Et enī hac eadem
hora cras mittā ad te
seruos meos: q̄ scruta
bunq domū tua & do/
mū seruorū tuorū: et
q̄cqd eis placuerit ide
tollent. Hoc supra p/
ma vice nō apposuit.

B

c. **R**ex isrl. s. ach/
ab. d. **N**ō abnui
id est nō negau. q.d.
oia mea ei p̄cessi: sed
vestra ei p̄cedere no/
lui. et ita captat eorum
beniuolētiā. e. **R**ū/
dit itaq; achab s.
f. **I**n initio. i.p/
ma vice. g. **H**āc
autē rem. s. vt seru/
tū scrutentur domos
seruorum meorū. h.

i. **S**i suffecerit pul/
uis. Blo. Bede: Sa/
maria more ciuitatus
palestinarū hēbat ter/
raz interi pene ipsis
mūrū eq̄lē: q̄ subsidio
ictibus arietis resiste/
ret: extra muros alti/
tudo longe sufficiem
terre trāscēderat. Ut
ergo rex supb' obses/
sos terrens q̄ tantam
hēt militudinē: vt si
q̄s militū vnu lapi/
dem vel stipite vel ce/
spite ad p̄strūcēdum &
v̄bē aggerem appor/
tasset: agger exurge/
ret q̄ sufficieū q̄ erat
intra muros eē vide/
ret eq̄lis ita vt ex eq̄
pugnātes & ciuitates
tela v̄ faces mitteret.
Joseph' sic exponit:
Si suffecerit puluis
et. q.d. si q̄libz de po/
pulo q̄ me sequit su/
meret pugillū d terra
samarie: totā terrā as/
portaret. et sic terrere
vult eū. p̄t multitudi/
nē pli. k. **N**e glo/
riet. Blo. Temerita
te arrogatię moderatiōe
cōpescēs: ait: Ne
gloiet et. l. **A**ccin/
ctus. Blo. i. armis ad
huc induit. m. **E**t
discic'. Blo. depo/
sit. armis q̄si victor.
Itē Blo. ac si dicat:
noli glorii q̄si victor:
q̄ adhuc in acie posu-

a. sum ego & omnia mea. Rē/
uertentesq; nuncij dixerunt:
Hec dicit benadab qui mi/
lit nos ad te: Argentum tu/
um & aurum tuū & vxores tu/
as & filios tuos dabis mihi.
b. Cras igitur hac eadem hora
mittam seruos meos ad te: et
scrutabunq domū tua & do/
mū seruorū tuorū: et omne qd̄
eis placuerit ponent in ma/
nibus suis & auferent. Clo/
c. cavit autem rex israel om̄es
seniores terre & ait: Aliaduer/
tite & videte quoniam insidiat
nobis. Misit enim ad me pro/
vxoribus meis & filiis & pro/
argēto & auro & nō abnui.
Dixeruntq; omnes maiores
natū & vniuersus populus
ad eum: Non audias neq;
acq̄escas illi. Respōdit itaq;
nūcijs benadab: Dicite do/
mino meo regi: Omnia pro/
pter que misisti ad me seruū
tuū in initio faciaz: hāc au/
tez rem facere nō possuz. Re/
b. uersiq; nuncij retulerūt dia/
ei. Qui remisit & ait: Hec fa/
ciant mihi dī & hēc addant:
i. si suffecerit puluis samarie
pugillis ois populi qui seq̄
me. Et r̄idens rex israel ait:
k. Dicite ei: Ne gloref accin/
ctus eque vt discinctus. Fa/
ctum est autem cum audisset
benadab verbū istud bibe/
bat ipse & reges in vmbra/
lis: & ait seruis suis: Circū/
date ciuitatē: Et circūde/
runt eam. Et ecce propheta
vnu accedens ad achab re/
gem israel: ait. Hec dī do/
min': Certe vidisti oēz mul/
titudinē hanc nimiam: Ecce
ego tradaz eam in manu tua
hodie: vt scias q̄r ego sū dñs.
Et ait achab: Per quem?
Dixitq; ei: Hec dīt dñs:
p. Per p̄dissequos p̄ncipuz
q̄ puiciaz. Et ait: Quis inci/
piet p̄liari: Et illedixit: Tu.
Recēsuit ergo pueros p̄nci/
pū. puinciarū & repērit nu/
merū ducētorū trāgēdu/
ruz. Et post eos recēsuit po/
pulū: oēs filios israel septē
milia: & egressi sunt meridie,

r. Benadab autē b̄sbebbat tē/
mulent in vmbraculo suo &
reges trāgēduo cū eo: qui
ad auxilium eius venerant.
Egressi sunt autē pueri p̄nci/
pū. puinciarū in p̄ma fron/
te. Misit itaq; benadab: q̄
nūciauerūt ei dicentes: Vlri
egressi sūt d̄ samaria. At ille
ait: Siue p̄ pace venuūt ap/
p̄hendite eos viuōs: siue vt
p̄tienti viuōs eos capite.
Egressi sunt ergo pueri prin/
cipū puinciarū: ac reliquus
exercit sequebas. Et p̄cussit
vnuq; virū qui contra
se veniebat: fugerūtq; syri et
p̄secut' est eos israel. Fugit
quoq; benadab rex syrie in
equo cum equitib;: Nec
non egressus rex israel p̄cussit
equos & currus: & p̄cussit
syriam plaga magna. Acce/
dens autēz propheta ad re/
gem israel: dixit ei: Glade &
confortare: & scito & vide qd̄
& facias: Sēquenti enim an/
no rex syrie ascendet contra
te. Serui v̄o regis syrie di/
xerūt ei: Dī montium sunt
dī eoz: ideo supauerūt nos:
Sed meli' est vt pugnemus
contra eos in campestrib;:
et obtinebimus eos. Tu er/
go verbum hoc fac: Amo/
ue reges singulos ab exercitu tuo & pone p̄ncipes
p̄ eis: & instaura numerū militū q̄ ceciderūt d̄ tuis
et eq̄s fm eq̄s p̄stinos: & curr' fm curr' q̄s an ba/
buisti: & pugnabim' & eos in campestrib;: & videb
q̄ obtinebim' eos. Credidit p̄silio eoz: & fecit ita.
Igit postq; ann' transierat recensuit benadab sy/
ros: & ascendit in aphec: vt pugnaret cōtra israel.
Morro filij israel recensiti sunt: & accepit cibarijs
pfecti ex aduerso castra metati sunt cōtra eos q̄
si duo parui greges caprarū: Syri autē repleuerūt
terram. Et accedens vnu vir dei dixit ad regē isrl:
Hec dīt dñs: Quia dixerūt syri: deus montū
est dñs: & non est deus vallū: dabo omnem mul/
titudinē grandē hāc in manu tua: & sciei: quia ego
sum dñs. Birigebant itaq; septem diebus ex ad/
uerso: hi atq; illi acies: septima autem die cōfissuz
est bellum: Mercusserūtq; filij israel de syris cen/
tum milia peditum in die vna. Fugerunt autem
qui remanserūt i aphec in ciuitate: & cecidit mur'
sup vigintiseptem milia hominū qui remanserāt.
Morro benadab fugiēs ingressus est ciuitatē in
cubiculū qd̄ erat intra cubiculū: dixeruntq; ei ser/
ui sui: Ecce audiūm' q̄ reges dom' israel clemē-

E

lū: Dī regi in via: &
puluens os 2
Cūg ret tran/
ad regēt air: S
sus is ad filiano
fugiens fugiſſet v
ut enī qdā ad m
fuerit erit alia tu
aur talēt argēt
Dum autē ego
illuc ob me vienit
paruit: Et autē re
decēnſit. Bi il
ſterit puluerē d
m cōgnouit cū ret
ppher. Qui au
dicu dōmin': L
ſta vnu dignū

L. **tes** sunt: **M**ónam itaq saccos in lumbis nostris: et funiculorum i capitib' nřis: et egrediamur ad regez israel: forsitan salubribit alia nřas. Ac cinxerūt saccis lumbos suos: et posuerūt funiculos in capitibus suis: venerūtq; ad regem israel et dixerūt ei: Seruus tuus benadab dicit: Eli uāt oro te anima mea. Et ille ait: Si adhuc vivit frater meus ē. Qd acceperunt viri p domine: et festinantes rapuerunt vbiq; ex ore ei' atq; dixerūt: Frater tuus benadab vivit. Et dixit eis: Ite et adducite eum. Egressus est ergo ad eū benadab: et leuauit eum in currū suū. Qui dixit ei: Cuiates q̄s tulit p̄ me a patre tuo reddā: et plāteas fac tibi in damasco sicut fecerat pater mei i samaria: et ego federaꝝ recedaz a te. Depigit s ḡ sedus: et dimisit euz. Tunc vir qdā de filijs ppbarū dixit ad sociuꝝ suū i sermōne dñi: Dercute me. At ille noluit pcutere. Cui ait: Quia noluisti audire vocē dñi: ecce recedes a me: et pcutiet te leo. Cūq; paululū recessisset ab eo iuenit eū leo atq; percussit. Sz et alterz iueniēt vir dixit ad eum: Dercute me. Qui percussit euz: et vulneravit. Abiit ḡ ppba et occurrit regi in via: et mutauit aspido pulueris os et oculos suos. Cūq; rex transiisset: clamauit ad regē: et ait: Seru' tu' egressus ē ad h̄liandū in cōmin': Cūq; fugisset vir vn' adduxit eū qdā ad me: et ait: Custodi virū istū. Qui si lapsus fuerit erit aia tua p̄ aia eius: aut talētū argēti appendes. **D**um autē ego turbat' hic illucq; me vterē: subito si cōparuit: Et ait rex isrl ad eū: Hoc ē iudicium tuū qd ipse decreuisti. At ille statim abstersit puluerē de facie sua: et cognouit eū rex isrl q̄ eēt de ppht. Qui ait ad eū: Hec dicit dñm: Quia dimisi sti virū dignū morte d ma-

p̄ nu tua erit aia tua p̄ aia ei': et q̄ ppl's tu' p̄ pplo ei'. Reuerlus ē igit̄ rex isrl i domū suā: audire ptenēs: et furibūdus venit in samariā. **C. XXI**

Ost verba autē hec p̄ tēpe illo vinea erat naboth iegrabelitē: q̄ erat i iegrabel iuxta palaciuꝝ achab regl samarie. Locut' ē ḡ achab ad naboth dicēs: Da mihi vineā tuā: vt faciā mihi horū olerū: qr̄ vicina ē et ppe domū meaz: daboq; tibi p ea vineā meliore. Aut si tibi cōmodi putas argēti p̄cū q̄tū digna ē dabo. Cui r̄ndit naboth: Propriū mihi sit dñs ne dēm hereditē patrū meor̄ tibi. Venit ergo achab i domū suā idignās et frendēs sup vbo qd locutus fuerat ad eū naboth iegrabelites dicēs: Nō dabo tibi hereditatē patrū meor̄. Et p̄ij ciens se i lectulū suū auertit faciē suā ad parietē: et nō comedit panē. Ingressa est aut ad eū iegrabel vxor sua: dixitq; ei: Quid est h̄: vñ aia tua p̄tistata ē: et q̄re nō comedis panez? Qui r̄ndit ei: Locut' sum naboth iegrabelitē: et dixi ei: Da mihi vineā tuā accepta pecunia: aut si tibi placet dabo tibi vineā meliore p ea. Et ille ait: Nō dabo tibi vineā meā. Dixit ḡ ad eū iegrabel vxor ei': Grādis auctoritatē es: et bñ regl regnū isrl: Surge et comedē panē et q̄ aio esto: Ego dabo tibi vineā naboth iegrabelitē. Sc̄psit itaq lras ex noīe achab: et signauit eas anulo ei': et misit ad maiores natu et ad optimates q̄ erāt i ciuitate ei' et hita bāt cū naboth. Iārū aut erat ista lnsia: Predicāte ieiuniū et sedē facite naboth inter p̄mos ppli: et submittite duos viros filios belial h̄ eū: et falsū testiōnū dicāt: B̄sidixit naboth deū et regē: et eduite eū et lapidate: sicq; moriat. Fecerit ḡ c̄ues ei' maiores natu et optimates q̄ habitabāt cū eo i v̄be: sicut h̄cep̄t eis iegrabel: et sic sc̄ptū crat in l̄fis q̄s miserat ad eos. Predicauerit ieiuniū et sedē fecerit naboth inter p̄mos ppli: et adducti duobus viri filiis diaboli fecerit eos sedē p̄trā eū. At illi sc̄z vt viri diabolici dixerūt h̄ eū testimonū corā multititudine: B̄sidixit naboth deū et regē. **O**brē eduxerūt eū extra ciuitatē et lapidib' interficerūt. Misserūtq; ad iegrabel dicētes: Lapidat' est naboth: et mortu' ē. Factū est aut cū audisset iegrabel lapidatū naboth et mortuū: locuta ē ad achab Surge posside vineā naboth iegrabelitē q̄ noluit tibi acq̄escē et dare eā accepta pecunia: Nō enim viuit naboth f̄ mortu' ē. Qd cum audisset achab mortuū videlicet naboth: surrexit et descēdebat ieiuniū: et indicite ieiuniū: vocate c̄etuꝝ: p̄ggregate pplm. Lō: fuerudo enī erat n̄ in dīci ieiuniū nisi i c̄etu. Usi Jobel. q.d. La nite tuba i sion: sc̄fīcate ieiuniū: vocate c̄etuꝝ: p̄ggregate pplm: Et c̄etuꝝ p̄ggregato dānate naboth. Tel alif qr̄ dñs sepe puniebat pplm p pctō vñ: vt pat̄s Josue. vñ. lō dixit: Pr̄dicate ieiuniū: ne p̄ blasphemia naboth quā imponebat pplus moriat: **D**icat b.s. y B̄ dirit naboth deū: maledixit. Sile Job j.b. Tange cūcta que possidet: nisi i faciem bñdixerit tibi. **In 23. q. f. c. conseruēt p̄mos ppli: qr̄ v̄dīc̄ Joseph' cū eēt insignis: competebat v̄ nobilis i ordine nobiliū federeret. a Cōtra eū. s. naboth. **B****

C

B

E

Libri Tertij Regū La. XXII

a Insuper et possedisti: quasi non sufficit tibi eum occidere nisi etiam possessionem eius usurparest tibi. Hebreo tñ habet occidisti: et post hereditabis: q.d. non. b Et p' hec addes: verba sùt domini ad heliam. c

Lamb̄ quoqz san
guinē tuum: id est
in eadē regione: Non
enī intelligendū est dō
loco singulari. Veris
cara est autem ppheta
tia ista hoc modo. i.e.
xxii. e. Achab ascēdit
contra ramoth galā
Depe. dif. ad vbi vulneratus est
3.c. achab ad mortes: delatus in
samariam: et sepultus
ibidem iuxta domum
eburneā quā sibi edi
ficauerat. Et dū mu
lieres lauarent currus
et habenas in piscina
samarię: lingebarū ca
nes sanguinez eius: q
currus fuerat cruenta
tus. Ut verificata fuit
hec ppheta in foras
filio achab: quem oc
cidit hieus: et projici fe
cit i agro naboth: vbi
canes linxerūt sanguinem eius: vt dicit. iiij.
Regl. ix. e. d Si in
inuenisti me inimi
cuī tibi: vt mihi p
phetes malū. Vel n̄
inuenisti in me malū:
cur inimicaris mibi:
e Aenundatus:
id ē omnino exposit
diabolo. f Elau
sum: id est incarce
ratum. g Et vlt
imum: id est vltissi
mum. b Sic do
mum hieroboaz:
id ē sicut destruxi pe
nitius domū illius: ita
penitus destruam tu
am: vt nullus heres d
te remaneat. h De
ieçabel vroxach
ab. k In agro
ieçabel. Ita imple
tum est: vt patet. iiiij.
Regl. ix. g. i Dē
missio capite: confi
tēs peccata sua: vt dic
Joseph. m Hu
miliat ē rē. Lñ si
mulata fuit ista peni
tentia: vt dic Greg.
c. illud. x. ach
ab. et. c. talis. i
Abi amarus in indi
gnatiōe mea: in Blo
que icpli: De achab
rē. Quomodo ergo
propter talē penitentiam dimisit ei domin⁹ penam quam
ei fuerat cōminat? Ut dicit Aug⁹ sup epistolaz: Simulata
equitas non est equitas: sed duplex iniquitas. Ad hoc dicendū

q̄ domin⁹ non dimisit ei penam sed distulit: non ppter ach
ab sed ppter alios: vt ostenderet q̄tū valeat humilitas pe
nitentie. Vel pōt̄ dīci q̄ vere penituit et dimissum fuit ei pec
catus: vt videtur vel
le Joseph: Qd autē
dicit Greg. q̄ scilicet
penitentia eius simula
tata fuit: dicitur h̄ q̄
iterum relapsus est in
peccatum. H̄ dī
ci pōt̄: scilicet q̄ achab
penituit de hoc pec
cato: et ideo dilata fu
it pena temporalis bu
lus peccati: sed q̄ de 2. Paul.
alijs peccatis non p̄
nituit: nec ea dimisit:
ideo dicitur eius p̄n
tenta simulata. n
Fili⁹ sui: scilicet io
ram.

sermo dñi ad heliā thesbite
dices: Nonne vidisti humili
tū achab corā me? Quia igi
tur humiliat̄ est mei cā: non
inducā malū in dieb⁹ ei⁹: sed
in dieb⁹ filij sui inferā malū
domui eius. Ca. xxii

Rāsierūt igitur tres
anni absqz bello inf
syriā et isrl. In anno
aut̄ tertio descendit iosaphat
rex iuda ad regez isrl. Dixit
q̄ rex isrl ad suos suos: Is
norat̄ q̄ nr̄ sit ramoth ga
laad: et negligim⁹ tollē eā de
manu regl syrię: Et ait ad io
saphat: Glenies ne mecū ad
h̄liandū in ramoth galaad:
Dixitq̄ iosaphat ad regem
q̄ isrl: Sic ēgo sū utar tu: Po
pul⁹ me⁹ et pp̄ls tu⁹ vñū sūt: et
eq̄tes mei et eq̄tes tui. Dixitq̄
iosaphat ad regē isrl: Que
re oro te hodie h̄monez dñi.
Cōgregauit q̄ rex isrl pp̄bas
q̄drigētos circif viros: et ait
ad eos: Ire debeo i ramoth
galaad ad bellādū: an q̄s
cerē? Qui r̄ndēt: Ascēde et
dabit eā dñs i māu regl. Di
xit atiosaphat: Nō ē h̄ pp̄ha
dñi q̄spā: vt intrōgem⁹ p̄ eū:
Et ait rex isrl ad iosaphat:
Remāsūt vir vñū q̄ quē pos
sum⁹ intrōgare dñz: sed ego
odi eū: q̄r̄n ppheta mihi bo
vñū h̄ malū: micheal fili⁹ hiem
la. Cui iosaphat ait: Nō loq
ris ita rex. Glocavit q̄ rex isrl
eunuchū quēdam: et dixit ei:
Festia adducē micheal filiū
hiela. Rex at isrl et iosaphat
rex iuda sedebāt vñusqz i
solio suo: vestiti cultu regio
in area iuxta ostiū portę sa
y marię: et vniuersi pphete pro
phetabāt i sp̄ctu eoz. Fe
cūt q̄z sibi sedechias fili⁹ cha
z naan cōrnua ferrea: et ait:
a H̄ec dicit dñs: His vēnti

verbis: sicut veri pphete faciebat. a His vēntilab̄
His id ē significat p̄ hec. s. potētia tua. Potētia enī per co
nu significat in sacra scriptura. Vel sic: His vēntilab̄ syriam:

lab̄ syriam d
cam. Omnicop
muler prophe
tes: Ascende p
laad: et rade p
det dominus v
luncus v
caret micheal
cum dicens:
a pphetari d
tūs similiſ e
re bona. Cu
tūs dicerū
b h̄c loquar.
regez: et ait il
ire debemus
laad ad pph
sare: Cuille
cende et rade
rad dispersum u
quasi oues nō b
storem. Et ait do
babent ih̄ domi
tur vñusquisq
fam i pāc. Dir
rad ad iosaphat
non dñi nbi qu
pberat mibi bon
s permalum. Ill
aut: Propterea
monem domini:
b num sedentem su
li assidentem ei a
sunis. Et ait t
Quis decupat ac
israel. vt ascendat
ramoth galaad: et
verba būuscēmī
q̄tū. Detra sur micheal ad achab.
p̄cūlūr micheal. Joseph
nō obliterat ipsum non esse verū p̄ o
miserere fratris suus: et ait: Per
fratrem tuū fratrem manus mea sicut
tuū fratrem: q̄ non esset verus ppheta

a Id est hoc signum tibi dico quod vent slabis syriam. **b** Ode vno id est recorditer. **c** Hoc loquar. Simile Nume. xxij. g. dixit balaam ad balach: Nunquid potero aliud loqui nisi quod vobis posuerit in ore meo: **d** Et tradet dominus: Non dic quod vobis regis israel: an regis syrie. **e** Adiuro te. Cognoverat enim rex ex gestu corporis et modo pronunciandi quod hoc dixerat ironice. **f** Et ille ait. simheas. **g** An pacem. Et ita factum fuit: quod sol ibi mortuus fuisset; et alii omnes redierunt in domos suas. **h** Ille vero scilicet michaeas. **i** Sup solium suum. Blo. Sol dicit: angelice patres: quarum mentibus deus presidens inserit ecclesia disponit. Exercitus celi est misstrans angeli regum multitudine. Dextra pars angelorum electa: Similitudo pars reprobata. Regem dextra perclusus deus neque sinistra: quia intra oia ut sit et extra. **j** Quomodo mali sunt de exercitu celi: Quia quis ab eterno celo pulsus adhuc in aereo demoratur celo. Unde Paulus Eph. vi. b. Contra spiritualia neque in cœlestib. Omnis exercitus assistit deo: quasi voluntates electorum spirituum diuinum de seruit potestati: et reprobor sensus sue seriens malicie iudicio omnipotentis obtinerat. **k** Quis decipiet achab. Blo. quod hoc exigebam meritaria eius. **l** Et alias aliter. q.d. unus modo dispositus: alius alio modo. Unde. **m** Paral. xvij. e. sic dicit: Lungs diceret unus hoc modo et alter alio: processit spiritus et stetit coras et. **n** Egredere. Permissum dixit hoc non impatiens: quod ille egreditus peccatum fuit. in Hunc igitur et. Verba sunt michaeas ad achab. **o** Dedit. id dari permisit. **p** Percussit michaeas. Josephus dicit quod ideo percussit eum ut ostenderet ipsum non esse verum prophetam. Dixit enim ad achab secreto postquam percusserat michaeas: Hic si esset verus propheta aruisset statim manus mea sicut hieroboam. **q** Item probabat quod non esset verus propheta: quod loquebat

atra helias: qui predixerat achab moriturum in agro secrabell. **s** xxij. f. Michaeas vero dicebat quod moritur erat in ramoth galad. **t** Et abscondaris. Quidam dicit hoc impletum tempore hieus quoniam occidit prophetas baal: et tunc abscondit se sedechias.

vel in redditu exercitus de ramoth galad se abscondit propter pudorem.

vel ne inficeretur a servis regis: quia osulerat ei ire in ramoth galad. **u** Non est locutus in me dominus. **v**

dum fuisse locutus necesse est: quod est dictum affirmatum singulariter: neque dependens a futuro: Ergo ipsius non esse reuersurum est necesse: quasi ipsius esse reuersurum est dependens a futuro: ergo prædictus. Sol. hec dictio si non ponit hic predictio vel adiunctive. Et est sensus: Scut verum est quod dominus locutus est in me:

ita verum est quod tu non reuertaris in pace. Simile Exo. xxxij. g. Aut dele me de libro tuo quem sepulisti: aut dimittite eis hanc normam: id est si non deles me: dimittite eis. Disiuncta enim vertitur ut dicit Aug: destruendo quod antecedit et manete quod sequitur. **z** adhuc restat obiectio: quod quicquid praetigat: necesse erat dominum in eo locum fuisse: et achab reuersurum in pace: erat contingens: et ita primus poterat esse verum sine ultimo: ergo poterat esse quod dominus locutus fuisse in eo: et achab reuertere in pace:

z michaeas dixerat ipsum non esse reuersurum in pace: ergo quod dominus dixerat per michaeam poterat esse falsum. Difficilis est huius solutio: Hic tamen potest quod sicut de una via sive numero videt duo opposita: ita una dicitione sua possunt significari opposita: non tamen similiter: unde si reuersus fuisse in pace: tunc aliud fuisse significativa

tum per locutionem domini: et ita omni casu contingente dixerat dominus verum. **r** Audite populi omnes: quasi quod ita dixerim: testes sitis. **s** Habitum suum. Forte achab deferens ipsi iosaphat fecit eum indui regali ueste: et ipse induit erat habitu militari. Vel forte hoc fecit ne cognosceretur a syris: quod ipsum solum quererent syri.

t 3

Libri Tertiū Regū

a. Nisi contra regem. q. d. non curantes de alijs solius
achab sanguinem querite. b. Josaphat in ueste regali.
c. Exclamauit puocans suos in auxilium. d. Intellexeruntqz principes regis syriæ.

e. In sinum: id est
in interiora. f. In
vniuerso exerci-
tu isrl. g. Et laue-
runt mulierculæ q.
dam. h. Qd locu-
tus fuerat per bel-
am. s. xii. f. Et
domus eburnea.
Sup Luc. xv. e. vbi
agitur de diuite epu-
lone: vi. glo. Si cul-
tus preciosarum ve-
stium culpa non esset:
sermo dei nō tam eu-
gilant exprimeret: q.
diues purpura et bys-
so induit: apud infe-
ros irremeabilis tor-
queretur. Eodez mo-
do h. nisi preciositas
domorum culpabilis
esset: non fieret metio
d domo eburnea. Un-
de Hiere. xxij. d. Ut
qui edificat domum
suam i iniusticia: et ce-
nacula sua non in iudi-
cio: Amicum suu op-
primet frustra: et mer-
cedem non reddet ei:
Qui dicit: Edificabo
mibi domū latam: et
cenacula spacioſa: q.
aperit sibi fenestras/
et fac laquearia cedri-
na: pingitqz sinopide:
id est sanguine christi/
dicit glo. Ideo idem
dicebat quidam diues

s. xii. f. Luc. xij. c. Destruas
horrea mea: et malora
faciam: et illuc pgrega-
bo omia que nata sunt
mihi et bona mea: et
dic animæ meæ: Ani-
ma habet multa bona
posita in annos pluri-
mos: requiesce: come-
de: bibe: epulare. Di-
xit aut illi de: Stul-
te: hac nocte animam
tuā repetēta: te: Que
autem parasti: cuius
erit: k. Josaphat
vero rex iuda q ue-
rat cum eo in ramoth
galaad. l. Anno/
rum erat Josaphat
scilicet. m. In co/
spectu dñi: q. ut di-
cit: tuo anno regni sui
præcepit pncipibus et

tis contra minorem et maio-
rem quempia nisi contrare-
gem israel solum. Cum ergo
vidissent principes curruū
iosaphat suspiciati sunt q ip-
se esset rex israel: et impetu fa-
cto pugnabant contra eum.
Et exclamauit iosaphat. In
tellêxeruntqz principes cur-
ruū q nō esset rex israel: et
cessauerunt ab eo. Tunc autē
quidaz tetendit arcum i in-
certum sagittam dirigens et
casu percussit regez israel in-
ter pulmonem et stomachū.
At ille dixit aurige suo: Tler-
te manū tuam: et ejice me de
exercitu: quia grauiter vul-
neratus sum. Cōmissum est
ergo p̄eluum in die illa. Et
rex israel stabat in curru suo
contra syrios: et mortuus
est vespere. Fluens autem
sanguis plage in sinum cur-
rus: et preco psonuit in vni-
uerso exercitu anteqz sol oc-
cumberet: dices: Unusqz
reuertatur in civitatem et in
terrani suam. Mortuus est
autem rex: et perlatus est i sa-
mariam. Sepelieruntqz re-
ges i samaria: et lauerunt cur-
rum eius in piscina samarie:
et luxerunt canes sanguinē
eius: et habendas lauerunt uix-
ta verbum domini qd locu-
tus fuerat. Reliqua autem
sermonū achab et vniuersa
que fecit: et dōmus eburnea
quaz edificauit: cunctarūqz
verbū quas extruxit: non
ne hec scripta sunt i libro ser-
monū dierum regum israel:
Dormiuit ergo achab cum
prib suis: et regnauit ocho-
qz filius eius pro eo. Jo-
saphat vero filius asa regnare
ceperat super iudam anno
quarto achab regis israel.
Trigintaquinqz annoz erat
cum regnare cepisset: et vi-
gintiquinqz annis regnauit

sacerdotibus regni sui ut pergentes per singulas ciuitates
diceret legem moysi. n. Effeminateorum: quos pater
suis non deleuerat: scilicet cultores cybeles. o. Fecerat
classes: sicut salo-

mon. s. tr. d. p. In
asiongaber: In-
sula quedam. Danc
confractiōne p̄dredit
rat ei eliecer prophe-
ta futurā quia fecerat
sedis cum ochocia re-
ge israel. q. Pro-
eo: scilicet iosaphat.
r. Anno septiode-
cimo iosaphat.
Sed quent: Ocho-
ias cepit regnare se-
timodecimo anno io-
saphat: qui regnauit
vigintiqz annis: et
ochocias tm duobus
ut dicitur hic: quod io-
ram frater eius cepit
regnare secundo anno
ioraz filii iosaphat: ut
dicit. t. Regl. i. d.
Præterea. t. Regl.
ij. a. d. q anno dea-
octauo iosaphat ce-
pit regnare ioram fili-
us achab: Non ergo
secundo anno ioram
filii iosaphat. Ille s/
rietas sic solvit: Duo
anni quib dicitur re-
gnasse ochocias sunt
illi quibus solus et in
columis: anteqz corru-
sser per cancellos re-
gnauit: reliqui vero
octo vel nouem qui
bus eo languente fra-
ter eius ioram admini-
strationem agebat
non sibi sed fratri de-
purantur. Unde ioram
dicitur regnasse vice-
simoquarto anno io-
saphat: quia tunc res-
gni administrationes
suscepit: Ubi fo di-
tur q anno scđo ioram
filii iosaphat cepit re-
gnare ioram filii ach-
ab: tempus quo solus
defuncto fratre regna-
uit: attenditur.

Postilla super ter-
tium librum Regum
Explicit.

Explicit primus liber Os-
lachum. i. Regum tertius.